

vrede

verschijnt tweemaandelijks | 45 e jaargang | nr.354 | maart-april 2002
afgiffekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29, 9000 Gent
T. 09 233 46 88 F. 09 233 56 78 e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

Boraks "edelmoedige" aanbod

1 De Westoever en de Gazastrook: 22% van het voer de Palestijnen historische compensatie.

De in 1967 veroverde Westoever en Gazastrook omvatten 22% van het Palestina van vóór 1948. Toen de Palestijnen in 1993 de Oslo-akkoorden tekenden stonden zij er mee in slechts deze 22% te aanvaarden en Israël binnen de grenzen van de Groene Lijn te erkennen. Het opgeven van 78% van het land was een historisch Palestijnse compromis.

2 Het nederzettingengebied: Nederzettingenblokken op 10% van de Westoever.

Dit gebied bevat 60 nederzettingen, waar 85% van de kolonisten leven. De grenzen van deze blokken scheppen onoverkomelijke hindernissen, die een inbreuk vormen op het bestaan van de Palestijnen die op de Westoever leven.

3 Berek "edelmoedige" aanbod: Nederzettingengebied, plus "tijdelijke" Israëlische controle over 10% van de Westoever, plus verbindingswegen.

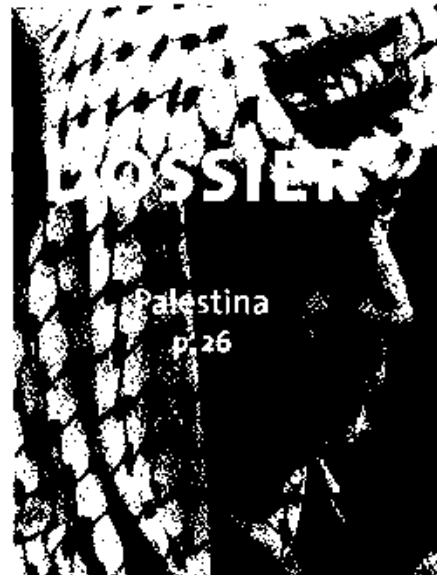
Het concept van "tijdelijke controle" is uniek. Het heeft betrekking op soeverein Palestijns gebied dat voor onbepaalde tijd onder Israëlische militaire en burgerlijke controle zal blijven.

**DIT IS GEEN EDELMOEDIG AANBOD.
HET IS EEN VERNEDERENDE EIS TOT OVERGAVE.**

Wat zich voordoe als territoriale samenhang wordt in feite verdeeld door nederzettingenblokken, verbindingswegen en controleposten. Palestijnen zijn verplicht afstand te doen van braakliggend land dat van essentieel belang is voor ontginning en voor de opvang van vluchtelingen. Zij dienen tevens Israëlisch toezicht over grensovergangen te aanvaarden, samen met andere beperkende maatregelen.

vrede

verschijnt tweemaandelijks | 45e jaargang | nr.354 | maart-april 2002
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29, 9000 Gent
T. 09 233 46 88 F. 09 233 56 78 e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

Betoging in Porto Alegre

WERELD SOCIAAL FORUM:

Porto Alegre twee

ANTI-TERRORISME:

Bewapeningsgolf tegen het terrorisme

U.S.A.:

De zaak Enron, een kapitalistisch model

INHOUD

nr. 354 maart-april 2002

EDITORIAAL	Een andere wereld is mogelijk.....	3
UITKIJK	Westerse 'superioriteit'.....	4
INTERVIEW	"We hebben te maken met een nieuw McCarthyisme".....	5
VROUWENDAG	Vrouwen en Islam in tijden van terrorismebestrijding.....	7
WERELD SOCIAAL FORUM	Porto Alegre twee.....	10
JONGEREN IN PORTO ALGGRE	De executie van de Rozenbergs was een moord met.....	12
GLOBALISERING	ATTAC, een hoop voor de toekomst.....	14
	De globalisering is zeer concreet.....	15
AZIË	India & Pakistan met de mantel van de strijd.....	16
	Een tribunaal voor de rode Khmers in Cambodja.....	38
VN-TRIBUNAAL	Politiek proces.....	19
ANTI-TERRORISME	Oorlog tegen het terrorisme.....	20
	'Westerse waarden'.....	21
	Nieuwe wapens.....	22
	Protest in Israël.....	22
	De "as van het kwaad" of de nieuwe Bush-doctrine.....	23
DOSSIER	Groeiend verzet in Israël en Palestina.....	27
	De Israëlische wapenindustrie: Business as usual.....	30
	Stop de Israëlische terreur.....	33
	EU-projecten vernield.....	34
EERLIJKHEIDSHALVE	35
EUROPESE UNIE	De Europese conventie, niets nieuws onder de zon.....	36
U.S.A.	De zaak Enron, een kapitalistisch model.....	40
	Enron en de papierversnipperaars.....	41
CYPRUS	Een boodschap van de cypriotische vredesbeweging.....	43
DE TWINTIGSTE EEUW	Iran, 1953: de staatsgreep tegen Mossadeq.....	44
CULTUUR	Websitebespreking.....	47
	Pierre Bourdieu.....	50
VREDESBEWEGING	Europees netwerk voor vrede en mensenrechten.....	49
VARIA	Agenda.....	52
	"Reto" kruiswoordraadsel nummer 15.....	53
PUBLICITEIT	53
VOOR DE VUIST	Kapitalisme definitief op weg naar een onoplosbare impasse.....	55
TE ZOT OM LOS TE LOPEN	56

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum internationale
politiek, vredes- en ontwikkelingsproblematiek

REDACTIE-BEHEER-PUBLICITEIT

Galgenberg 29 9000 Gent
prk 000-0956015-80
tel 09 233 46 88
fax 09 233 56 78
e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

LEESGELD:

3,47 euro: los nummer
19,83 euro: 6 nummers/jaar
22,31 euro: instellingen met factuur
24,79 euro: Nederland en E.U.
29,75 euro: rest vd wereld
Nederland:
22,31 euro op postbank giro nr 5267830 van
Ad Woudenberg/VREDE
postbus 923111 1090 AH Amsterdam
steunabonnement: 29,75 euro
combinatie abonnement met vredeschijfs:
34,71 euro

ABONNEMENTDIENST: L. Verwest

wordt gedrukt op kringlooppapier
OFFSET DRUK: Nivelland, B.W. 9850 Nevele
LAYOUT-CONCEPT: Filip Coopman
FOTO OMSLAG: Tineke D'haze (Oxfam-
Solidariteit)

HOOPREDACTEUR: André De Smet

KERNREDACTIE:

Ludo De Brabander, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Marie-Jeanne Vanriol, Antoine
Uytterhaeghe

REDACTIELEDEN:

Lucien Bollaert, Tim Bracke, Paula Burghgraeve,
Merel De Smet, Tioneke Hofvoet, Mohamed
Kabbar, Yordi Lesaffer, Karin Lievens, Francine
Mestrum, Marleen Renders, Victor Stuyck, Peter
Schepens, Jennie Van Lerberghe, Paul Vanden
Bavière, Wouter De Vriendt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborght Boukendreef 15
9401 Pollare-Ninove

...

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een

Werkten mee aan dit nummer.

Georges Spriet, Willy Courtois, Ludo De Brabander, Francine Mestrum, Jeroen Buyst, André De Smet, Antoine Uytterhaeghe, Charles Van Der Vinck, Willy Van Damme, Denis Cristofonis, Jan Dumolyn, Merel De Smet, William de Bruyn, Jaak Perquy, Marcel Maes, Jozef Van Dromme.

EDITORIAAL

| Georges Spriet |

EEN ANDERE WERELD IS MOGELIJK

Het is zonder meer een heel indrukwekkend gebeuren. Meer dan vijftigduizend mensen van over de hele wereld komen gedurende een kleine week samen om te discussiëren, analyses en ervaringen uit te wisselen, voorstellen en alternatieven te bespreken. Wat hen samenbrengt is een zoektocht naar een andere wereld. Ze verwerpen de huidige gang van zaken, waar de samenlevingsopbouw wordt opgeofferd aan de winst van de grote transnationale ondernemingen.

Uit alle verslagen van die bijeenkomst blijkt ook de enorme verscheidenheid aan deelnemende groepen en thema's die ze behandelen: veelkleurigheid is de vaakst geciteerde omschrijving, geloof ik.

Die vijftigduizend zijn maar het topje van de ijsberg. Slechts een heel kleine minderheid heeft tijd en geld gevonden om naar Porto Alegre te trekken. Want heel veel mensen zijn begaan met rechtvaardigheid, solidariteit, met participatie en democratie. Heel veel mensen zien de nare sociale gevolgen van ons economisch systeem, of willen een wereld waarin ook onze kinderen en kleinkinderen nog gezond kunnen leven.

Alleen is het niet vanzelfsprekend dat al die mensen zich betrokken voelen bij deze beweging. Laat staan dat er nog heel velen zijn die niet zo goed op de hoogte zijn van de onderwerpen waarover er gesproken en gedebatteerd wordt. Om echt politiek te kunnen doorwegen, vormt de verankering van deze 'beweging voor een andere wereld' in bredere lagen van de maatschappij een allerbelangrijkst aandachtspunt. Verschillende wegen kunnen daarbij bewandeld worden. Maar het lijkt mij zonder meer vast te staan dat het doen doorsijpelen van de concrete ideeën van deze beweging tot in de breedste gelederen van de vakbonden en de grote verenigingen, een noodzaak is. Het zal er dus op aan komen om een reeks concrete werkpunten naar voor te schuiven die een alternatief vormen op korte termijn voor de grote sociale onrechtvaardigheden die de mensen ervaren. Dit lijkt mij een eerste grote uitdaging te zijn.

De tweede grote uitdaging is wat mij betreft, op zoek te gaan naar meer klaarheid, duidelijkheid en richting. Ik lees in een kranteninterview¹ dat de grote baas van het Verbond van Belgische Ondernemingen, dhr Vandeputte, gecharmeerd is

Foto: T. D'haze

door de werking van bepaalde derde-wereldngo's, dat hij hun alarmkreet begrepen heeft, en dat hij verdere samenwerking in kader van echt partnership wil voortzetten. Op vraag van de interviewer voelt hij zich ook een andersglobalist op volgende voorwaarden. "Als je de globalisering als belangrijke drijfveer van ontwikkeling erkent. Als je de principes van de vrije markt aanvaardt. Als de globalisering wordt omkaderd met regels en als er ook aandacht is voor andere aspecten dan de economische ontwikkeling, zoals de sociale ontwikkeling van de mensen in de ontwikkelingslanden..." We zullen moeten opletten dat het begrip 'andersglobalisering' niet op dezelfde manier een 'mode' wordt als het begrip duurzame ontwikkeling, zegt mijn collega hier.

Inderdaad. Een begrijpelijke en klare omschrijving van het begrip 'globalisering' is wel nodig, denk ik. Een toegankelijke kernachtige uitleg over de band tussen de financiële winstmachines van de beurs en de steeds groeiende tentakels van het kapitalisme dat uitsluiting organiseert, hoort daar bij. De nefaste rol van de kapitalistische vrije markt en de globalisering in bijvoorbeeld het dossier rond de voedselveiligheid lijkt mij van cruciaal belang, of van de deregulering bijvoorbeeld. Dat is de ene kant. Maar om de recuperatiepogingen van de de Verhofstadts en de Vandepottes van deze wereld te ontkrachten, is er, wat mij betreft, behoefte aan aanknopingspunten met fundamentele perspectieven op langere termijn. Ik denk dat het socialisme hier nog altijd een goede houvast biedt: de economie organiseren in het kader van de bevrediging van de basisbehoeften van elke wereldburger. We hebben nood aan een productiesysteem dat niet gaande wordt gehouden door winststreven, maar door het werken aan sociale welvaart en welzijn van ieder mens. We zullen dus, denk ik, het eigendomsprincipe van de productiemiddelen (grond, fabrieken, diensten) op de agenda moeten plaatsen.

Een eerste stap in deze brede richting zou de verdediging van de openbare diensten kunnen zijn, zoals dat door het beginnende Belgisch Sociaal Forum naar voren wordt geschoven. Laat ons met z'n allen er de schouder onder zetten.

WESTERSE 'SUPERIORITEIT'

| Willy Courteaux |

De uitspraken van Pim Fortuyn over de superioriteit van de Westerse waarden ten opzichte van de Islam en de bijval die Pim Fortuyn mocht genieten vanwege zijn geestesgenoot Filip De Winter zijn nogal simplistisch en verwarrend. Het zou een heel boek vergen om de ontwikkeling van beide godsdiensten en beschavingen naast elkaar te leggen en te vergelijken. Ik kan binnen de beperkte ruimte alleen een paar punten aangeven die een onderdeel zijn van de ruimere discussie.

1. Het Christendom is een element in de Westerse beschaving, maar is er niet de oorzaak van. Het humanisme, de verlichting, de democratisering van de maatschappij, het pluralisme, het modernisme, het respect voor andere meningen, zijn geen producten van de godsdienst. De katholieke kerk (als instituut) heeft eeuwenlang gevochten tegen deze ontwikkelingen die men nu de "Westerse beschaving" noemt. Ook vandaag nog blijkt uit uitspraken van het kerkelijk instituut dat die serie nederlagen die de verstarde, dogmatische religiositeit heeft doorstaan eigenlijk nog niet verteerd is. Dat het religieuze leven ook positieve dingen tot stand heeft gebracht (de eerste scholen waren monnikenscholen, om maar iets te noemen) kan ons niet blind maken voor de strijd die de kerk in bepaalde periodes gevoerd heeft (en in sommige opzichten nog voert) tegen de humanisering van de maatschappij (de ongelijkheid tussen man en vrouw in de kerk, de veroordeling van de homo-seksualiteit, het bijna criminele verbod van het gebruik van condooms in de strijd tegen Aids, om maar een paar punten te noemen).

2. Elke religie, welk ook, die zich beroept op onzichtbare hogere machten vertoont aspecten die een humanist (hetzij een christelijke, hetzij een vrijzinnige) alleen maar obscurantistisch kan noemen. We

hoeven dus niet blind te zijn ten opzichte van de Islam en het obscurantisme dat er deel van uitmaakt; maar dan mogen we ook het obscurantisme binnen de christelijke religieuze strekkingen niet negeren. Om een voorbeeld te geven: de huidige paus heeft in de jaren van zijn bestuur meer dan 500 mensen heilig verklaard, dat wil zeggen dat hij meer dan 500 mirakels als echt heeft uitgeroepen (men kan immers pas dan tot "heilige" worden uitgeroepen als er tenminste één officieel erkend "mirakel" is gebeurd). Ik geloof niet dat deze vorm van obscurantisme in de Islam te vinden is.

3. De twintigste eeuw wordt beschouwd als het hoogtepunt van de Westerse beschaving qua welvaart, democratische verworvenheden etc. Op dat hoogtepunt van die Westerse beschaving zijn er echter twee wereldoorlogen uitgevochten die tientallen miljoenen slachtoffers heeft geëist. Anti-democratische regimes hebben die eeuw geteisterd. Het monsterachtigste van die regimes, het nazisme, heeft tussen 50 en 60 miljoen slachtoffers gemaakt, waaronder de systematische uitmoording van joden en zigeuners. En die Westerse beschaving is erin geslaagd een wapen te bouwen dat, als het ooit op omvangrijke schaal gebruikt zou worden, een einde kan maken aan het bestaan van de wereld en de mensheid.

Let wel, het is niet mijn bedoeling de Islam en alles wat dat religieus en politiek inhoudt uit te roepen als superieur aan onze beschaving. Er is natuurlijk wél een tijd geweest dat de Arabische beschaving superieur was aan de Westerse (christelijke) beschaving ten tijde van de kruistochten. Ze heeft geleerden opgeleverd aan wie we ondermeer te danken hebben dat bepaalde geschriften uit de klassieke oudheid niet verdwenen zijn (iets waar bij ons ook monniken een bijdrage hebben geleverd). Pas toen het economisch zwaartepunt

verschoof van de Middellandse Zee naar de Atlantische Oceaan (door de ontdekking van Amerika) is die Arabische beschaving gaan stagneren, zoals vroeg of laat het lot is van elke beschaving. We hebben (voorlopig) nog geen geglobaliseerde beschaving tot stand kunnen brengen, al kan men wel een verschuiving in Aziatische richting waarnemen.

De hele discussie over "minderwaardige" en "hoge" beschavingen is gebaseerd op een statische kijk op de geschiedenis. Het Westen heeft vanaf de Renaissance geleidelijk - en ten koste van veel conflicten - de "beschaving" tot stand gebracht waarop we nu zo trots zijn. Niemand loochent ook dat die beschaving heel wat positieve elementen bevat, alle verstoringen ten spijt (oorlogen, crisissen).

We hebben nog geen geglobaliseerde beschaving tot stand kunnen brengen

Maar gezien in het totale verloop van de geschiedenis is dit slechts een momentopname, zoals de Griekse beschaving onder Pericles en de Romeinse beschaving van de Antonijnen momentopnamen zijn geweest waar we vandaag met nostalgie naar kunnen terugblikken.

Al het trompetgeschal over de "Westerse beschaving" is dus gevaarlijk misleidend. Want op het moment dat we die beschaving gaan bekijken als een definitieve verworvenheid van waaruit we met minachting kunnen neerblikken op andere beschavingen, zijn we die beschaving aan het verliezen.

Toen iemand Chandi vroeg, wat hij vond van de westerse beschaving, antwoordde hij: "Dat zou een goed idee zijn". ■

“WE HEBBEN TE MAKEN MET EEN NIEUW MCCARTHYISME”

| Ludo De Brabander |

Interview met de Amerikaanse vredesactivist Joseph Gerson

Joseph Gerson is een van de woordvoerders van de Amerikaanse vredesbeweging. Hij werkt voor het Peace and Economic Security Program van de American Friends Service Committee (AFSC). Hij is een fel criticus van de regering Bush, maar schreef ook al eerder diverse boeken en artikels over thema's als de nucleaire dreiging en de Amerikaanse militaire basissen in het buitenland. We spraken met hem over de Amerikaanse vredesbeweging na 11 september en de nieuwe VS-'oorlog tegen het terrorisme'.

In de VS lijkt alles in het teken van 11 september te staan. Hoe zien jullie dat?

Joseph Gerson: Ten eerste zijn we zeer duidelijk over het feit dat de aanslagen van 11 september ongelooflijk brutale criminele daden waren en door niets te verantwoorden. Ten tweede hebben we voor het eerst kunnen voelen dat we net zo kwetsbaar zijn, zoals velen elders in de wereld zich al jaren voelen. De decennia van 'onoverwinnelijkheid' zijn duidelijk over. Na bijna 200 jaar blijkt dat de oceanen rondom ons geen veiligheid kunnen garanderen. Nu zitten we midden in een identiteitscrisis.

Als je Bush hoort lijkt hij ulterst vastberaden en is er niet veel van een identiteitscrisis te merken.

Joseph Gerson: Maar spreekt Bush namens ons met zijn oproep voor een derde wereldoorlog en een nieuwe kruistocht? Neen, de aanslagen van 11 september zijn criminele daden, en dat wil zeggen dat de verantwoordelijken voor de rechtbank moeten worden gebracht. We bevinden ons daarmee verrassend genoeg op hetzelfde standpunt als dat van de verzekeringsmaatschappijen, die de aanslagen eveneens beschouwen als criminele daden en niet als oorlogsdaden. Oorlog is niet het antwoord. De oorlog heeft integendeel onze veiligheid verder

Joseph Gerson

ondermijnd. De waarheid is dat we die alleen kunnen garanderen door geduldig de legale, democratische en diplomatieke weg te bewandelen.

De vredesbeweging heeft het sindsdien niet gemakkelijk. Ze krijgt allerlei verwijten te slikken, grotendeels onder de noemer van onpatriottisch gedrag.

Joseph Gerson: Het klopt dat de vredesbeweging het niet gemakkelijk heeft om de publieke opinie te bereiken. Tijdens de Koude Oorlog waren we nog

redelijk sterk, maar de val van de muur heeft velen doen afhaken, omdat thema's als oorlog en vrede door een Koudeoorlogsbril, werden bekeken. De kernen van de vredesbeweging zijn evenwel altijd gebleven en die hebben meteen na 11 september goed geantwoord. Zij zorgden voor alternatieve visies en analyses, acties en ook demonstraties. Maar ik ben akkoord dat er nog veel werk aan de winkel is. De vredesbeweging in de VS stond synoniem voor grijze haren met daaronder een blanke huid. Gelukkig is er de beweging van andersglobalisten van waaruit na 11 september een nieuwe impuls is gegeven aan de vredesbeweging. We zijn in elk geval optimistisch. Het is immers telkens in donkere en moeilijke dagen dat de arbeiders-, burgerrechten- of de Vietnambeweging haar overwinningen heeft behaald. Dat zal ook nu blijken. 20 april wordt voor ons een test. Dan zal een grote coalitie van organisaties op initiatief van linkse en studentenbewegingen een grote manifestatie houden.

Regelmatig verschijnen er in de pers opiniepeilingen. Daaruit zou moeten blijken dat Bush' 'Oorlog tegen het terrorisme' op de steun van de overgrote meerderheid van de bevolking kan rekenen.

Joseph Gerson: De bijna hysterische pers lijkt er genoeg in te scheppen om te

kunnen herhalen dat 90 procent van de bevolking in de VS de oorlogspolitiek van Bush, Cheney en Rumsfeld steunt. Maar denk je werkelijk dat de opinieonderzoekers de mensen vragen of ze het doden van mannen, vrouwen en kinderen steunen? Of dat ze achter het gebruik van clusterbommen en nucleaire dreigingen staan om de daders van 11 september te straffen? Ons probleem was dat we in de pers werden doodgezwegen. Daardoor kregen jullie in Europa de indruk dat er geen verzet was tegen de oorlogspolitiek van de regering Bush.

Maar hoe doorbreek je de macht van dit oorlogskabinet?

Joseph Gerson: Het is in elk geval een fout om ons te afhankelijk op te stellen van de gezaghebbende media. We gebruiken nu meer en meer alternatieve kanalen. Internet biedt heel wat mogelijkheden. Daarnaast moeten we de relaties tussen mensen en organisaties aan de basis uitbouwen. De strijd van de vredesbeweging tegen dit oorlogskabinet moet ook een beweging voor rechtvaardigheid zijn die de gemeenschappen die hier bedreigd worden kunnen helpen beschermen: Moslims, Arabieren, Arab-Amerikanen en de Zuid-Aziatische gemeenschap. Vorig jaar in oktober vroeg een Arab-Amerikaan me in alle ernst: "zullen we in concentratiekampen geplaatst worden?" waarmee hij refereerde aan het lot van de Japanners in de VS tijdens WO II. Ik antwoordde daar toen "neen" op, meer bepaald omdat dit de VS-controle op de olievoorraden in het Midden-Oosten zou ondermijnen. Maar ik benadrukte ten overstaan van zijn klasgenoten dat de vrees van deze jonge man het belang aantoonde om alles te doen wat we kunnen om de veiligheid en rechten te garanderen van onze burens die in toenemende angst en onzekerheid leven. Maar nu, na alle maatregelen van Ashcroft (de minister van Justitie), de militaire rechtbanken en hun uitgebreide bevoegdheden, de honderden die in het geheim opgesloten zitten en de voortdurende aanvallen op onze burgerlijke vrijheden, begin ik mij af te

vragen of ik de student het juiste antwoord heb gegeven.

Waarom?

Joseph Gerson: Wel, Bush is duidelijk ook bezig aan een oorlog op het thuisfront. Het is tijd om de woorden van priester Neimöller boven te halen "eerst kwamen ze voor de joden....enz". Kan 'het' hier gebeuren? Onlangs zei Justitieminister Ashcroft: "aan zij die vredelievende mensen bang maken met spoken over verloren vrijheden zeg ik het volgende:

Defensiebudget van de landen genoemd als "as van het kwaad" en de V.S.A. Jaar 2000

Landen	Defensiebudget
Irak	1,4 miljard \$*
Iran	7,5 miljard \$
Noord Korea	1,3 miljard \$
Totaal	10,2 miljard \$
Verenigde Staten	300,5 miljard \$

*Beschikbaar informatie voor het jaar 1999
Washington heeft in het jaar 2000 voor zijn defensie 289,8 miljard dollar meer uitgegeven dan de drie door Bush gebrandmerkte staten.

jullie tactieken helpen alleen maar de terroristen" en nog dat kritiek "munitie geeft aan de vijanden van Amerika" enz. En daarmee lijkt de regering er op uit om elk kritisch denken te elimineren. Ik overdrijf niet door dit een nieuw McCarthyism te noemen, de tweede fase van wat de columnist van de New York Times, Anthony Lewis, "bijna een coup" heeft genoemd. Deze regering is bezig om ons democratisch bestel compleet te ontmantelen. Het model dat deze regering voor ogen heeft gaat in de richting van autocratische staten als Saudi-Arabië of het Rusland van Poetin. Ik vrees dat we in een soort pre-fascistische periode zitten.

U ziet parallellen tussen de huidige VS-politiek met de periode na de Tweede Wereldoorlog toen president Truman de lakens uitdeelde?

Joseph Gerson: Truman deed er alles aan om tot een koude oorlog te komen. Onder Roosevelt werd tenminste nog min of meer geprobeerd om op een politiekere manier relaties aan te knopen met de Sovjet-Unie. Truman koos met zijn doctrine voor de confrontatie en de daaropvolgende bewapeningswedloop en het uitbouwen van militaire bastions in landen als Griekenland en Turkije. George Kennan, de auteur van de containment-doctrine en voormalig verantwoordelijke voor een belangrijk deel van de buitenlandse politiek van de VS maakte destijds volgend advies aan Truman over: "We hebben ongeveer 50 procent van de welvaart in de wereld, maar met slechts 6,3 procent van de bevolking. In dergelijke omstandigheden moeten we vermijden het voorwerp te zijn van afgunst en rancune. Onze ware opdracht voor de komende tijd zal erin bestaan om onze relaties zodanig uit te bouwen dat ze ons in staat stellen om deze politiek van ongelijkheid te handhaven". Dat kwam drie jaar na de atoombom op Hiroshima en Nagasaki in een nutteloze poging om te vermijden dat de VS hun invloed in Zuid-Oost-Azië zouden moeten delen met de Sovjet-Unie. Vandaag voert Bush eveneens een agressieve dominantiepolitiek. Bush, Cheney, Rumsfeld en Wolfowitz hebben de inspanningen van de onder de Clinton-regering reeds aangevatte "full spectrum dominance"-politiek verdubbeld. Terwijl alle ogen op Afghanistan zijn gericht escaleert de oorlog in Colombia. De VS weigeren de atoombwapens te ontmantelen. Erger nog, met de hulp van de democraten doet onze regering er alles aan om een nieuw 'first strike weapon system' verder te testen en te ontwikkelen. Wat verbloedend een rakettschild wordt genoemd is in werkelijkheid gericht tegen China en in iets mindere mate tegen Rusland. Achter dat alles schuilt een constante: de absolute controle over de wereldeconomie en het behoud en uitbreiding van de eigen welvaart, exact hetzelfde als waar Truman naar streefde.

VROUWEN EN ISLAM IN TIJDEN VAN TERRORISMEBESTRIJDING

| Francine Mestrum |

Begin januari vond in Kairo de zesde internationale conferentie van de "Arab Women's Solidarity Association" plaats, onder het thema "Global Change and Women". AWSA bestaat sinds 1982 en is een door de V.N. erkende internationale ngo ter bevordering van de economische, sociale en culturele status van Arabische vrouwen. De vereniging werd gesticht door de Egyptische arts en schrijfster Nawal El Saadawi, hier bekend om haar boeken "De geslulde Eva", "De andere kant van de wereld" en "Vrouwengevangenis".

Op de agenda van de conferentie stond de Noord-Zuid dialoog, armoede, geweld tegen vrouwen, migratie en racisme, geloof, creativiteit en literatuur. De uitgenodigde sprekers (en enkele sprekers) kwamen uit Europa, de V.S., Australië, Canada, Noord-Afrika en Mexico. De grote meerderheid bestond uit academici en het waren veelal migranten uit Iran, Pakistan, Indië, Jordanië, Syrië, Egypte, enz.

Er was een uitgebreide delegatie uit Noorwegen met politici en journalisten. Het publiek bestond vooral uit Egyptische mannen en vrouwen van zeer uiteenlopende strekkingen. De discussies waren op sommige ogenblikken dan ook vrij scherp.

Tijdens de drie lange dagen van intensieve debatten konden drie rode draden worden erkend die bij nagenoeg alle thema's een rol speelden.

ISLAM EN GELIJKHEID

Door verschillende sprekers werd erop gewezen dat de gelijkheid van mannen en vrouwen in geen enkele godsdienst zo sterk wordt benadrukt als in de Koran. In tegenstelling tot de Bijbel waarin vrouwen de schuld krijgen voor de erfzonde, behandelt de Koran hen als evenwaardige partners van mannen. In tegenstelling tot Christus heeft Mohammed ook geen ascese gepredikt. Lust en erotiek zijn volkomen legitiem, zoals in de sprookjes van duizend-en-één-nacht kan worden nagelezen. De Syrische Samar al Attar gaf ontroerende voorbeelden van vroeg-islamitische vrouwelijke dichters die duidelijk veel geëmancipeerder waren dan sommige van hun hedendaagse soortgenoten het zich kunnen veroorloven. Het is deze fundamentele gelijkheid die in de Koran staat ingeschreven waarop meer en meer vrouwen in Islam-landen zich beroepen om een moslimfeminisme te ontwikkelen, als compromis tussen het islamitisch fundamentalisme dat voor vrouwen een specifieke, gedifferentieerde rol weglegt en het seculaire feminisme dat zich

beroep op de universaliteit van mensenrechten. Het spreekt voor zich dat dit erg controversieel is, omdat men enerzijds wel het pragmatisme en de creativiteit kan bewonderen van een strategie die zich sterk maakt met dezelfde teksten als die waar haar ergste vijanden zich op beroepen, maar men anderzijds toch duidelijk de grenzen ziet van godsdienst als instrument van bevrijding en ontvoogding. Door de Koran te gebruiken kunnen deze vrouwen zich

echter wel afdoende beschermen tegen hun conservatieve belagers, en slagen ze er zelfs in zich radicaler op te stellen dan hun seculaire collega's, aldus de Amerikaanse islamdeskundige Margot Badran. Hoe dan ook staat vast dat de Koran vandaag de dag wordt misbruikt om de mensenrechten in het algemeen en de vrouwenrechten in het bijzonder te beknotten. "Culturele tradities" worden uitgevonden en ingeroepen in functie van nieuwe behoeften. In Pakistan, zo legt

Fawzia Khan uit, is het vaak het consumptiekapitalisme dat vaders er toe brengt hun jonge dochters aan de hoogst biedende kandidaat te verkopen.

BEELDVORMING EN IDENTITEIT

Het succes van het moslimfeminisme kan niet los worden gezien van de pogingen om afstand te nemen van de denkbeelden die het Westen veelal ophangt van de Islam en van vrouwen. Ook in de verhalen van de seculaire feministen kwam telkens weer dit verzet tegen het vertekende beeld naar voren. Dit sluit aan bij de stroming van het postkolonialisme dat onderdrukte volken en groepen aanspoort om de door koloniale machthebbers opgelegde identiteiten af te zweren, zichzelf te benoemen en een eigen geschiedenis te schrijven. Vrouwen in de derde wereld hebben zich altijd verzet tegen hun "meters" uit de rijke landen die zoveel beter dan zichzelf meenden te weten wat goed voor hen was en hoe ze de strijd tegen hun onderdrukking moesten aanpakken. Vandaag de dag gebeurt nog steeds hetzelfde met migrantenvrouwen uit Arabische en uit moslimlanden. Ze worden nagenoeg altijd benaderd als hulpeloze slachtoffers van een onderdrukkende cultuur, een gebrek aan beschaving en moderniteit. Er wordt geen rekening gehouden met de betekenissen die ze zelf aan hun positie en aan hun handelen weten te geven. De strijd tegen deze foute beeldvorming werd overtuigend onder woorden gebracht door enkele jonge Arabische vrouwen uit San Francisco die er samen met andere migrantengroepen een solidariteitsnetwerk hebben opgebouwd en door middel van allerhande kunstmanifestaties vorm geven aan hun identiteit én aan hun ontvoogding. Deze Arabisch-Amerikaanse vrouwen hebben het na 11 september bijzonder moeilijk. Hun hele gemeenschap wordt impliciet met fundamentalisme en terrorisme in verband gebracht, zodat ze hun strijd voor een eigen feministische ruimte moeten opgeven en hand in hand met hun mannen hun "cultuur" moeten verdedigen. Nu ze in het defensief zijn gedrongen, wordt elke stap en elk gebaar geïnterpreteerd als een typische uiting van deze cultuur.

Dit streven naar een zelfbepaalde identiteit neemt heel uiteenlopende vormen aan en kan nooit worden losgekoppeld van de politieke en sociale context waarin het plaats vindt. De moslimvrouwen in Zuid-Afrika b.v. hebben zich rechtstreeks laten inspireren door de strijd tegen de Apartheid en zijn er zo in geslaagd de opgeëiste ruimte voor zichzelf letterlijk in te vullen, met toegang tot de moskeeën.

Wat deze hele discussie heeft aangetoond is dat het gejammer in Europa en Noord-Amerika over het ellendige lot van de onderdrukte vrouwen in de islam, paradoxaal genoeg deze vrouwen geenszins helpt. Uit solidariteit met hun gemeenschap kunnen ze immers niet anders dan zich gezamenlijk

EMANCIPATIE EN POLITIEK

Zo komt ook de derde rode draad naar boven die in heel wat uiteenzettingen te horen viel. De ontvoogdingsstrijd van vrouwen kan onmogelijk worden losgekoppeld van een meer algemene politieke strijd tegen onderdrukking, kolonialisme en racisme. Wat we nu meemaken is een interactie tussen behoudsgezinde krachten in Noord én Zuid, in West én Oost. Het vijandbeeld dat in het Westen van de Islam wordt opgehangen versterkt al diegenen die de superioriteit van het Westen vanzelfsprekend vinden en de schuld van de onderontwikkeling bij de arme landen zelf leggen. Datzelfde vijandbeeld is het voorwendsel bij uitstek dat in het Oosten wordt gebruikt om de invloed van het

De ontvoogdingsstrijd van vrouwen kan onmogelijk worden losgekoppeld van een meer algemene politieke strijd tegen onderdrukking, kolonialisme en racisme

tegenover dit scheefgetrokken beeld verzetten en de verdediging van hun "cultuur" op zich nemen. Het vijandbeeld dat in het Westen van de Islam wordt gecreëerd maakt het de democratische krachten in het algemeen en de vrouwen in het bijzonder erg moeilijk. Elke actie kan immers geïnterpreteerd worden als ontrouw en verraad. Het verhaal over de "botsende beschavingen" komt vooral de reactionaire krachten ten goede die nu oproepen tot eenheid en zich beroepen op zogenaamde "culturele tradities" om de rechten van vrouwen te beknotten en elk streven naar openheid en democratie tegen te houden. Het is het bekende mechanisme van de eenheid die tussen mensen ontstaat wanneer er een gemeenschappelijke tegenstander wordt ontdekt. Die wordt dan meteen het voorwendsel om interne dissidentie de kop in te drukken.

Westen tegen te houden en de progressieve krachten in eigen land de mond te snoeren. De herinnering aan het koloniale verleden van West-Europa, de verwijzing naar de dubbele standaard van de internationale gemeenschap als het over Israël gaat, de vaststelling van het onrecht dat volken als die van Irak en Palestina wordt aangedaan zijn evenveel hinderpalen op de weg van al diegenen die de moderniteit, het humanisme, het feminisme en andere "westerse waarden" in hun hart dragen. De oorlog in Afghanistan en de dreigementen tegen andere landen in het Midden-Oosten en Afrika maakt het er niet makkelijker op. Vandaar het pleidooi van verschillende sprekers voor een nieuw universalisme en de oproep van Nawal El Saadawi om een einde te maken aan "de verschrompeling van het geweten". Dat er vanuit het Westen zo weinig protest komt tegen de wreedheden in Irak en in Palestina kan

door velen geïnterpreteerd worden als een bevestiging van een veralgemeend misprijzen voor de Arabische landen en als voorwendsel voor nog meer anti-Westerse gevoelens worden aangewend.

Een aantal Europese deelneemsters had het behoorlijk moeilijk met de ongenueanceerde verwijten aan het adres van "het Westen" en met het totaal gebrek aan kritiek op de eigen Staten. Dat uit de zaal ook aan fundamentalisme grenzende standpunten werden gehoord leidde tot heel wat onbegrip. Een concrete bespreking van de feitelijke agendapunten kwam er ietwat mee in de verdrinking. Toch ontbrak het geenszins aan zelfkritiek bij de Arabische vrouwen. Een pijnlijke aanklacht kwam er bijvoorbeeld van de Libanese sociologe Dalal al Bezri die de fascinatie van veel vrouwen voor de krijgsheren in het licht stelde. Ze vertelde over een bedenkelijke show van een aantal omroepsters van Al Jazeera die hun verlangen naar een intieme ontmoeting met Osama Bin Laden hadden kenbaar gemaakt. Ook werd er in een reactie op gewezen dat de publieke opinie moeilijk sympathie kan blijven koesteren voor de Palestijnse zaak wanneer er week na week zelfmoordaanslagen gepleegd worden.

De meningsverschillen staan de solidariteit echter niet in de weg. Ook in de Arabische landen is het duidelijk dat vrouwen de sleutel in handen hebben voor

sociale verandering en dat er onmiskenbaar een vraag naar moderniteit aanwezig is. Maar wat vooral duidelijk werd, is het soms schrijnend gebrek aan kennis over de wederzijdse gevoeligheden. Vandaar de altijd aanwezige neiging om verschillen te verklaren vanuit de cultuur en om de ander op te sluiten in een veronderstelde identiteit. De Canadese Pascale Fournier vertelde hoe de rechters in haar land de imams om advies vragen wanneer ze met juridische klachten van moslimvrouwen geconfronteerd worden. De "traditie" van de onderdrukking wordt daarmee niet in twijfel getrokken. We kunnen onze maatschappijen slechts democratiseren wanneer we grensoverschrijdende bondgenootschappen sluiten, bleef de Koerdische Havin Guneser herhalen. We hebben maar één wereld en maar één beschaving, stelde Nawal El Saadawi, maar dat betekent niet dat we ook maar één model van bevrijdingsstrijd hebben. De gewetens moeten dringend weer wakker worden geschud. Vrouwen moeten worden als katten, zei de Noorse hoogleraar Berit Sa, vrij, met negen levens en vooral, met een blik die de duisternis doorboort. Er kan geen dialoog tot stand komen zonder wederzijds respect, zonder afstand te nemen van elk binair denken, zonder de "wij" versus "zij" patstelling te doorbreken. Het zijn niet de blanke mannen noch de blanke vrouwen die de bruine vrouwen tegen de bruine mannen

moeten beschermen. De Amerikaanse Myriam Cook was de enige niet-Arabische spreker die haar uitzetting in het Arabisch hield. Hoeft het te verwonderen dat ze razend veel succes had?

Dit congres maakte overduidelijk dat het voor de Arabische feministen een permanente en zeer delicate evenwichtsoefening is om actief te blijven zonder met de overheid in botsing te komen. AWSA is in het verleden al buiten de wet gesteld. Nauwelijks een jaar geleden werden de dertig jaar oude boeken van Nawal El Saadawi gecensureerd. Vandaag krijgt haar organisatie weer steun. Wat wordt het morgen? In een dergelijk wisselvallige context is solidariteit geen loze slogan en is internationale steun hard nodig.

In Egypte wordt het islamfundamentalisme politiek onderdrukt, maar ideologisch wordt het niet veel in de weg gelegd. Net zoals in andere landen heeft de neoliberale druk ervoor gezorgd dat veel sociale taken van de overheid nu door gemeenschapsorganisaties zijn overgenomen. Het onderwijs en de gezondheidszorg zijn niet zelden in islamitische handen terecht gekomen. In een verarmend land met een overwegend jonge bevolking kan zo erg makkelijk een gevaarlijk kruitvat ontstaan.

PORTO ALEGRE TWEE

Gesprek met Stefaan Declercq

| Georges Spriet |

Hieronder vindt u wat ik uit notities puurde bij een gesprek met Stefaan Declercq, algemeen secretaris van Oxfam-Solidariteit over het Tweede Sociaal Forum dat in Porto Alegre werd gehouden van 31 januari tot 5 februari 2002. De ideeën en de redenering zijn de zijne, de woorden zijn van mij. (Georges Spriet)

WERELD SOCIAAL FORUM

Het Wereld Sociaal Forum staat tegenover het Forum van Davos, het Wereld Economisch Forum, dat al verschillende jaren belangrijke managers van de transnationale ondernemingen en heel wat politieke leiders en beleidsverantwoordelijken bijeen brengt. Er is geen dialoog tussen beide, wel een debat. Premier Verhofstadt werd niet zomaar geweigerd in Porto Alegre, zoals in sommige media wat al te eenvoudig werd medegedeeld. Het Wereld Sociaal Forum geeft niemand in de hoedanigheid van regeringsverantwoordelijke het woord, en politici zijn welkom, op voorwaarde dat ze de beginselverklaring van het WSF ondertekenen. Wie dat niet doet, blijft weg.

Porto Alegre 2 was een enorm succes qua opkomst: 51.300 deelnemers, die in 26 conferenties en 800 werkgroepen met mekaar de discussie aangingen. Er was een specifiek forum voor parlementairen, een voor gemeentemantatarissen en een voor mensen uit de magistratuur.

Er is geen slotverklaring gekomen noch een actieprogramma. Wel is men trouw gebleven aan de beginselverklaring die het heeft over ruimte scheppen voor zij die werken aan een andere wereld. Men wilde niet met vertegenwoordigingen werken, en er is kennelijk geen nood aan een of ander centraal comité. Er is echter wel een verschuiving opgetreden van analyse naar voorstellen. Er was meer discussie over strategieën om machtsrelaties te veranderen, dan in de vorige editie. Er is een duidelijke wil om mee te werken aan een wereldwijde beweging, maar men hield toch vast aan het forumkarakter.

In vergelijking met Porto Alegre 1 viel het op dat er een veel grotere aanwezigheid was van vakbonden. Het anti-oorlogsthema stond sterk op de voorgrond naast het anti-neoliberalisme. Er werd veel gesproken over de 'gemeenschapsgoederen' als bijvoorbeeld water. Er waren kampen voor jongeren, voor sociale bewegingen. Inheemse volkeren waren meer aanwezig. Er waren ook veel meer mensen uit Afrika en Azië, maar in het geheel waren ze toch nog ondervertegenwoordigd.

"Ik zou het beeld willen gebruiken," zegt Stefaan Declercq, "van het water dat via irrigatiesystemen naar beken en rivieren vloeit, die overgaan in een stroom naar de oceaan. Het is een samen komen in acties: iedereen voelt Porto Alegre aan als zijn of haar forum. De betrokkenheid van de deelnemers is groot."

EVOLUTIE

De eerste tekenen van deze beweging moeten we gaan zoeken bij de Zapatisten in Zuid-Mexico, en de wereldwijde solidariteit die zich gedurende een paar jaar rond hun zaak heeft georganiseerd. Ze kaderden hun optreden expliciet in de strijd tegen het neoliberalisme. Vervolgens hebben we Seattle gehad. De vergadering van de WTO daar werd een flop dank zij de combinatie van drie elementen: er waren de massale acties in de straat, er was een

uitgesproken tegenstelling tussen de grootmachten USA en Europese Unie, en er was een duidelijke eigen houding van de dervedereldlanden.

Er zijn intussen enorme stappen gezet in het onderling netwerken van de verschillende componenten van die

Het water vloeit van vele irrigatiesystemen naar beken en rivieren, die overgaan in een stroom naar de oceaan. Dat is het beeld dat ik van de beweging heb.

internationale protestbeweging. Wat we nu ook in Porto Alegre Twee vaststellen is dat we uit het defensief treden, en offensieve alternatieven naar voren schuiven. En dit ondanks 11 september, waarbij zoveel regeringsleiders zich onvoorwaardelijk achter elk punt van de Bush-administratie schaarden: "wie niet voor ons is, is tegen ons". Daaruit was trouwens intussen ook een nieuw thema gegroeid dat op grote eensgezindheid kon rekenen, met name "stop de oorlog".

VERVOLG

Een aantal organisatorische afspraken zijn

genomen om het Wereld Sociaal Forum te blijven gestalte geven. Er komt een derde uitgave van de Porto Alegre bijeenkomsten. Nadien neemt India de taak over en de vijfde editie moet in Afrika plaats vinden. Tussenin moeten fora per continent deze mondiale beweging nog meer laten wortels ontwikkelen in de eigen politieke realiteit. Voor Europa is afgesproken dat in oktober of november 2002 er een Europees Continentaal Forum in Italië wordt gehouden. We zullen dat bij ons voorbereiden met een eerste Belgisch Sociaal Forum in de maand september, en later nog een tweede in mei 2003, voor de parlementsverkiezingen

Het is belangrijk dat die dynamiek van Porto Alegre goed kan worden omgezet in een nationale dynamiek. We hebben met onze acties rond het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie (tweede helft 2001) wel al interessante stappen gezet in dit verband.

AFSPRAKEN

De hoofden werden al even bij elkaar gestoken en enkele afspraken werden reeds gemaakt. Ik noem ze even:

- informeren over het proces van het Wereld Sociaal Forum;
- oprichten van een Belgisch Sociaal Forum;
- een lichte structuur garanderen rond enkele belangrijke referentiepunten zoals de principe verklaring van het WSF, de oproep van de sociale bewegingen, en de slotverklaring van het Belgisch Ngo-forum van 8 december;
- terugkoppelen en kaderen binnen een Europese en internationale dynamiek;
- het debat met de Belgische en Europese politieke leiders voorbereiden;
- oprichten van een verbindingscomité.

VOORLOPIGE AGENDA

de concrete punten waarrond we gezamenlijk zouden kunnen optreden met het geheel van de beweging:

- openbare diensten
- sociale en economische rechten en macht van de transnationale ondernemingen
- duurzame ontwikkeling, aandacht voor de RIO+10 conferentie rond milieu en

Foto: T. D'haze

ontwikkeling in Zuid-Afrika in het najaar 2002

- schuldenlast
- Tobin-taks
- Europese conventie

UITDAGINGEN

Het zal er op aan komen onze radicaliteit niet te verliezen in verschillende allianties. We moeten strategieën vinden om voldoende verbreding te kunnen waarmaken om een kritische massa te krijgen die echte veranderingen kan afdwingen. Hierbij zijn de vakbonden cruciaal. Op 13 december brachten ze 85.000 betogers in de straten van Brussel. Hoe moeten we omgaan met de aankondiging dat Brussel in de toekomst de vaste plaats zal worden voor alle Europese topontmoetingen? En tenslotte, maar niet in het minst, moet de beweging haar openheid kunnen behouden, waarin jongeren en niet-georganiseerde individuen ten volle hun plaats hebben.

In de discussie zullen we ook aandacht moeten hebben voor de samenwerking tussen NGO's, sociale bewegingen, vakbonden, partijen. En op inhoudelijk vlak

PORTO ALEGRE OVER WERELDVREDE

De strijd voor vrede is niet los te koppelen van de strijd voor rechtvaardigheid, gelijkheid en vrijheid. Het (structurele, red.) geweld dat ingebakken zit in de huidige wereldverhoudingen is oorzaak van oorlogen en conflicten. Frustratie en gebrek aan alternatieven voeden en verspreiden multi-pele vormen van geweld en terrorisme.

De opbouw van een wereld van vrede maakt inherent deel uit van het gedachtegoed en de acties om een "andere wereld" te concretiseren. Vrede is ondeelbaar, en de mensheid is een geheel. Wij willen werken aan planetair burgerschap dat gebaseerd is op verdraagzaamheid, geweldloze conflicthantering en een cultuur van vrede.

Daarom doen wij volgende voorstellen om het volgend Wereld Sociaal Forum voor te bereiden:

- het opzetten van een internetforum tussen de verschillende vredesorganisaties om de uitwisseling van ervaringen, van middelen en strategieën te verbeteren
- gezamenlijk werken aan het ontwikkelen van programmavoorsstellen wat betreft convergerende kwesties tussen de sociale strijd en de strijd voor de vrede. Voorbeelden: ontwapenen om te ontwikkelen, vernieuwing van internationale veiligheidsinstellingen (VN), preventie van gewapende conflicten, het promoveren van geweldloze middelen en diverse vormen van vredesstrijd, de strijd tegen verschillende soorten wapens en het militarisme, de vredesopbouw na het beëindigen van het gewapend conflict, vredesopvoeding, de strijd tegen de wapenhandel en de wapenuitgaven...

dient een tweesprong zich aan: anders globaliseren of de-globaliseren, kwestie van de manier waarop democratie kan georganiseerd worden.

TWEDE WERELD SOCIAAL FORUM IN PORTO ALEGRE

| Jeroen Buyst |

Ik zat op plaats 42 F, een zitje aan het raam. Voor de eerste maal in mijn leven op een vliegtuig. Met verwondering keek ik naar de trillende vleugels terwijl het toestel naar de startbaan taxiede. Het scheen me een eeuwigheid toe.

Langzaam verschoven gele grondlichten. Een bocht en nog een bocht die de gele voor blauwe lichten veranderde.

Nog een bocht en dan stilstand. Het aanzwellen van de motoren kondigde het vertrek aan en in een snelle aanloop, waarbij de lichten hun individualiteit verloren, vond het toestel de kracht om van de grond te komen.

Op dat specifieke moment kwam de vraag waarop ik een antwoord hoopte te vinden doorheen het Wereld Sociaal Forum.

Hoe sterk hangen de bewegingen samen en zullen zij in staat zijn om de heersende krachten te overwinnen en het luchtruim te kiezen?

Het tweede Wereld Sociaal Forum vond plaats in Porto Alegre, Brazilië, tussen 31 januari en 6 februari 2002. De honderden conferenties, seminaries en workshops noopten mij tot een gelimiteerde keuze van maximum 3 per dag. Telde een dag maar meer dan 24 uur!

PARTICIPATIEVE DEMOCRATIE

Porto Alegre is een stad waar sinds een aantal jaar geëxperimenteerd wordt met participatieve democratie. In tegenstelling tot onze vertegenwoordigingsdemocratie heeft de burger er een werkelijke inbreng. Het eerste jaar van dit experiment kon de overheid voorzien in subsidies. Het tweede jaar werden deze opgeschort en niet omdat het project fout liep in tegendeel! Vakbonden en organisaties allerhande legden dan zelf maar het geld op tafel om verder te kunnen gaan met een participatieve democratie. Het verliep gunstig en het derde jaar kon de stad weer rekenen op overheidssteun.

Uiteraard wou ik bij de bron informatie ophalen over het begrip participatieve democratie en democratie in het algemeen. Per toeval botste ik op één van die zonnige dagen op John. De man was altijd advocaat geweest in het Londense en vanuit zijn interesse voor duurzame ontwikkeling begon hij na zijn pensioen een kruistocht tegen de kapitalistische globalisering. Hij vond een medestander in Roy en samen werkten ze op een alternatief project voor

democratie. Door zelfstudie en het vergelijken en verzamelen van wetenschappelijk materiaal over democratie en het oprichten van een studiegroep kwamen ze tot een nieuw model voor democratie. Hun model voor democratie wouden ze graag aan een ruimer publiek ter kennis geven want het is niet voldoende om ongefundeerd een verandering te proberen brengen.

Foto: T. D'haze

WORKSHOP DEMOCRATIE

Ik werd vriendelijk uitgenodigd op hun niet aangekondigde workshop die enkele dagen later plaats zou vinden in een van de prachtig gelegen universiteitsgebouwen. Gelukkig dat kwaliteit niet aan kwantiteit wordt gemeten want de bezetting voor deze workshop was minimaal, een gegeven waarop ik gehoopt had want door de band genomen zijn de meeste activiteiten te vergelijken met een hoorcollege. De start van de workshop was nogal verrassend. Iedereen zou in kleine groepjes gaan zitten en van gedachten wisselen over de huidige democratie om dan op het schoolbord enkele kernproblemen neer te schrijven. Na enkele onwennige minuten kwam iedereen wat los en doorheen het internationaal gezelschap kwamen verschillende vormen van democratie en gewenste democratie aan bod. Als shooter kon dit tellen. John en Roy's betoog startte vanuit de instabiele en onrechtvaardige wereld van vandaag. Een wereld waar hebzucht hoogtij viert en die gedomineerd wordt door een ongebreideld kapitalisme. De gevolgen zijn gekend, milieuverloedering, conflicten, ... Een wereld die weinig toekomstperspectieven heeft. Er moet verandering komen en het begin hiervan ligt in de transformatie van de huidige representatieve democratie. Deze vorm van democratie, waarbinnen het volk de macht geeft aan gemandateerden heeft als gevolg dat mensen te vaak onbewust worden van

politieke stromingen en hun gevolgen. Mensen worden niet meer betrokken en dragen geen gevoelsmatige verantwoordelijkheid meer over hun eigen omgeving. Hoe kan je dan verwachten dat die mensen een mondiaal verantwoordelijkheidsgevoel hebben?

GLBAAL - LOKAAL

De eerste vereiste om te komen tot 'Another World' is de transformatie van de representatiedemocratie naar de participatieve democratie. Centrale gedachtegang om dit te bekomen is terugkeren van het globale en sterk lokaal te gaan werken. In de woorden van John "Think, act and learn together!" Het gedachtegoed van Paulo Freire schijnt hierin door. De vier pijlers die een participatieve democratie moeten bewerkstelligen zijn: rechtvaardige en ecologische doelstellingen, 'zachte' methodieken en concepten, bevrijdend leiderschap en een op grote schaal participatief veranderingsproces. Sommige elementen bleven nogal vaag, bijvoorbeeld, wat kan je rechtvaardig noemen? Andere zijn heel duidelijk. Hun idee over leiderschap bevat me enorm. Binnen een lokale participatieve groep zal er een woordvoerder zijn. Deze wordt gesteund door zijn groep en brengt de stem van de groep naar voor, er voor zorg dragend dat ieder lid zijn inbreng heeft. Hij of zij heeft dus geen vaste positie en kan zich niet settelen in zijn toegemeten rol. Deze visie door-gedacht zou kunnen leiden tot onafhankelijke denk- en functionerings-groepen. Dit idee aanvaarden is afstappen van de heersende visie over democratie en het bestuurlijk bestel van een grond-gebied. Door op lokaal vlak samen te denken en problemen te analyseren en conclusies te trekken en te handelen naar "het grootste duurzame belang" zou een Andere Wereld mogelijk moeten zijn, mits overleg tussen de lokale groepen. Hoe een bestuur er op nationaal en internationaal vlak moet uitzien is niet aan bod gekomen. Een utopische, misschien zelfs gevaarlijke visie?

STRIJD OM VERANDERING

Er zijn verschillende projecten die de

haalbaarheid van John en Roy's visie illustreren. Sterk punt zijn de diverse getuigenissen. Getuigenissen van mensen die midden in een strijd om verandering zitten. Mensen die vechten om te overleven, om het anders te doen, zonder daarom direct te weten waar ze gaan uit komen maar proberen, een punt scoren of op hun bek gaan en blijven proberen en al doende een voorbeeld zijn voor mensen in gelijkaardige situaties. Het zijn vooral deze mensen die me doen inzien dat een andere wereld mogelijk is, als er de bereidheid is om zwaar te werken en offers te brengen. Maar deze mensen vond ik niet altijd op het forum zelf. Hen kwam ik tegen in de figuur van burgemeester of boer, militant of lokale vakbondsvoorman, man, vrouw of kind. Hen kwam ik tegen in een dorpslokaal, op het veld, op een feest...

Jammer genoeg zijn de initiatieven van deze mensen pas ontstaan toen de nood erg hoog was. Ik stel me de vraag wanneer wij in het westen zullen inzien dat de knipperlichten van het noodsignaal al langer dan vandaag op rood staan. Misschien is er een langdurige ooverdovende sirene nodig (cfr. O19). Een sirene door de verschillende sociale organisaties die willen strijden voor een Andere Wereld. Organisaties die onomwonden allianties moeten aangaan en over de verschillen heen kijken maar focussen op wat hen kan binden en welke gezamenlijke standpunten kunnen ingenomen worden. Organisaties die moeten sensibiliseren op grootschalige wijze!

EMOTIE

Maar wie ben ik om zo hoog van de toren te blazen? Ik ben gewoon een enthousiaste jongeman, nog lang niet geleerd genoeg om diepere oorzaak-gevolgen te onderkennen, maar vastberaden genoeg om te willen experimenteren met een andere vorm van democratie!

Hoewel ik voordien al gewonnen was voor bewogen thema's, heeft het forum die aanwezige vonk aangeblazen tot een laaiend vuurtje! Ik geloof meer dan voordien in een toekomst die er beter

uitziet dan het verleden waar we in leven. En ik ben niet alleen! De kracht van het Wereld Sociaal Forum schuilt in de immense dynamiek die heerste in Porto Alegre. Het ontmoeten van zoveel mensen, uit zoveel verschillende organisaties, bewogen door gelijklopende ideeën, is een enorme opsteker. De afsluiting van het tweede forum loog er dan ook niet om. Stel je voor dat je in een enorme zaal staat, samen met duizenden in diverse geuren en smaken. Bewogen speeches doen velen de tranen in de ogen springen. Een black blok wordt zonder meer de zaal uitgeleid. Applaus klatert tussen de toespraken door en mensen knikken je toe, het eens met de woorden. En jij knikt mensen toe, het eens met de vertaalde Portugese woorden. Het handengeklap groeit uit tot een waterval en ogen zijn meertjes geworden. Op dat moment knalt het Latijns-Amerikaanse lieder van het forum uit de boxen en verdwijnt je in een poel van ritmisch dansende mensen. Geen westerse verleidingsdans maar puur emotioneel. Emotie die zegt: "Another world is possible".

Dat brandende, dansende leven was er gedurende het hele forum en het heeft me geraakt. Het vliegtuig van de sociale bewegingen mag dan nog niet op de startbaan beland zijn, de wil om te vliegen is er alleszins.

Mijn Senegalese vriend zou met zijn warme, diepe stem besluiten "Another dance is possible" en de lichtjes in zijn ogen zouden twinkelen.

Ik geloof.

Jeroen, 22 jaar,
student sociaal cultureel werk.

A.T.T.A.C., EEN HOOP VOOR DE TOEKOMST

| André De Smet |

Attac, de pluralistische democratische en sociale volksbeweging, die in juni 1998 in Parijs werd gesticht, kent een snelle uitbreiding. Daar hebben we in vorige nummers al regelmatig op gewezen.

FRANKRIJK

Sinds de start in '98 werden in Frankrijk intussen 230 lokale afdelingen opgericht met een totaal van zo'n 30.000 leden. Attac telt heel wat wetenschappelijke werkgroepen en kan in het parlement op de steun rekenen van een groep van 120 volksvertegenwoordigers van verschillende partijen.

Half januari organiseerde Attac France in Parijs een meeting in de zaal Zenith, een van de grootste van de stad. Deze bijeenkomst stond in het perspectief van de komende Franse presidentsverkiezingen die op 21 en 28 april zullen plaats hebben. Er werden 3000 deelnemers verwacht maar spoedig moesten de tussenschotten in de zaal worden verzet, want er kwamen 6000 mensen opdagen. Het bestuur stelde er haar programma voor, dat het tijdens de komende maanden aan de kiezers wil bekend maken. Attac is een pluralistische beweging en wil dit ook blijven. Ze maakte dan ook bekend geen enkele kandidaat te zullen steunen. In haar programma verzet ze zich echter tegen de eisen van de patroonsorganisatie, de MEDEF (wat bij ons het VBO is), die in december jl. op een congres te Lyon een grotere inspraak eiste in de regeringsbeslissingen en onder meer de privatisering van de sociale zekerheid voorstaat. De rechtse kandidaten steunen deze eisen.

ATTAC INTERNATIONAAL

Attac Internationaal, dat eind 1998 werd gesticht, heeft nu in 40 landen nationale comités, waarvan 17 in Europa, en meer dan 100.000 leden. Attac Internationaal was samen met andere progressieve

organisaties zoals vakbonden, boeren-, vrouwen-, jongeren-, vredes- en milieu-organisaties een van de inrichters van het Wereld Sociaal Forum in Porto Alegre, Brazilië.

In de voorbije jaren en maanden was ze tevens een van de initiatiefnemers van de massale betogingen in Seattle, Washington, Praag, Quebec, Melbourne, Göteborg, Nice, Genua, Luik, Gent en Brussel, tijdens de topbijeenkomsten van de leiders van het IMF (Internationaal Monetair Fonds), de Wereldbank, de G-8 (zeven grootste industrielanden plus

Rusland) of de Europese Unie, die allen medeverantwoordelijk zijn voor de nefaste neoliberale globaliseringspolitiek.

BELGIË

Attac België is een samenwerkingsverband tussen Attac Vlaanderen, Attac Wallonië en Attac Brussel; en telt in ons land een twintigtal plaatselijke kernen en zowat 5000 leden. Deze hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de organisatie van de manifestaties en conferenties die bij ons doorgingen tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie te Brugge, te Luik, Gent en Brussel. Luik is met meer dan 600 leden

een van de actiefste kernen, die ook op een effectieve steun van de vakbonden ABVV en ACV kan rekenen. Attac Vlaanderen wil debatteren, informatie verspreiden, actie voeren en grote bevolkingsgroepen mobiliseren rond een aantal thema's:

- het dwarsbomen van de internationale speculatie, vooral door te ijveren voor de invoering van de Tobin-taks
 - het belasten van inkomens uit speculatief kapitaal
 - het ontmantelen van belastingparadijzen met o.m. in België het opheffen van de financiële coördinatiecentra van multinationals
 - het voorkomen van de veralgemening van de pensioenfondsen
 - het tegengaan van de privatisering van de sociale zekerheid en de instellingen van openbaar nut (spoor, post, enz.)
 - het ijveren voor een vermogensbelasting, het opheffen van het bankgeheim en het invoeren van een vermogenskadaster
 - het ondersteunen van de eis voor een veralgemeende opheffing van de derdewereldschuld
 - het steunen van de strijd tegen de patentering van de natuurlijke en biologische rijkdommen van de wereld door privé onderneming.
- Meer informatie kan je bij Vrede vinden dat zijn medewerking verleent aan Attac Vlaanderen, en aan verschillende lokale kernen. Je kan ook terecht bij Attac Vlaanderen via e-mail: vlaanderen@attac.org of ook op de website www.attac.org.

DE GLOBALISERING IS ZEER CONCREET

| André De Smet

*Elke maatschappelijk activiteit wordt opgeslorpt door het marktdenken.
De neoliberale globalisering laat geen sector met rust.*

GROOT-BRITANNIË - SPOORWEGEN

In 1996 werden de Britse spoorwegen geprivatiseerd. De ganse infrastructuur, rails en stations, kwamen in handen van Railtrack. Het vervoer van reizigers en vracht kwam bij 21 verschillende maatschappijen terecht.

Het werd een warboel, ondanks het feit dat de regeringen nog miljoenen subsidies aan Railtrack toekenden. Aanzienlijke vertragingen, ongevallen en overvolle treinen waren schering en inslag. Na enkele grote ongelukken waarbij een aantal mensen het leven verloren, was de maat vol. Als protest tegen de onveiligheid en de werkdruk die opgelegd werd door de privé-uitbaters ging het spoorwegpersoneel regelmatig in staking. De reizigers werden het kotsbeu. In een opiniepeiling sprak een meerderheid van de geraadpleegden zich uit voor de renationalisering van de spoorwegen. Tony Blair, die ook al de Londense metro wil privatiseren, is daar echter niet opgesteld. Hij is namelijk een fan van de globalisering.

De 'Strategic Rail Authority' (SRA) ontnam in oktober 2001 de supervisie aan Railtrack, dat na een gerechtelijk onderzoek onder toezicht werd geplaatst en van de beurs gehaald. De Britse overheid gaat nu 53 miljard euro in de spoorwegen steken. De SRA is zelf van mening dat € 93 miljard nodig is om het vertrouwen van de reizigers in de spoorwegen te herstellen. Ze stelt dat in tien jaar tijd het reizigersvervoer met 50% moet verhoogd worden, en het vrachtvervoer met 80%. Het privatiseringsavontuur heeft aan de gemeenschap miljarden belastingsgeld gekost. Moge het een les zijn voor diegenen die, ook in ons land, met dergelijke plannen rondlopen.

GROOT-BRITANNIË - ZIEKENZORG

De 'National Health Service' (NHS) is de openbare nationale gezondheidszorg die na het einde van de tweede wereldoorlog werd opgericht en voor kosteloze gezondheidszorg instond. Met premier Margareth Thatcher werd dit afgebouwd en de private gezondheidszorg vooruitgeschoven. De openbare gezondheidszorg werd door een gebrek aan hulp van overheidswege stilaan aan de kant geschoven. Groot-Brittannië kreeg aldus een gezondheidszorg met twee snelheden.

Wie geld had werd bediend. De anderen

Als arbeiders over loonaanpassingen spreken, antwoorden de patroons steeds dat het een slecht moment is. Uit een studie van het Franse 'Institut Pöschel' blijkt dat voor de patroons echter wel altijd past om hogere vergoedingen op te rapen. De 17 Franse patroons die het geheel van hun inkomsten bekend maken (vast loon plus variabel en beursopties) hebben in 2001 een gemiddeld inkomen gehad dat 498 maal groter is dan het gemiddelde minimumloon. Het gemiddeld jaarinkomen bedraagt immers 1,9 miljoen € plus een dotatie en beursopties van 4,5 miljoen €. Een stijging van 36% t.o.v. het voorgaande jaar. Bij de beste verdiemers: Serge Tchuruk (PDG van Alcatel, 20 miljoen €), de baas van Oreal, 19 miljoen €, JM Messier (Vivendi-Universal) en H. Castler (AXA), 11 miljoen €, en L. Schweizer (Renault) 6,5 miljoen €. De Noord-Amerikaanse patroons doen het nog beter. Voor het jaar 2001 haalde ze een gemiddelde van 531 maal zoveel als het gemiddelde arbeidsloon in hun land.

werden op ellenlange wachtlijsten geplaatst. Sedert vorig jaar worden door de NHS afspraken gemaakt met diensten in landen van West-Europa om er de meest dringende operaties te laten uitvoeren. Voor België zouden er vorig jaar 700 geweest zijn.

Onlangs sloot de NHS akkoorden af met ziekenhuizen in Noord-Frankrijk en Pas de Calais. De ziekenhuizen van Oostende, Brugge, Roeselare, Ieper en Poperinge hebben nu zelf in Groot-Brittannië advertenties geplaatst, o.m. in de brochure van de NHS. Minister van sociale zaken, Frank Vandenbroecke, blijkt er geen graten in te zien omdat de kosten van de operaties toch door de NHS worden betaald. Maar wat als dit een overlast betekent voor het personeel?

De regering Blair die wel geld heeft om oorlog te voeren, zou hier dringend op haar verantwoordelijkheid moeten gewezen worden tegenover de eigen bevolking. Meteen mag niet uit het oog verloren worden dat we van de plannen van de Wereldhandelsorganisatie, die ziekenzorg en ziekenhuizen volop wil privatiseren, niet veel goeds te verwachten hebben.

VERENIGDE STATEN - WERKLOOSHEID

De Noord-Amerikaanse bedrijven hebben in de loop van 2001 niet minder dan 2 miljoen werknemers afgedankt. Dit vermeldt het kabinet Challenger Gray Christmas in z'n statistieken van 3 januari 2002.

Dit maakt drie maal meer uit dan in 2000. 40% van deze afdankingen gingen door voor de aanslag van 11 september. Dit is, sinds in 1993 dergelijke statistieken werden opgesteld, het hoogste cijfer dat ooit genoteerd werd. ■

INDIA & PAKISTAN

MET DE MANTEL VAN DE STRIJD TEGEN HET TERRORISME DEKT MEN ALLES

| Antoine Uytterhaeghe |

De spanning tussen Pakistan en India is hoog opgelopen. Deze confrontatie gaat 'm niet alleen om een gewapend conflict voor Kasjmir. Er staat meer op het spel. India wil zich namelijk profileren als duidelijke machtsfactor in Zuid-Azië.

PAKISTAN

Zelden waren de omstandigheden voor India zo gunstig: in de stroom van de terrorismebestrijding speelt New Delhi de rol van slachtoffer. Pakistan heeft zich met haar Kasjmirpolitiek van openlijke militaire steun aan een twijfelachtige en brutaal strijdende moslim guerrilla, - die zich echter niet laat controleren -, in een gelijkaardige situatie gemanoeuvreed als in Afghanistan. Ze staat aan de kant van radicalen, die niet langer salonfähig zijn. Pakistan doet dit om allerlei redenen. Er is de legitieme sympathie voor de moslims in Kasjmir, aan wie sedert 1948 het zelfbeschikkingsrecht onthouden wordt. Maar we zien ook de idiote Pakistaanse pogingen om het machtige buurland India met speldenprikken schade te berokkenen. En ten slotte hoopt Islamabad, hoe naïef het ook mag klinken, haar grondgebied te vergroten door het Indische gedeelte van Kasjmir in te lijven; zonder de mening van de Kasjmiris te vragen.

Men kan stellen dat Pakistan niet onschuldig is in de huidige crisis, maar anderzijds heeft het land ook geen belang bij een oorlog met India, want ze zou die met alle zekerheid verliezen. India is militair superieur. Dat weet de Pakistaanse legerleiding maar al te goed.

Een oorlog zou niet alleen de macht van deze legerleiding in gevaar kunnen brengen, het zou ook de fragiele stabiliteit van het land op de helling zetten. Men kan dus gerust zeggen dat het oorlogsgevaar niet van Pakistan uitgaat.

INDIA

Vanuit het Indische standpunt stelt het probleem zich anders. In Delhi wordt de huidige situatie, - wanneer we de terechte verontwaardiging voor de aanslag op het Indische parlement buiten beschouwing laten -, als een kans aangegrepen om zich verder te profileren. Onder de mantel van de strijd tegen het internationaal terrorisme, wil de Indische regering het Kasjmir probleem militair oplossen, zonder angst te moeten hebben voor internationale protesten.

Het probleem vindt echter voor een groot deel zijn oorsprong in de Indische politiek zelf. Het overwegend moslim deel van de bevolking van Kasjmir wordt immers het recht ontzegd zelf over haar lot te beslissen. En bovendien zijn er de massieve Inbreuken op de mensenrechten die de Indische militairen plegen tegenover de burgerbevolking. India houdt zo vast aan Kasjmir omdat ze vreest dat een eventuele afscheiding van Kasjmir een ganze reeks van andere afscheidingen zou kunnen doen ontstaan, waardoor het huidige India zou ophouden te bestaan. Deze dominotheorie over andere afscheidingsbewegingen heeft tot de

huidige politiek van de harde hand geleid. India ziet nu de gelegenheid schoon om Pakistan als ondersteuner van de Kasjmir-rebellen (terroristen worden ze door New Delhi genoemd) aan de schandpaal te nagelen. Tegelijkertijd hoopt men

Net zoals in Afghanistan staat Pakistan in dit dossier aan de kant van radicalen die niet langer salonfähig zijn.

Islamabad een lesje te leren, hetzij door haar een vernederende nederlaag toe te brengen, hetzij haar onder de dreiging van een oorlog, politiek en diplomatiek in te doen binden. Centraal staat het doel Pakistan te dwingen haar politiek ten opzichte van New Delhi te wijzigen. Deze diplomatieke optie is erop gericht het discours van de VS en andere internationale instanties, na 11 september, te instrumentalliseren tegen Islamabad. En dat doet Delhi precies door de vijandschap met Pakistan onder een anti-terroristische retoriek te presenteren. India achtte het tijdstip gunstig, omdat Pakistan verplicht was een grote troepenmacht aan de grens met Afghanistan te stationeren.

India moet geen angst hebben voor

een eventueel militair conflict. Ze kan nogal zeker zijn van de overwinning. Het feit dat de Indische troepenopbouw zich niet beperkt tot de afgelegen regio van het hooggebergte in Kasjmir, maar zich ook uitstrekt langs de 3000 km landsgrens met Pakistan (Punjab – Rajasthan en Gujarat), is een duidelijke aanwijzing dat een mogelijke oorlog niet alleen om Kasjmir zal gevoerd worden. Een lid van de Indische regering formuleerde het onlangs als volgt: "Mocht het tot een oorlog komen, dan zal ie zo intens zijn, dat we het nadien niet meer nodig zullen hebben nog een oorlog met Pakistan te voeren".

Het sabelgekleter en de oorlogsvoorbereidingen hebben niet alleen tot doel het Kasjmir-vraagstuk eventueel gewelddadig op te lossen, maar moeten dus vooral India als regionale grootmacht op de voorgrond plaatsen.

India heeft al grootmachtambities sedert haar eerste gelukke kernwapentest in 1974. Nu plant ze haar defensie-uitgaven fors te verhogen, om haar streven naar een machtspositie in de regio militair te onderbouwen.

DE MILITAIRE UITGAVEN VAN INDIA STIJGEN

De militaire uitgaven van India zullen een duizelingwekkende stijging van 95 miljard \$ kennen in de komende vijftien jaar. Het grootste deel van deze groei zal naar de luchtmacht gaan. Dit bedrag omvat ongeveer 15 miljard \$ voor de kernbewapening, o.m. voor onderzoek en ontwikkeling van de commando- en controlestructuur van de verschillende nucleaire wapensystemen. Volgens een bericht verschenen in Defense News,

hebben de militaire planners besloten de luchtmacht fors op te waarderen. Die zal ongeveer 30 miljard \$ besteden voor het aankopen van nieuwe gevechtsvliegtuigen, het verbeteren van waarneming uit de lucht, controlesystemen (awacs) en voor het ontwikkelen van raketten.

Het landleger dat voorheen het grote deel van de militaire uitgaven kreeg, ziet zijn aandeel krimpen met 25 miljard \$. Dit geld zal nu besteed worden voor de

aankoop van gevechtsvliegtuigen, munitie, automatische elektronische wapens en bewakingssystemen.

De marine zal over 20 miljard \$ kunnen beschikken, hetgeen meer is dan wat ze voordien kreeg. Het grootste deel van dit bedrag zal besteed worden aan gevechtsvliegtuigen voor vliegdekschepen, raketsystemen en onderzeeboten.

Dit cijfer van 95 miljard \$ gespreid over 15 jaar is maar een deel van de jaarlijkse Indische defensie-uitgaven. Voor dit jaar, aldus Defense News, zal het defensie-budget stijgen met ongeveer 15 miljard, wanneer men in dezelfde lijn van militaire uitgaven blijft aanhouden. Zelf wanneer het stabiel blijft dan krijgt men nog een meeruitgave van 225 miljard \$ in de voorziene periode. Deze begrotingstijging voor de komende 15 jaar van 95 miljard \$ is zoveel als de uitstaande buitenlandse

schuld (circa 98 miljard \$). Het is iets meer dan het bedrag dat India (87 miljard \$) hoopt te produceren aan software en diensten tot het jaar 2008.

Men kan zijn bedenkingen hebben bij deze stijging van de militaire uitgaven, maar wanneer men de vergelijking maakt met de militaire uitgaven van andere landen, dan zijn de Indiërs in verhouding tot het BNP nog niet de koplopers van deze nieuwe wapenwedloop. Het Amerikaanse defensiebudget

wil men doen stijgen naar 379 miljard dollar, Japan dat zich opwerpt als een pacifistisch land wil in de komende jaren 200 miljard besteden voor de uitbouw van zijn militair apparaat. Duitsland dat naar ons weten geen vijandige burens heeft, veel kleiner is dan India, geeft tweemaal zoveel uit in verhouding tot zijn BNP (26,9 miljard \$) voor het jaar 2001. Pakistan dat zich gedurig beklagt over de militaire uitgaven

van India spendeert tweemaal zoveel in BNP-terminen als India, heeft minder landoppervlakte en 1/6 minder kustlijn te verdedigen. Het bekleedt de achtste plaats in de wereldranglijst van de militaire uitgaven in verhouding tot het BNP.

Wat de besteding van deze meeruitgaven betreft zal de Indische luchtmacht in de nabije toekomst 20 eskaders kunnen toevoegen aan de reeds 39 bestaande. Hun luchtmachtvloot zal verder uitgebouwd worden met 140 Sukhoi MK-1 jet toestellen van Russische makelij, 66 Hawk toestellen, 100 Britse geavanceerde opleiding en trainingsvliegtuigen, 10 mirage 200H toestellen, Green Pine radars uit Israël voor het opwaarderen van het Indische awacs systeem en 200 Mig straaljagers.

Defense News vermeldt nog dat de Indische marine over 15 jaar met kernwapens zal uitgerust zijn, met

satellietcontrole en elektronische wapensystemen. Tegen 2008 zal een onderzeeër met kernaandrijving gekocht worden, waarvan de kostprijs geraamd wordt op 750 miljoen \$.

In de komende drie jaar wil de Indische marine drie Russische Krivak fregatten aankopen voor een bedrag van 800 miljoen \$ en 18 Mig-straaljagers voor vliegdekschepen, kostprijs 540 miljoen \$. Verder is de Indische marine van plan het Russische vliegdekschip "Admiraal Gorshkov" te kopen, prijs 750 miljoen \$.

GEO-STRATEGIE

Een zwakker Pakistan kan de militaire politieke dominantie van India in dit werelddeel versterken. Alleen in het

China zal komen.

India zal ook alles doen om het gebeurlijke militair conflict met Pakistan niet te laten escaleren tot een nucleaire oorlog. En China zal niet hard aangepakt worden aangezien India het land niet wil betrekken in het conflict met Pakistan.

Deze doelstellingen van de Indische regering kunnen alleen maar in gevaar komen door een verdeeldheid in de coalitie regering van Vajpayee. De Indische premier streeft eerder een politiek succes na, maar de hardliners onder de leiding van de minister van Binnenlandse Zaken Advani willen een oorlog. Waarnemers maken zich zorgen dat de oorlogstendens in de Indische regering het zou kunnen halen. Er zijn

DE HOUDING VAN HET WESTEN

De houding van het Westen in de huidige crisissituatie is zeer dubieus. Verschillende Westerse regeringsleiders en ministers reizen naar beide landen om de regeringsleiders van beide staten aan te zetten tot terughoudendheid. Dit doen ze vooral om te verhinderen dat de breuken en barsten in de grote anti-terreurcoalitie nog meer op de voorgrond zouden treden. Er moeten al genoeg middelen ingezet worden om in Afghanistan een protectoraat van het Westen te vestigen, onder leiding van Washington. Maar in kielzog van deze "vredesbemiddelaarsreizen" gaat een sliert dubieuze mensen mee, die van de gelegenheid gebruik maken om hun wapentuig te verkopen.

Gelijktijdig met Blairs 'vredesmissie' startte de Britse regering een verkoopscampagne om 60 Hawk toestellen aan India te slijten, voor een waarde van 1,5 miljard dollar. Dit ondanks de gevaarlijke situatie tussen India en Pakistan. BAE-systems dat deze Hawk toestellen produceert heeft vertrouwen in de bemiddeling van de Blair-regering om het order binnen te halen. Volgens BAE heeft India duidelijk haar voorkeur voor hun toestellen kenbaar gemaakt. Ondanks het goedkopere Russisch-Franse aanbod voor hun opleidingstoestellen.

In het jaar 2000 gaf de Britse regering 700 garanties voor wapenuitvoer naar India, voor een bedrag van 90 miljoen dollar. Deze uitvoerlicenties omvatten de uitrusting voor gevechtsvliegtuigen, helikopters en raketten. Groot-Brittannië zal opvallend aanwezig zijn op de wapenbeurs Defexpo 2002 in New Delhi. Op deze wapenbeurs zal Defense Manufacturers Association een van de grootste paviljoenen hebben, gefinancierd door Trade Partners UK, een gouvernementele instelling betaald door de Britse belastingbetalers.

Bron:
Guardian weekly
Jochen Hippler "Krieg zwischen India und Pakistan"
Freitag
India Times

In het kielzog van de westerse vredesbemiddelaars reist een sliert dubieuze mensen mee die van de gelegenheid gebruik maken om hun wapentuig te verkopen.

Noorden is er nog een machtige politieke concurrent, namelijk de Chinese Volksrepubliek, die sedert jaren met Pakistan zeer vriendschappelijke banden onderhoudt. Hier situeren zich de enige echte onveiligheidsfactoren voor New Delhi. China heeft in de laatste weken in het Noord-oosten van de Indische grens een reeks grensmarkeringen vernield en is tot 20 km over de omstreden grenslijn getrokken. Een duidelijke aanwijzing dat China over de huidige politiek van India ontevreden is. Als reactie hierop heeft de Indische legerleiding van dit grensgebied om troepenversterking gevraagd. Dit komt voor New Delhi zeer ongelegen, daar ze al militaire middelen nodig heeft voor haar troepenopbouw langs de grens met Pakistan.

Daarom is het praktisch uitgesloten dat het tot een militaire confrontatie met

reeds te veel troepen naar de Pakistaanse grens overgebracht en er worden diverse militaire scenario's op punt gesteld. Dit was ook het geval in 1965 en 1971 wat toen geleid heeft tot twee oorlogen tussen de beide landen.

Bepaalde partijen in beide landen en buitenlandse wapenverkopers hebben baat bij het conflict. Zo kunnen ze de defensiebudgetten hoog houden. De vraag is of de beide landen wel de financiële middelen daartoe hebben. India beschikt nog over een bepaalde deviezenreserve om haar militair apparaat de nodige zuurstof te geven. Pakistan echter is zo goed als bankroet en is innerlijk zeer broos. In de voorbije twee jaar heeft India zijn defensiebudget met 28 procent verhoogd. Pakistan heeft zijn militaire uitgaven, door de belabberde financiële situatie praktisch bevroren.

POLITIEK PROCES

I Georges Spriet I

Oorlogsmisdadigers moeten terecht staan. Zoveel is duidelijk. Maar wanneer men alleen de verliezer van een oorlog voor het gerecht brengt, dan gaat het onmiskenbaar om een politiek proces.

Rond de instelling van de ad hoc tribunalen om oorlogsmisdaden te berechten zijn er toch behoorlijk wat vraagtekens te plaatsen. Zo wordt er door sommigen wel aan de internationaal rechterlijke basis van dergelijke tribunalen getwijfeld. Bovendien werd Milosevic op onwettige wijze uitgeleverd aan het tribunaal. Maar los van deze discussie, blijft er toch nog een andere belangrijke vraag overeind. Waarom is er wél een ad hoc tribunaal geïnstalleerd voor Rwanda en voor Joegoslavië, en waarom niet voor Turkije, Israël, Angola, Indonesië,... of de NAVO?

SELECTIEF

Dergelijk selectief beleid rond internationale tribunalen is op zich al een politieke inkleuring.

Ofwel moet de instelling van dergelijk tribunaal dienen om het image van leiders in de 'internationale gemeenschap' op te vijzelen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Rwanda. De Verenigde Naties waren op de hoogte van de voorbereidingen voor een genocide, men wist van de wapendepots, men wist dat er een dodenlijst circuleerde. Maar in plaats van op te treden verliet de 'internationale gemeenschap' het land op het moment van de uitbarsting. Nadien stemt men makkelijker in met de roep naar een berechting van een aantal uitvoerders van het drama.

Ofwel moet de oprichting van een ad hoc tribunaal dienen om de eigen politiek na de feiten toch nog extra proberen te verantwoorden. We waren het moreel en menselijk verplicht Servië te bombarderen omdat het land bestuurd werd door een echte crimineel, is dan de boodschap. Kwestie van dit (door sommigen aangeklaagde) militair optreden geen precedent

te laten maken om toekomstige militaire interventies door een groter deel van de publieke opinie in vraag te laten stellen.

EENZIJDIG

Bovendien behandelt men het dossier – zeker dat van ex-Joegoslavië – op z'n zachtst gezegd, nogal eenzijdig. Welke verantwoording kan er worden gegeven voor het herhaaldelijk bombarderen van Servische industriële bedrijven, van petrochemische bedrijven, van ziekenhuizen, tenzij die van een oorlogsmisdaad? Een en ander wordt door de verantwoordelijken weggerationaliseerd door te schermen met het argument dat men gebruikte maakte van zogenaamde slimme bommen, en dat er dan altijd wel een beetje onvermijdelijke randschade (collateral damage) is. Maar ja, een overwinnaar zal nooit een (internationale) rechtbank over zijn optreden laten oordelen.

De verengde analyse van het Joegoslavië drama van de goede (Kroaten, Bosnische Muslimanen en Kosovaren) tegen de slechte (Serviërs) dreigt door dergelijk tribunaal opnieuw bekrachtigd te worden. Men houdt – uiteraard zou ik haast zeggen – helemaal geen rekening met de politiek van afbraak van het solidariteitsprincipe in de voormalige Joegoslavische federatie. Een afbraak die een politieke keuze was van een bepaalde elite in Slovenië, Kroatië en Bosnië die daarbij ook door het buitenland, lees Duitsland, werd geholpen en gestimuleerd. Wat zeker niet betekent dat de oorlogsgruwelen in Bosnië mogen worden toegedekt. Maar wie staat er terecht voor de etnische zuivering die het Kroatische leger met Westerse steun in 1995 in Slavonië uitvoerde?

Wat Kosovo betreft houdt men geen rekening met de provocatiepolitiek van het

UCK die er maar op uit was om de Servische reactie in een spiraal van brutaliteit te lokken (zoals UCK-leider Thaci ooit zelf beweerde in een BBC interview).

Kennelijk maakt men ook geen verschil tussen het 'gedoogbeleid' (tot '95) tegenover de Kosovaarse dubbele macht en de repressieve opstandbestrijding vanwege Belgrado sedert het aantreden van het UCK. Die opstandbestrijding had op zich alles van een verwerpelijke 'vuile oorlog'. Dat moeten we aanklagen, daartegen moeten we ons verzetten. Maar dat is nog niet helemaal hetzelfde als een massale racistische etnische zuivering, die ons dan het morele recht zou geven 'reddende bombardementen' uit te voeren. Verre zij van mij om scheve dingen recht te willen praten, maar er kan maar gerechtigheid zijn als het gehele beeld wordt ingevuld, en een eenzijdige of verengde kijk vermeden wordt.

PERMANENT TRIBUNAAL

Een antwoord dat het internationaal recht kan versterken, tegen een 'vuile interne oorlog' maar ook tegen wandaden van de 'internationale gemeenschap', is een permanent tribunaal voor oorlogsmisdaden. Dat is intussen opgericht, maar niet functioneel omdat de Verenigde Staten het tegenhouden. Washington is zich echter wel aan het voorbereiden op de eventuele effectieve instelling van dergelijk permanent tribunaal. De Senaat heeft met name een wet aangenomen die stelt dat VS-militairen in opdracht, niet aan zo'n tribunaal kunnen worden uitgeleverd.

Maar ook hier zal er streng moeten over gewaakt worden dat rechters en aanklagers feiten onderzoeken en beoordelen, en niet een afrekening willen maken met een politieke tegenstrever van een grootmacht. ■

OORLOG TEGEN HET TERRORISME

| Charles Van Der Vinck¹ |

11 september. Een datum die stilaan door iedereen gekend is. Regelmatig worden we in woord en beeld aan die dag herinnerd. De aanslag op de twee W.T.C.-torens in New York en op het Pentagon in Washington waren weezinwekkende daden van blind godsdienstig fanatisme. Wat ook de motieven van dergelijke daden zouden kunnen zijn, ze lossen geen enkel probleem op. Integendeel, ze veroorzaken een schok in de wereld die diepgaande veranderingen met zich mee bracht.

De laaiende vlammen van de torens staan op ons netvlies gebrand, zoals destijds het beeld van dat kleine meisje dat in Vietnam huilend en brandend over de weg liep, getroffen door Amerikaanse napalmbommen.

Er vielen vele onschuldige slachtoffers. Ze kochten een vliegtuigticket, maar het werd hun laatste reis. Ze gingen 's morgens welgezend naar hun bureel, maar zouden niet terugkomen. De reddingsploegen rukten uit, maar werden bedolven onder het puin. Het werd hun laatste humanitaire taak. Vreselijk.

Wie heeft er nu belang bij deze terroristische daden?

We durven ons wagen aan een rijtje feiten en gebeurtenissen. Om er dan enkele conclusies aan te verbinden.

- Het Talibanregime in Afghanistan was onmenselijk. Geen muziek, geen film, niet dansen, geen vreugde, kortom, geen echt normaal leven. Vrouwen mochten niet meer naar school, ze kregen niet alle medische zorgen. Er werd zuur in hun gelaat gegooid als ze het niet bedekten. Ze werden opgesloten in hun burka en ze werden in het publiek als honden afgeslacht als ze verdacht werden van enige vrijpostigheid.
- Er is het voortdurend escalerend geweld in het Midden-Oosten.
- Er zijn de aanslepende conflicten in Afrika.
- Er zijn de regelmatige nationalistische uitspattingen.
- Er was de conferentie van de Verenigde Naties in Durban, Zuid-Afrika (zie vorige Vrede) over het

racisme, waar de Verenigde Staten en Israël vroegtijdig opstapten.

- De U.S.A. zegde op internationale klimaatsconferenties neen tegen het genaamde Kyoto-akkoord voor de verbetering van het milieu op aarde. Tussen haakjes, Bush had trouwens financiële steun gekregen van Esso voor zijn verkiezingscampagne. Vandaar zijn "tegenprestatie"?

De Verenigde Staten verloren dus veld. Verschillende landen begonnen zich schijnbaar meer onafhankelijk op te stellen. En dan: boem! Een verschrikkelijke daad die de situatie in de wereld zou wijzigen. Het bracht iedereen terug in het gelid. Er moest een antwoord komen. De oorlog tegen het terrorisme werd verklaard. Aanleiding daartoe was die zinloze aanslag.

Maar wat nu? Willekeur, verklikking, onrecht, overdreven patriottisme, chauvinisme en... god kunnen de democratie ondermijnen. Dat doet ook de politiek van twee maten en twee gewichten. Dat doet ook een oorlogsantwoord op het gebeuren. Moeten we nu 11 september blijven herdenken? Ja, natuurlijk. Maar die datum alleen al wijst nog op ander terrorisme.

We denken ook aan 11 september 1973. Toen werd de wettig verkozen president van Chili, Salvador Allende, door het leger vermoord. De staatsgreep werd uitgevoerd onder leiding van legercommandant Augusto Pinochet, die tevens direct als "president" optrad. Onmiddellijk werden duizenden aanhangers van democratische partijen en vakbonden opgepakt,

opgesloten, en velen onder hen werden zwaar gefolterd.

Als opbouw naar de staatsgreep werd in een maandenlange boycot, met de steun van de C.I.A., de voedselbedeling, het transportwezen en het democratisch regime volledig ontwricht. Waarom werd dit door de media verzwegen?

Daarom is het goed 11 september te blijven herinneren. Dan denken we ook aan andere vormen van terrorisme. Want die zijn er wel degelijk.

Er is het individuele terrorisme, van mens tot mens of van clan tot clan.

Er is het godsdienstig terrorisme. Het zijn de fundamentalisten die men kan vinden bij de islam, de hindoes, het jodendom of de christenen. Zij gebruiken de godsdienstige gevoelens van velen om haat en afkeer te preken.

Er is het nationalistisch terrorisme, zoals bijvoorbeeld de aanslagen van de ETA, waar politieke doelstellingen verdreven worden door de zinloosheid en brutaliteit van het geweld.

Er is het staatsterrorisme, zoals dit regelmatig en voornamelijk de laatste jaren door de U.S.A. wordt gevoerd. Denken we maar aan Guatemala, Panama, Nicaragua, Chili, Cuba, enz..

Laat ons daarom, in de mate van het mogelijke, overal alle vormen van terrorisme ontmaskeren en met alle middelen bestrijden.

Het leefklimaat kan er alleen beter door worden.

¹ Ere Algemeen Secretaris ACOD, Gewest Antwerpen

'WESTERSE WAARDEN'

| Antoine Uytterhaeghe |

De strijd tegen het terrorisme heeft vele gezichten. Voor de VS zijn gevangen genomen Taliban- en Al Qaida-strijders een onnodige belasting. Rumsfeld heeft op één van zijn talrijke optredens voor de media dit zonder verpinken zeer duidelijk uitgedrukt:

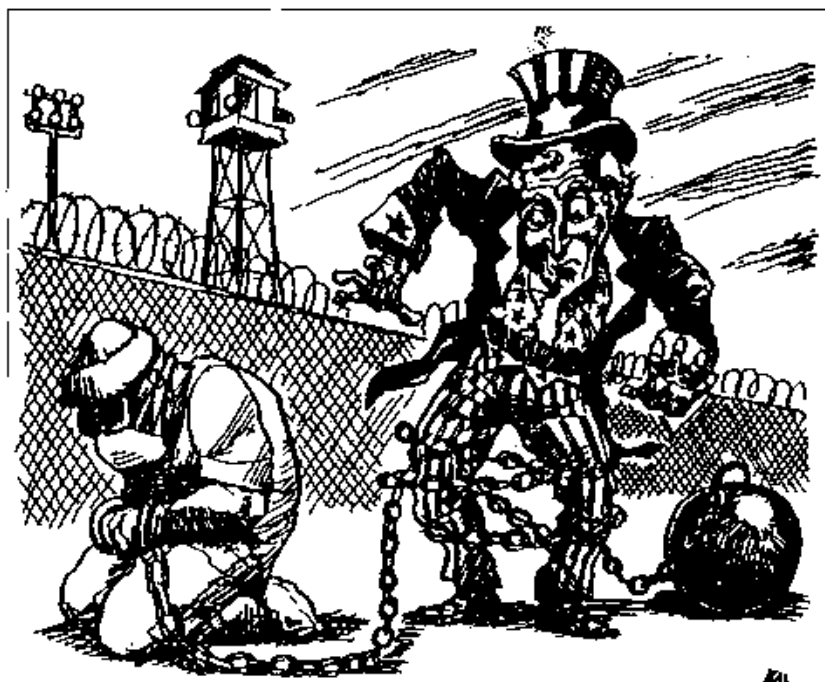
"Amerika wil geen gevangenen". Dat werd ook in Noord-Afghanistan bewezen door het ombrengen van 600 Taliban-gevangenen met de hulp van de CIA, de Britse commando's en de Amerikaanse luchtmacht.

GUANTANAMO

Bij het zien van de beelden van de Afghaanse gevangenen op de VS marinebasis van Guantanamo op Cuba, hun transfer en de wijze van opsluiting dan komt er toch bij ieder rechtschapen mens een ganse reeks van overwegingen op. Ik kan me niet van de indruk ontdoen, dat de Amerikanen erop uit zijn deze gevangenen te vernederen, hen te onderwerpen. Heeft men ze niet precies naar Guantanamo gebracht om ze niet op eigen bodem op te moeten sluiten, weg van mogelijke mensenrechten-activisten?

We stellen ons ook de vraag hoeveel politici uit het Westen hun afkeuring zullen uiten, of zullen ze de andere kant opkijken en wachten tot het naar de achtergrond verdwijnt? Zullen ze met dezelfde nadruk hun afkeer bij Washington voorleggen als toen ze na de misdadige aanslagen van 11 september hun onbegrensde solidariteit met veel trompetgeschal aan Bush betuigden? We blijven ons afvragen of onze bewindvoerders en politici met deze inhumane manier van opsluiting ook

solidair zijn? Zijn dit de waarden waarmee ze ons voortdurend om de oren slaan? Zijn ze ons geen uitleg over deze middeleeuwse wijze van opsluiting

verschuldigd? Tot op heden hebben we nog maar weinig gehoord. Waar wachten onze parlementsleden op om de nodige vragen te stellen, of moet er gezwogen om de onbegrensde solidariteit niet in vraag te stellen?

DE HUMANITAIRE INTERNATIONALE CONVENTIE

De vier conventies van Genève werden in 1949 aangenomen. Alle vier hebben betrekking op personen die niet of niet

meer deelnemen aan oorlogshandelingen of vijandelijkheden. De derde conventie handelt vooral over de krijgsgevangenen. Deze conventies zijn deel gaan uitmaken van de geldende mensenrechten, ze zijn van toepassing voor alle landen.

In 1977 werden ze met twee aanvullende protocollen geactualiseerd, teneinde rekening te houden met de evolutie van gewapende conflicten en oorlogsvoering. Het eerste protocol preciseert het statuut van krijgsgevangene. De Verenigde Staten is één van de landen die dit protocol niet hebben bijgetreden. Het Internationaal Comité van het Rode Kruis waakt over de eerbiediging van de teksten. De betrokken

partijen bij een gewapend conflict worden eraan gehouden dat de mensen van het ICRC de krijgsgevangenkampen bezoeken. Alle gevangenen van gewapende strijdkrachten zijn krijgsgevangenen en moeten aldus behandeld worden. De notie "illegale strijder" van de Bush-administratie, bestaat niet in het internationaal recht; dat spreekt alleen maar van combattanten en burgers. Bijgevolg zijn de "illegale strijders" krijgsgevangenen en worden ze

NIEUWE NUCLEAIRE WAPENS

In de Amerikaanse pers¹ wordt nu melding gemaakt van een onderzoek om een nieuwe generatie atoomwapens te produceren alsook nieuwe lange-afstandsraketten. Deze intentie koppelt men aan de aankondiging om toch wel op drastische wijze het aantal operationele atoomkoppen te verminderen. In november 2001 had president Bush inderdaad al aangekondigd om de 6000 ontplooidde atoomkoppen te reduceren tot zo'n 1700 à 2200 binnen de eerstkomende 10 jaar. Maar in plaats van ze te vernietigen, wil hij ze opslaan om ze eventueel nadien te kunnen reactiveren. Daarom hield hij ook Poetins voorstel af om hier een overeenkomst over te ondertekenen.

De nieuwe atoomkoppen die de VS-strategen voor ogen hebben zijn bedoeld om door te kunnen boren tot bij ondergrondse bunkers. Er wordt medegedeeld dat de studie niet alleen op papier zal gebeuren, maar dat er ook tests en simulaties komen. Bovendien wil men de atoomkoppen vernieuwen van de Minuteman-raketten, van de duikbootraketten van het Tridentprogramma, en van de kruisraketten, alsook nieuwe versies van de B-61 atoombom (type In Kleine Brogel) aanmaken.

Er komen nieuwe programma's voor de productie van plutonium, en een modernisering van de bedrijven die hoogverrijkt uranium en andere hoogradioactieve materialen behandelen voor thermonucleaire wapens.

Volgens de bevoegde instanties voorziet dit nieuwe beleid ook in de productie van nieuwe intercontinentale raketten die van op de grond worden gelanceerd tegen 2020, en nieuwe duikbootraketten voor 2030, en zware bombardementsvliegtuigen tegen 2040.

Een extra 15 miljoen dollar zal worden vrijgemaakt om de Nevada Test Site klaar te maken voor nieuwe atoomproefnemingen binnen een jaar, hoewel de woordvoerder verklaarde dat de regering Bush het moratorium op ondergrondse kernproefnemingen nog blijft steunen. (G.S.)

¹ Walter Pincus, in The Washington Post van 20 februari 2002, overgenomen door de International Herald Tribune

beschermd door de Conventie van Genève tot een bevoegde justitie een oordeel velt over hun statuut.

DE BEHANDELING VAN KRIJGSGEVANGENEN

Alle gevangenen of ze krijgsgevangenen zijn of niet moeten menselijk behandeld worden en genieten van de fundamentele waarborgen zoals bepaald in de Conventie van Genève.

Alle inlichtingen over de identiteit van de gevangenen moeten aan het ICRC overgemaakt worden. De familie heeft het recht over het lot van hun verwanten geïnformeerd te zijn.

De repatriëring van alle krijgsgevangenen moet na beëindiging van de

vijandelijkheden zonder dralen uitgevoerd worden. De enige uitzondering op deze regel is deze van gevangenen die strafbare feiten tegen het internationaal mensenrecht hebben gepleegd. Deze gevangenen mogen vastgehouden worden tot het einde van de juridische procedure en in geval van een rechterlijke uitspraak tot het einde van de opgelegde strafmaat.

RECHTER EN AANKLAGER

Washington eigent zich het recht toe te bepalen of iemand een krijgsgevangene is of niet. Bush is tegelijk aanklager en rechter. Het is de bevoegdheid van normale en competente rechtbanken om zich uit te spreken over het toe te kennen statuut. Hierover is de Conventie van

Genève zeer duidelijk. Indien een strijder gevangen genomen wordt tijdens strijdhandelingen dan is hij een krijgsgevangene.

De huidige inbreuken op de Conventie van Genève en mensenrechten door de Verenigde Staten vaststellen vormen een zorgwekkend en gevaarlijk precedent. De houding van de Amerikanen is een grove ontzegging van de waarden, waarvoor ze pretenderen op te komen in Afghanistan.

Nu de oorlog tegen de Taliban voorbij is, moeten we vaststellen dat wraak het haalt op het recht.

PROTEST IN ISRAËL

In Israël doen de jongens drie jaar legerdienst, zoals tevens 60 procent van de meisjes. Bovendien moeten ze tot hun 49 jaar ieder jaar als reservist dienst doen gedurende een maand. Een groep van 52 reservisten, waaronder verschillende officieren, hebben op 25 januari in de pers een petitie bekend gemaakt waarin ze verklaren niet meer in de bezette gebieden te willen dienen. "Wij verklaren", schrijven ze, "dat we niet meer willen deelnemen aan de oorlog die gevoerd wordt om de veiligheid van kolonies te verzekeren. Wij zullen niet meer vechten buiten de groene lijn die de grenzen van 1967 vastlegde. Wij aanvaarden de opdracht niet langer het Palestijns grondgebied te bezetten, te doden, de wegen te blokkeren, mensen te deporteren, uit te hongeren en een gans volk te vernederen."

Ze vestigden er tevens de aandacht op dat door het leger op kinderen geschoten wordt, en dat kinderen ook verplicht werden verdachte voorwerpen van de weg te halen, vooraleer de ontmijningsdienst ter plaatse was. Ze veroordelen tevens de collectieve straffen tegen de Palestijnse burgers, de vernietiging van huizen, olijfbomgaarden, scholen en sociale gebouwen.

DE "AS VAN HET KWAAD" OF DE NIEUWE BUSH-DOCTRINE

| Uytterhaeghe Antoine |

Tijdens zijn toespraak over de "State of the Union" heeft de Amerikaanse president in feite zijn "Bush-doctrine" uitgevaardigd. Prioriteit legde hij bij het departement defensie, met een prijskaartje van 379 miljard US \$ (ongeveer 420 miljard euro). Dit is een verhoging van 15%, de grootste sedert de laatste twintig jaar.

Bush wil natuurlijk dat de leden van het congres en senaat het defensiebudget goedkeuren. Om dit doel te bereiken legt hij de klemtoon op de strijd tegen het internationaal terrorisme en de noodzaak van onderzoek en ontwikkeling voor nieuwe wapentechnologie. De wapenlobby rond het congres en senaat weet een en ander ten zeerste te appreciëren.

INVLOED KOPEN

De wapenproducenten hebben een grote invloed op de politieke wereld in de Verenigde Staten. Dit kon men duidelijk merken tijdens de presidentsverkiezingen van eind 2000. Ze steunden de partijkas van beide partijen met grote bedragen. En dan kreeg iedere kandidaat nog wat voor de persoonlijke campagne. Zo zijn ze zeker toegang te krijgen tot de bewapeningsopdrachten en hun mensen te kunnen plaatsen in de departementen waar de militaire opties en het strategisch beleid uitgedokterd worden.

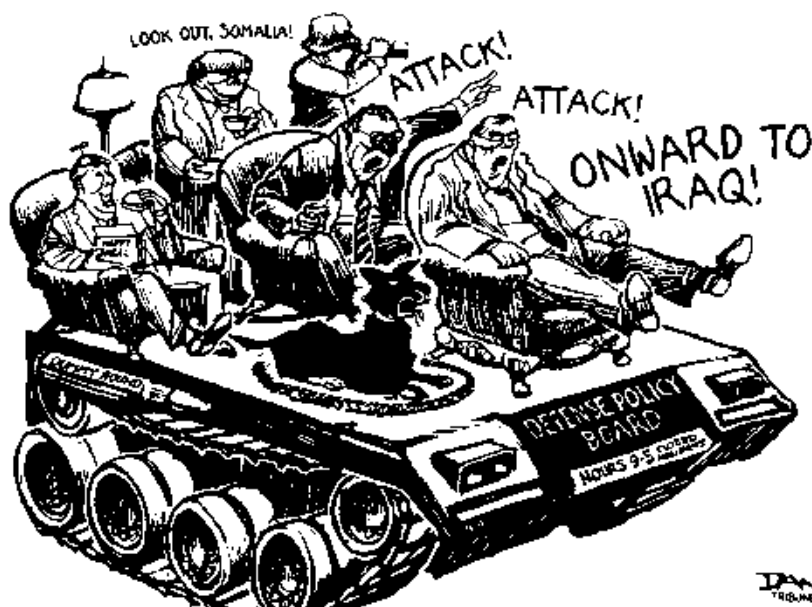
In de race voor het presidentschap werd de persoonlijke verkiezingskas van G.W. Bush gespijsd door de grote wapenproducenten met een bedrag van 140.471 \$, George Lieberman kreeg 107.700 \$ en Al Gore moest zich tevreden stellen met de som van 34.000 \$.

De defensie-industrie gaf voor de jongste presidentsverkiezingen aan de Democraten 3.940.334 \$, of 37% van hun verkiezingsgiften. De Republikeinen lagen beter in de gunst, zij werden bedacht met financiële ondersteuning van 6.787.907 \$ of 63%.

DE TOP DONOREN VAN DE WAPENINDUSTRIE WAREN:

Rang	Bedrijf	Bedrag	Democraten	Republikeinen
01	Lockheed Martin	1.874.712 \$	40%	60%
02	General Dynamics	1.073.611 \$	40%	60%
03	Ratheyon Co	697.670 \$	37%	63%
04	United Technologies Corp	561.870 \$	48%	52%
05	Northrop Grumman Corp	462.630 \$	31%	69%
06	Science Application Int. Corp	461.825 \$	40%	60%
07	Newport News Shipbuilding	433.154 \$	30%	70%
08	TRW Inc	397.809 \$	20%	80%
09	Textron Inc	359.230 \$	37%	63%
10	Boeing Co	307.659 \$	40%	60%
11	General Electric	250.350 \$	45%	55%
12	General Atomics	204.500 \$	40%	60%
13	BAE Systems North America	202.940 \$	41%	49%
14	Avopndale Industries	190.550 \$	00%	100%
15	Litton, industries	179.500 \$	24%	76%

Bron: Center for responsive Politics - Based on data from the Federal Election Commission

DANZIGER
TRIUME MEDIA SERVICES

Bush onderstreepte ook dat de inspanningen van Washington op het gebied van defensie fel contrasteren met de zwakke defensiebudgetten van de Europese vrienden. Europa wordt door het Pentagon afgeschilderd als een militaire dwerg. Hetgeen door de NAVO-secretaris Lord Robertson maar al te graag aangegrepen wordt om de Europese lidstaten aan te sporen hun militaire uitgaven substantieel te verhogen.

Langzaam worden de Europeanen nerveus over het optreden van Bush en C°. De Franse minister van Buitenlandse zaken, Vedrine, noemde de passage in de toespraak over Irak, Iran en Noord Korea simplistisch. Chris Patten, de Europese commissaris, zegde dat de Bush benadering deze is van een "absolutist. Joshka Fischer meende van zijn kant dat de Bush-administratie zijn Europese coalitiepartners behandelt als "satellieten".

Met de zinsnede "as van het kwaad" bespeelt Bush het patriottisme, om zo als vader van het Amerikaanse unilateralisme, het Amerikaanse beleid meer kracht te geven. Hij scheidt een kader om de toekomstige militaire operaties zonder blozen te kunnen starten. Tegelijkertijd kan hij zijn vrienden opzij schuiven, daar ze toch te weinig uitgeven aan defensie. Dit werd door Richard Armitage van de VS-regering duidelijk gezegd: "Of de Europeanen het graag horen of niet, de realiteit is dat alleen de Verenigde Staten het potentieel bezit om op te treden tegen die staten en organisaties die de VS en hun bevriende naties bedreigen". Bush en zijn team zijn van oordeel dat de VS sterker zijn wanneer ze direct zelf optreden, dan wanneer ze een interventie doen met geallieerde landen.

Teneinde een beter beeld te geven of de "as van het kwaad" werkelijk zo een groot gevaar is voor de veiligheid van de VS en de wereldvrede, geven we hiernaast enkele vergelijkende cijfers over de militaire budgetten van een reeks landen.

DEFENSIEBUDGETTEN

LANDEN	Bedragen	jaar
Verenigde Staten	379 miljard \$	2002/2003
Verenigd Koninkrijk	34,8 miljard \$	2001
Rusland	29 miljard \$	2000
Frankrijk	31,9 miljard \$	2001
Duitsland	25,4 miljard \$	2001
Italië	19,9 miljard \$	2001
Saoudi Arabië	18,7 miljard \$	2000
India	15,9 miljard \$	2000
China	14,5 miljard \$	2000
Zuid Korea	12,8 miljard \$	2000
Taiwan	12,8 miljard \$	2000
Iran	7,5 miljard \$	2000
Spanje	6,9 miljard \$	2001
Nederland	5,5 miljard \$	2001
Griekenland	5,6 miljard \$	2001
Zweden	4,9 miljard \$	2001
Pakistan	3,3 miljard \$	2000
België	3,1 miljard \$	2001
Denemarken	2,3 miljard \$	2001
Portugal	2,2 miljard \$	2001
Syrië	1,8 miljard \$	2000
Oostenrijk	1,5 miljard \$	2001
Finland	1,4 miljard \$	2001
Irak	1,4 miljard \$	1999
Noord Korea	1,3 miljard \$	2000
Joegoslavië	1,3 miljard \$	2000
Libië	1,2 miljard \$	2000
Ierland	0,8 miljard \$	2001
Soedan	0,425 miljard \$	2000
Luxemburg	0,100 miljard \$	2001
Cuba	0,031 miljard \$	2000
Totaal exclusief VS	268,256 miljard \$	

Bron: International Institute for Strategic Studies
The Military Balance 2000-2003
Le Monde diplomatique

DEFENSIE UITGAVEN IN VERHOUDING TOT HET BNP IN HET JAAR 2000 EN PER CAPITA

LANDEN	% v.h. BNP	Defensie uitgaven per CAPITA
Verenigde Staten	2,8%	1.029 €
Frankrijk	1,77%	418 €
Verenigd Koninkrijk	2,3 %	529 €
Duitsland	1,14%	281 €
Italië	0,88%	202 €
Spanje	0,96%	323 €
Gemiddelde van de 5 Europese staten	1,41%	323 €

STATE OF THE UNION

Bij zijn 'state of the union'-rede heeft Bush de verderzetting van de oorlog aangekondigd. Onder het voorwendsel van terrorismebestrijding verklaarde hij gans de wereld tot strijdperk van de Verenigde Staten. Concreet bedreigde hij een reeks landen, en voornamelijk Irak, Iran en Noord-Korea, die hij als de "as van het kwaad" bestempelde.

Bij heel wat Europese leiders wekte die enige wrevel op. Maar waarom blijven landen als Duitsland, Frankrijk en Engeland met troepen het Bush-beleid ondersteunen? Anderzijds lijkt het erop

dat Washington de politiek van vader Bush nog 's wil overdoen, met name om de Koerden van Noord-Irak en de Sjieten uit Zuid-Irak te instrumentaliseren tegen het huidige bewind van Bagdad. En wil men dan vervolgens het Afghanistan-scenario in gang zetten? De genoemde Iraakse groepen als grondleger voor het optreden van de VS-luchtmacht; er was trouwens gedeeltelijk al een gelijkaardig scenario in Kosovo waar de UCK het grondleger uitmaakte.

Verskillende uitlatingen van de directe omgeving van de president wijzen in die richting. Met zijn oorlogsretoriek

heeft Bush aangetoond dat ze er niet voor zullen terugschrikken om desnoods een wereldwijde oorlog te voeren om zo de belangen van het grootkapitaal, de wapenindustrie en de energieconcerns door te drukken. Om dat te realiseren heeft men een vijandbeeld nodig, een vijand die men kan diaboliseren. Bij de burgers moet dan een gevoel van onveiligheid en onzekerheid geschapen worden, zodat ze kritiekloos oorlogsbudgetten aanvaarden. Het patriottisme doet dan de rest.

Nochtans hebben de drie landen Irak, Iran, Noord-Korea in de voorbije tien jaar geen enkel land aangevallen; wat men niet meteen van de Verenigde Staten kan zeggen. Trouwens, Washington heeft nog nooit ingestemd z'n wapenarsenaal door anderen te laten controleren.

Kijken we toch nog even naar het geldende volkenrecht. Dat zegt dat alle staten gelijkberechtigd moeten worden, en dat niemand het recht heeft de wereld naar z'n hand te zetten, en andere volkeren mee in een gewapend conflict te betrekken.

GESCHIEDENIS

We doen er ook goed aan om de jaren '30 van de vorige eeuw even te bekijken. In het Duitsland van toen werden ook vele redevoeringen gehouden die bol stonden van patriottisme. Het resultaat was onnoemlijk veel leed en ellende. Heeft de wereldgemeenschap zich 50 jaar geleden niet voorgenomen om de mensheid van de gesel van oorlogen te bevrijden? Ook moeilijke conflicten zijn met vredelievende middelen, dus politieke op te lossen. Laten we niet vergeten dat de oorlog nog steeds de verwerkelijking blijft van macht en belangenpolitiek.

Evolutie van het defensiebudget van de Verenigde Staten
Periode van 1998 tot 2003 (miljarden \$)

1998	1999	2000	2001	2002	2003
279,7	292,2	300,5	310,5	331	379
	+ 4,469%	+ 2,840%	+ 3,327%	+6,602%	+14,501%

Defensiebudget van de landen die als de "as van het kwaad" worden aangewezen in verhouding tot Amerikaanse defensiebudget – jaar 2000

Landen	Defensiebudget
Irak	1,4 miljard \$*
Iran	7,5 miljard \$
Noord Korea	1,3 miljard \$
Totaal	10,2 miljard \$
Verenigde Staten	300,5 miljard \$

*Beschikbare informatie voor het jaar 1999

Washington heeft in het jaar 2000 voor zijn defensie 289,8 miljard dollar meer uitgegeven dan de drie door Bush gebrandmerkte staten.

Amerikaanse militaire uitgaven in vergelijking met de Europese Unie voor 2001

Verenigde Staten	310,5 miljard \$
Europese Unie	144,4 miljard \$
Verschil	266,1 miljard \$

Nemen we de drie belangrijkste Europese staten die het meest voor hun defensie uitgeven dan komt men tot het volgende resultaat voor het jaar 2001.

Verenigde Staten	310,5 miljard \$
Verenigd Koninkrijk	32,5 miljard \$
Frankrijk	31,9 miljard \$
Duitsland	25,4 miljard \$
Totaal v.d. 3 Europese landen	89,8 miljard \$
Verschil	230,7 miljard \$

DOSSIER

GROEIEND VERBOD IN ISRAËL EN PALESTINA

DE ISRAËLISCHE WARENINDUSTRIE
BUSINESS AS USUAL

STOP DE ISRAËLISCHE TERREUR

EU-PROJECTEN VERNIET

GROEIEND VERZET IN ISRAËL EN PALESTINA

| Ludo De Brabander |

De gematigde vredesbeweging in Israël was na het mislukken van de onderhandelingen onder Barak en de daaropvolgende overwinning van Sharon een tijdlang het Noorden kwijt. Daar heerste lange tijd de mythe van het 'vredesproces' in Oslo en van het 'generieuze' aanbod van Barak aan de Palestijnen. Oslo en de bij ons bekendste Israëlische vredesorganisatie 'Vrede Nu' kon tijdens de periode Rabin en het begin van het Oslo-proces nog honderdduizenden mensen op been krijgen. Vorig jaar was ze zo goed als verdwenen en bleven alleen de kleinere radicale organisaties, met voorop Gush Shalom (het 'vredesblok'), consequent tegen de stroom in roeien. Nu lijken de ogen open te gaan. De huidige heropleving van de Israëlische vredesbeweging en de komst van tientallen 'internationalen' betekenen een hart onder de riem van de Palestijnse basisorganisaties die zich bijna verlaten waanden.

'Vrede Nu' heeft lange tijd een mythe hooggehouden rond volgende stelling: de Palestijnen hebben de kans op duurzame vrede vergooid door het generieuze aanbod van toenmalig premier Ehud Barak af te wijzen. Intellectuelen uit het kamp van 'Vrede Nu', zoals de Israëlische schrijver, Amos Oz, hebben die mythe lange tijd ondersteund en zelfs vurig verdedigd. Daarmee identificeerden ze zich nagenoeg volledig met Barak en de zogenaamde 'vredesduif', Shimon Peres, en hun Arbeiderspartij. De val van Barak betekende dan ook de val van 'Vrede Nu'. Laten we even ter illustratie de toenmalige redenering bovenhalen van Amos Oz zoals hij die in de aanloop van de verkiezingen van 6 februari 2001 in zijn door de Westerse media gretig afgenomen columns naar voor bracht: "Ehud Barak heeft, net als Yitzhak Rabin en Shimon Peres voor hem, de historische mantel van links om de schouders geslagen: de overtuiging dat Israël moet kiezen tussen vrede of grondgebied. Barak is met die overtuiging naar de onderhandelingstafel gegaan, met een vastberadenheid en vasthoudendheid die zelfs het linkse Meretz en Vrede Nu verraste. Om een einde te maken aan het conflict, riep hij op tot een historisch compromis tussen twee gelijkwaardige, onafhankelijke naties. Hij aanvaardde een Palestijnse staat op de gebieden die Israël in 1967 had veroverd, met slechts enkele minimale grensaanpassingen. Hij ging zelfs akkoord met een Palestijnse hoofdstad in Oost-Jeruzalem. Zijn voorstel vertolkte alle overtuigingen van links Israël, maar de Palestijnse leiders reageerden niet met aanvaarding, niet eens met afwijzing, maar met vuur." Waarna hij de schuld voor de impasse nagenoeg exclusief in de schoenen schuift van de Palestijnen: "Niets zou dommer zijn dan Barak in de verkiezingen af te straffen omdat zijn moedige streven naar vrede vastgelopen is op een nieuwe golf van islamitisch-nationalistisch extremisme bij de Palestijnen" (tribune in De Morgen van 3/02/01). Amos Oz beseft wellicht zelf niet hoeveel steun hij met dat soort

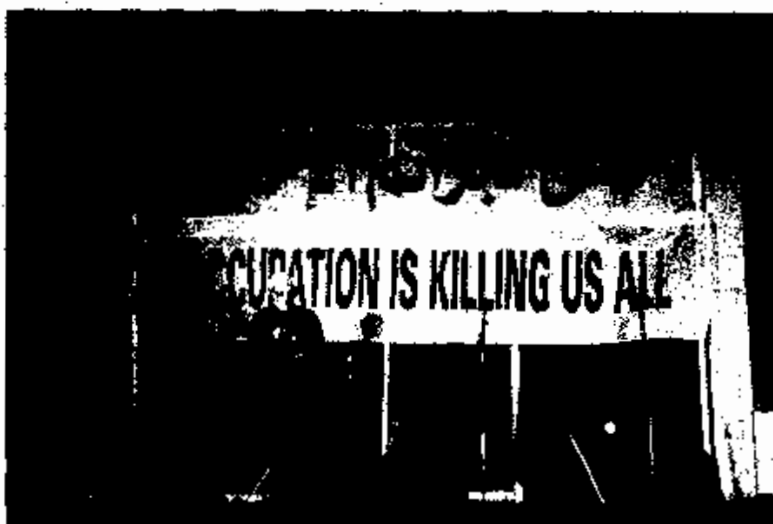

Foto: L. De Brabander

redeneringen gegeven heeft aan het extreem-rechtse kamp rond Sharon. Die heeft daar moof gebruik van gemaakt door de redenering als volgt door te trekken: als zelfs het vredeskamp steit dat de Palestijnen onwillige onderhandelaars zijn, hebben we geen andere keus dan onze militairen aan het werk te zetten en het verzet te breken tot ze op andere gedachten komen.

Een jaar later is heel wat informatie beschikbaar over wat er werkelijk aan de 'onderhandelingstafel' is gebeurd. Zelfs voormalig minister van Justitie en Israëlisch delegatie lid, Yossi Beilin, geeft nu toe dat wat Barak voorstelde niet ernstig kon worden genomen en dat de Palestijnen eigenlijk vooral dictaten kregen voorgeschoteld (zie onder meer het artikel van Amnon Kapeliouk in Le Monde Diplomatique van januari 2002).

OSLO EN BARAK WAREN EEN RAMP

De radicale vredesorganisatie Gush Shalom had in tegenstelling tot Vrede Nu onmiddellijk door dat Baraks aanbod Israël de

WERKLOOSHEID NEEMT TOE

Oorlog kost geld. Veel geld. Ook als springt de Verenigde Staten met miljoenen dollars bij voor bewapening en andere uitgaven. Met de huidige internationale economische situatie wordt het voor Israël steeds moeilijker. Oorzaak hiervan is natuurlijk ook de intifada, de ineensstorting van de buitenlandse investeringen en de terugloop van het toerisme. Sinds het einde van vorig jaar is er een ontzaglijke toename van de werkloosheid. Voor de eerste maal in de geschiedenis werd de psychologische grens van de 10% van de actieve bevolking overschreden. De Arabische bevolking wordt vanzelfsprekend nog meer getroffen. Handelaars en ambachtsslui krijgen het ook moeilijker. De krant "Le Monde" van 2 februari citeerde uittreksels van het Israëlische dagblad Ha'aretz waarin de toestand wordt beschreven van tientallen mensen die werkloos werden, en zich vraag stellen hoe ze in de toekomst de eindjes aan elkaar zullen moeten knopen.

"controle zou geven over alle grensovergangen van de Palestijnse staat en het de Palestijnse gebieden zou opdelen in niet-levensvatbare enclaves". Gush Shalom is daarom ook begonnen met de verspreiding van pamfletten die deze hardnekkige mythe moeten ontcrachten onder de slogan: "Dit is geen edelmoedig aanbod. Het is een vernederende eis tot overgave".

Volgens Mustafa Barghouti van de Palestijnse organisatie HDIP (Health, Development, Information and Policy Institute en medeuitgever van de Palestine Monitor) is het in Oslo al behoorlijk fout gegaan. "In Oslo werd een verschrikkelijke map gemaakt. Daar werd al duidelijk dat de Palestijnse verzuchtingen ondergeschikt waren aan de belangen van de joodse kolonies in de bezette gebieden. Barak heeft die logica gewoon verder gevolgd. Israël zou de controle behouden over de meeste joodse nederzettingen en nog eens 10 % zogenaamde tijdelijke controle over de westelijke Jordaanoever. De Palestijnen kregen de schuld voor het mislukken van de onderhandelingen, terwijl het voorstel niets anders was dan het opdelen van Palestijns grondgebied in Bantoestans. Nu wordt het nog gortiger en wil Sharon daarvan nog eens de helft inpikken."

Voor organisaties als Gush Shalom is het doorbreken van Israëlische mythes over de Palestijnse werkelijkheid de uitdaging voor wat genoemd wordt een 'Nieuw Vredeskamp'. In een discussiedocument voor een vernieuwde vredesbeweging staat: "de belangrijkste rol van een nieuw vredeskamp bestaat erin om komaf te maken met valse mythes en de eenzijdige kijk op het conflict" als voorwaarde om de publieke opinie te winnen voor het vredeskamp.

Blijkbaar niet zonder succes. Meer en meer Israëli's lijken te beseffen dat het zo niet verder kan en er slechts een einde kan komen aan het gewelddadige conflict wanneer Israël de

bezetting stopzet. Op zaterdag 9 februari 2002 slaagde de vredesbeweging er voor het eerst terug in om duizenden mensen op straat te krijgen. Tot de manifestatie in Tel Aviv was opgeroepen door een coalitie van vooral radicale vredesorganisaties waaronder Gush Shalom, De Coalitie van Vrouwen voor Vrede, de Israëlisch-Palestijnse organisatie Ta'ayush, de organisatie van dienstweigeraars (New Profile) en Yesh Gvul, die een groep van ontevreden militairen verenigt. De gemeenschappelijke slogan van deze vredescoalitie is: "De bezetting doodt ons allemaal". Adam Keller van Gush Shalom: "Als vredesbeweging hebben we een probleem. Wij zijn heel erg bezorgd over de Israëlische bezettingspolitiek, de blokkades, de politiek van systematische moordaanslagen op Palestijnen, de bombardementen, de inbeslagnames van grond, enz. Maar de meerderheid van de Israëli's deelt deze bezorgdheid niet echt. Zij zijn vooral begaan met hun eigen situatie. Als je een doorsnee Israëli nu vraagt wat het belangrijkste probleem is, zal hij antwoorden: het terrorisme. Met onze slogan leggen we rechtstreeks de link tussen de bezettingspolitiek en het eigen gevoel van onveiligheid." Keller wijst ook op het gevaar van de gemilitariseerde samenleving. "Elke generaal of ex-generaal die een politieke carrière ambieert, begint niet zoals elke militant onderaan de partij, maar stoot direct door naar de top. Kijk maar naar Barak. In Israël bestaat een groot deel van de politici uit voormalige hoge officieren: Rabin, Sharon,.... Hetzelfde geldt voor de zakenwereld. Nog niet zolang geleden zijn de resultaten van een opiniepeiling gepubliceerd. Daaruit bleek dat met 65 procent, het vertrouwen in het leger zeer groot is, terwijl dat in de politieke partijen zeer klein is (25 procent)."

Het recente succes van de radicale vredesbeweging heeft ook de ogen geopend bij het veel gematigdere 'Vrede Nu'. Begin februari lanceerde de organisatie de campagne: "Verlaat de nederzettingen – stop de terreur – kom terug naar huis". Vrede Nu riep daarna ook op tot een manifestatie om hun eisen te ondersteunen en dit keer was dat samen met de radicalere vredesorganisaties, onder de duidelijke boodschap dat de bezetting volledig stopgezet moet worden. Met zo'n 15.000 betoogden ze in de straten van Tel Aviv. De onophoudelijke inzet van de radicale vredesbeweging heeft duidelijk vruchten afgeworpen. Moria Shalom, Directeur van Vrede NU, spreekt nu heel andere taal: "Israël zit in een diepe crisis. Het aantal doden en gewonden stijgt onophoudelijk, de economie stuikt in mekaar, het gevoel van onveiligheid overheerst, en daarmee ook het publieke moreel. Wij worden geconfronteerd met miljoenen Palestijnen die in angst en armoede moeten leven en tot wanhoop worden gedreven. De gruwel van de bezetting is de Israëlische samenleving binnengedrongen die er diep door is aangetast. Resultaat is dat onze civiele en ethische waarden ondermijnd zijn. Het is tijd voor een politiek Initiatief dat in staat is deze lange uitputtingsoorlog te doorbreken en weer hoop doet geven."

ONTEVREDEN MILITAIREN

Hoewel er zo'n initiatieven komen van onder meer de linkse Meretz-partij of van individuele zwaargewichten als Yossi Beilin nog altijd lid van de compleet ontredderde Arbeiderspartij, is het vooral een groeiende groep van ontevreden militairen die de rechtse regeringscoalitie het vuur aan de schenen legt. Het begon begin dit jaar met een petitie gelanceerd door een vijftigtal officieren en onderofficieren uit het reservekader met daarin een oproep om te weigeren nog langer in de bezette gebieden te dienen. De petitie kreeg al gauw uitbreiding en is inmiddels door verschillende honderden soldaten getekend. De aandacht in de Israëlische en internationale pers was enorm. Ron Rahmj van Yesh Gvul ('er is een grens'), een vredesorganisatie in 1982 opgericht (oorlog tegen Libanon) om soldaten te ondersteunen die weigeren deel te nemen aan "acties van agressieve en repressieve aard" meent dat er echt wel veranderingen op komst zijn. "De actie van de militairen en de respons daarop bewijst dat. Veler ogen zijn opgegaan sinds de huizenvernietiging en het dakloos maken van 600 Palestijnen in Rafah (stad in Gaza, nvdr.) begin dit jaar. Voor het eerst heeft de publieke opinie door dat het leger liegt. De tweede shock was dat de perceptie is gegroeid van een bezettingsleger dat oorlogsmisdaden begaat. Het leger in Israël bestaat voor een groot deel uit dienstplichtigen en een groot reservekader, waardoor het sterk samenhangt met de Israëlische samenleving. Wel, veel militairen kunnen de bezettingspolitiek en de praktijken die daaraan vasthangen niet langer met hun geweten in overeenstemming brengen."

De petitie heeft binnen het leger voor een echte aardverschuiving gezorgd. Een maand later verklaart de Raad voor Vrede en Veiligheid, een groep van 1.000 top-reservegeneraals, -kolonels en Shin Bet en Mossad-mensen (beide zijn geheime diensten) dat ze een publieke campagne zullen lanceren voor een unilaterale terugtrekking van de hele Gaza en het grootste deel van de Jordaanoever. De Raad vraagt de onmiddellijke oprichting van een Palestijnse staat en vredesgesprekken met de Palestijnen, ook al is er geen staakt-het-vuren. Ook al spreken deze militairen over de ontmanteling van slechts 50 nederzettingen, het was voldoende

Israëlische nederzettingen

Foto: L. De Brabander

voor een tweede smak in het gezicht van premier Sharon die ook meer en meer onder vuur komt te liggen binnen zijn eigen regering.

INTERNATIONALE CAMPAGNE

De open oorlog tegen alles wat Palestijns is en het verzet daartegen van Israëlische vredesorganisaties en de sterk georganiseerde Palestijnse civiele beweging is niet zonder gevolg gebleven op vlak van internationale solidariteit. Een coalitie van Palestijnse organisaties (GIPP, Grassroots International Protection for the Palestinian People) heeft daarom samen met partners uit de Europese Unie het initiatief genomen tot een internationale campagne. Sinds de zomer van vorig jaar zijn er al tientallen delegaties naar Palestina getrokken om hun steun te betuigen aan het verzet tegen de bezetting, maar ook om te observeren en de Palestijnen te verdedigen tegen de agressie van het Israëlische

MOED

Karl Marx citeerde reeds een eeuw geleden de onweerlegbare formule "een volk dat een ander volk verdrukt kan geen vrij volk zijn". Abraham Burg, lid van de Arbeiderspartij en voorzitter van de Knesset, het Israëlische parlement, heeft dit principe onderlijnd. Bij de 53ste verjaardag van de Knesset verklaarde hij: "Een volk dat een ander land bezet, zelfs zo dit gebeurt tegen zijn wil, eindigt zijn eer te verliezen door de omstandigheden waarin de bezetting wordt uitgevoerd. De bezetting corrumpeert de democratie." Eind januari 2002 drukte Burg reeds de hand van Ahmed Quorri, de voorzitter van het Palestijnse parlement, tijdens een bijeenkomst in Parijs. Hij wilde eveneens Yasser Arafat bezoeken in Ramalah, wat hem verhinderd werd.

leger (IDF of Tsahal). Met dat laatste willen de 'internationalen' ook een politieke boodschap meegeven: de eis voor een internationale beschermingsmacht, waar de Palestijnen al zolang vruchteloos om vragen. Verschillende voorstellen voor zo'n beschermingsmacht zijn binnen de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties op een veto gestoten van de VS. Renad Qubbay die ter plaatse de campagne helpt coördineren zegt: "We willen de wereld tonen in welke omstandigheden we hier moeten leven. Tegelijk verwachten we van de delegaties dat ze eens terug in Europa ook de druk opvoeren op hun eigen regeringen, met het hoofddoel de illegale bezetting eindelijk te doen stoppen." De campagne mag een succes worden genoemd. Renad: "We hebben heel wat media-aandacht gekregen zowel lokaal als internationaal. Voor de Palestijnen is het tegelijk een enorme steun. De bezetting en het geweld maakt velen moedeloos. De campagne geeft hen het gevoel dat ze er niet alleen voor staan." Eind vorig jaar was een hoogtepunt, met verschillende honderden

internationalen die ook verschillende niet-gewelddadige acties voerden aan de blokkades. Eind maart, begin april 2002 is het de bedoeling om een nog grotere internationale aanwezigheid te krijgen en in juni, met de 35ste verjaardag van de oorlog van '67 en de daaropvolgende bezetting, is er ook een grootschalige campagne gepland.

"Maar er zijn ook andere actiemiddelen waar de internationale solidariteitsbeweging zich van kan bedienen", aldus Gabi Baramki, vice-voorzitter van de Palestinian Council for Justice and Peace (Palestijnse Raad voor gerechtigheid en vrede) en actief trekker van de GIPP. "De Israëlische blokkades zijn bezig het weinige aan economie in Palestina compleet te vernietigen. Dit is erger dan

Apartheid. De internationale campagne zou in andere aspecten moeten uitgebreid worden. Ik denk bijvoorbeeld aan een campagne om niet langer in Israël te investeren of bestaande investeringen stop te zetten, en dit zolang Israël weigert het internationaal recht te respecteren. Met dat soort acties willen we niet Israël, maar de Israëlische politiek van bezetting treffen".

Renad Qubbay zegt dat er nu binnen de GIPP een consensus bestaat om de campagne 'boycot de producten van de nederzettingen' uit te breiden naar alle producten 'made in Israël'. Haar collega Samer Makhlof van The Palestinian Observatory (een platform dat werkt rond boycot) zegt dat ze daartoe wel

DE ISRAËLISCHE WAPENINDUSTRIE: BUSINESS AS USUAL

| Ludo De Brabander |

Hoewel Israël op een ongemeen brutale manier tekeer gaat in Palestina, kan het land nog altijd rekenen op rechtstreekse of onrechtstreekse militaire steun vanuit het buitenland. De wapenhandel van en naar Israël bloeit als nooit tevoren.

Op enkele tientallen jaren is Israël er in geslaagd om vanuit het niets een van de machtigste wapenindustrieën ter wereld uit de grond te stampen. De VS starten elk jaar een bedrag aan militaire steun gelijk aan drie kwart van het Belgische defensiebudget.

Vanuit humanitair standpunt bekeken is dat schokkend, maar weinig verwonderlijk, gezien de aard van de buitenlandpolitiek van de VS.

De EU daarentegen werkt aan een imago dat ons moet doen geloven dat het Avondland veel ethischer te werk gaat.

De werkelijkheid is anders: de EU heeft projecten lopen met Israëlische wapenbedrijven en verschillende Europese landen voeren wapens in, maar ook uit. Hierna een summier overzicht van de defensie-industrie en haar activiteiten op de wereldmarkt.

De voorlopers van de Israëlische defensie-industrie waren kleine militaire ateliers – gezamenlijk 'Israël Military Industries' genoemd – die begin jaren '30 werden opgericht en waar vooral lichte wapens geassembleerd en gerepareerd werden. De Zionistische pioniers hadden deze nodig in hun strijd tegen de Britse bezetter en de plaatselijke Palestijnse bevolking omdat die zich meer en meer ging verzetten tegen de gebiedsuitbreidingen door joodse inwijkelingen. In mei 1948, na het vertrek van de Britten, begon de omvorming van de ondergrondse Haganah-eenheden tot een regulier leger. Veiligheid was de centrale bekommernis en dat blijft tot vandaag onveranderd zo. Weinig verwonderlijk van een natie die zijn ontstaan dankt aan het gebruik van militaire macht. Onder voortdurende dreiging van een gewapend conflict met de Arabische buurlanden, begon Israël in sneltreintempo te werken aan een machtige militaire industrie. De kleine ateliers werden in een structuur ondergebracht (IMI of TAAS) met daarnaast Israel Aircraft Industries (IAI - oorspronkelijk bekend als Bedek) en Rafael. Dat laatste bedrijf moest zorgen voor onderzoek en ontwikkeling en

tegenoet komen aan dringende behoeften van het Israëlische leger (Israel Defense Forces – IDF). Deze bedrijven zijn allemaal in staats handen en vormen het hart van de Israëlische defensie-industrie.

1967: DRASTISCHE UITBOUW VAN DE WAPENINDUSTRIE

Israël bleef echter lange tijd afhankelijk van de import van wapens uit voornamelijk de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk. Dat liep niet altijd van een leien dakje. Geregeld kwamen daarop restricties. Vandaar dat zich eind jaren vijftig tot midden jaren zestig een debat ontspon over de strategie die de militaire industrie zou moeten volgen. Toenmalig directeur van het ministerie van Defensie, Shimon Peres en voormalig stafchef, Zvi Zur waren voorstander van een zo groot mogelijke zelfvoorziening. Volgens hen moest er voor nagenoeg elke binnenlandse behoefte (inclusief zwaar materiaal) een eigen productiecapaciteit worden opgezet. Een andere groep, onder

DE ISRAËLISCHE DEFENSIE-INDUSTRIE

Israël telt verschillende bedrijven in de top 100 van de wereldranglijst van de wapenindustrie. IAI staat op de 26ste plaats, gevolgd door Rafael (57), Israel Military Industries (59), Elbit Systems (67), Koor Industries (85), Federman (86) en El-Op (88).

Van eind jaren '40 tot midden jaren '50 beperkte de wapenproductie zich tot lichte wapens en stelde ze 5.000 mensen te werk. De periode 1955 tot 1967 was gekenmerkt door een nauwe relatie met Frankrijk waarin de industrie zich ook meer toelegde op de aanmaak van artillerie-systemen en allerlei raket-systemen. Tegen 1967 was de tewerkstelling gegroeid tot 14.000 werknemers. Als gevolg van het Franse embargo van 1967 ontwikkelde de Israëlische wapenindustrie een eigen gevechtsvliegtuig (Kfir), een eigen tank (Mekava), UAV's, tactische en strategische raketten. In 1972 of op amper vijf jaar tijd was de tewerkstelling meer dan verdubbeld tot 34.000 werknemers. Een verdere expansie zou zich voordoen als gevolg van de oorlog van 1973, met een tewerkstelling die groeide naar 63.000, of 20 procent van alle industriële arbeidsplaatsen. De export van wapens zou tussen 1972 en 1997 stijgen met een factor 25: van 40-70 miljoen \$ in 1972 tot 1,52 miljard dollar in 1997. Daartussen kwam eind de jaren '80 tot midden jaren '90 even een dieptepunt als gevolg van een zware economische crisis en het einde van de Koude Oorlog. Sommige bronnen schatten de huidige export van wapens op 2 miljard \$ (in 2000). Tussen de ontvangers van wapens (voorbeeld voor het jaar 2000) zitten landen als Cambodja, Colombia, Eritrea, Ethiopië, het Zuid-Libanese Leger, India, China en Birma. Dat jaar vroegen de VN Israël om de verkoop aan Eritrea (twee boten) en Ethiopië (luchtverkenningssysteem) stop te zetten.

leiding van toenmalig generaal en latere premier Yitzak Rabin, wilde vermijden dat de kosten voor onderzoek en ontwikkeling de pan zouden ultrijzen en pleitte daarom voor het aanhalen van de banden met betrouwbare partners, in de eerste plaats de Verenigde Staten. Uiteindelijk zijn beide paden bewandeld, waarbij keuzes werden opgedrongen door politiek-militaire omstandigheden. Met de oorlog van 1967, kondigde de Franse president De Gaulle een wapenembargo af. Frankrijk was in de periode 1956 – 67 Israël's belangrijkste leverancier van zware wapens. Bovendien was er een intensieve militaire samenwerking tussen beide landen en stond Frankrijk model voor de defensie-industrie. De samenwerking tussen Frankrijk en Israël leidde kort na de Suez-crisis in 1956 tot de bouw van de omstreden reactor in EI-102 (Dimona – het begin van Tel Aviv's militair-nucleair programma), waarvan nagenoeg alle hardware in het geheim in Frankrijk werd gemaakt. Het Franse embargo kwam dan ook als een shock en was de aanleiding voor een zeer intensief

omschakelingsprogramma, zodat op zeer korte termijn zoveel mogelijk wapens en wapensystemen in eigen land werden aangemaakt. Met resultaat! In de eerste drie jaar na 1967 verviervoudigde de militaire productiel

Dergelijke zware investeringen en lopende kosten konden op termijn slechts gedragen worden door naast de binnenlandse afname door het Israëlische leger ook zwaar te mikken op buitenlandse afzetmarkten. Het aandeel (exclusief diamant) in de nationale industriële export steeg van 14 procent in 1967 naar 21 procent in 1968 en zou in 1975 al 31 procent bedragen. Israël zou overigens nog genoeg gelegenheid krijgen om de superioriteit van militair materiaal zoals de tank 'Mekava' of het jachtvliegtuig Kfir C-2 en de hoogontwikkelde elektronische snuffjes voor oorlogsvoering in de praktijk aan te tonen. In de oorlog van 1973 kreeg Israël de gelegenheid om de superioriteit op zee te demonstreren met technologische hoogstandjes als de Gabriel Anti-schip raketten. De oorlog in Libanon in 1982 was het debuut voor de Merkava, enz.

Israël was dus van een productie die vooral de eigen behoeften moest dekken vanaf begin jaren zeventig veranderd in een van de belangrijkste leveranciers van wapens in de wereld. Volgens bepaalde bronnen is Israël de vijfde grootste wapenexporteur in de wereld. Volgens de landenlijst met de export van de belangrijkste conventionele wapens van het Zweeds vredesonderzoeksinstituut SIPRI, bekleedde Israël in het jaar 2000 de zevende plaats op de wereldranglijst.

DE LOKALE REUS IAI

De Intifadah lijkt weinig invloed te hebben op de Israëlische import en export van wapens, noch op de slagkracht van de lokale defensie-industrie. Een bedrijf als Israel Aircraft Industries (IAI) doet het zelfs uitstekend. IAI, het zesentwintigste bedrijf in de wereld met 17.000 werknemers, kondigde aan dat haar export voor het jaar 2001 met 3,9 procent was gestegen tot 2,195 miljard dollar (ruwweg 2,4 miljard Euro) t.o.v. het jaar daarvoor. Voor de helft ging het daarbij om militaire contracten. De belangrijkste afnemer van IAI-wapens waren de VS (1,356 miljard \$), gevolgd door de lokale markt en op de derde plaats Aziatische landen (541 miljoen \$). In Europa heeft IAI voor 190 miljard dollar contracten gesloten. IAI kondigde verder triomfantelijk aan dat het eind 2001 voor 2,884 miljard dollar aan nieuwe opdrachten in de wacht heeft gesteept, het hoogste aantal in de geschiedenis van het bedrijf en 300 miljoen \$ meer (+ 11 procent) dan het jaar daarvoor.

Weinig deontologie dus op de wereldwijde wapenmarkt. De meer dan duizend doden en tienduizenden gewonden sinds het begin van de Palestijnse opstand hebben geen enkel effect gehad op de aantrekkelijkheid van de Israëlische defensie-industrie. Nochtans is het zo dat wie wapens aankoopt in Israël tegelijk het defensieapparaat steunt waarmee de bezettingpolitiek kan worden gehandhaafd.

BELANGRIJKE REGIONALE MILITAIRE MACHTEN (1998-99)

	Turkije	Israël	Egypte	Iran	Syrië	Irak
Bevolking (mil)	65.6	5.7	67.3	65	16.5	22
BBP (miljard\$)	425	101.9	188	339.7	41.7	52.3
BBP/cap (\$)	6,600	18,100	2,850	5,000	2,500	2,400
Def. Uitg. (% van BBP)	8.4	11.3	2.8	5.8	2.7	1.3
Gevechtsvliegtuigen	440	460	583	304	589	310
Tanks	4205	3800	3595	1345	4650	2200
Alfabetisering (% van bevolking)	82.3	95	51.4	72.1	70.8	58
% van de bevolking met telefoon	28.2	45.6	4.7	12	3.1	2.9
Elektriciteitsconsumptie per capita (kwh)	1389	4864	684	1223	877	1254

Bron: *The Military Balance – 1999-2000* (London: Oxford University Press for IISS, 1999); CIA Fact book, 1999 at <http://www.odco.gov/cia/publications/factbook>.

"IAI is wereldwijd gekend voor zijn technologische bekwaamheid. De onderneming speelt een belangrijke en gerespecteerde rol in de creatie van fijne en wederzijdse betrekkingen met de landen van de Europese Unie, waarmee wordt samengewerkt rond verschillende aspecten, zoals ruimtevaart, luchtvaart en elektronica" aldus Giancarlo Chevillard, de ambassadeur van de EU in Israël op een conferentie die op 5 april 2001 bij IAI gehouden werd. Volgens IAI waren er twintig attachés van verschillende Europese staten aanwezig op de conferentie. IAI werkt samen met 16 landen en 154 onderzoeksinstituten in Europa, onder meer in het kader van het zogenaamde 'Vijfde Raamwerkprogramma', een Europees programma voor onderzoek en ontwikkeling op vlak van technologie. In november 2000 werd onder de auspiciën van dit programma een workshop gehouden over de civiele en commerciële toepassing van de UAV ('Unmanned Aerial Vehicle'-onbemande vliegtuigen). Daaraan participeerden een hele reeks Europese bedrijven die allemaal militaire activiteiten hebben, zoals EADS, Thomson-CSF, Swedish Space Corporation, enz. Een jaar later (eind oktober 2001) volgde er in Zweden een openingsvergadering van het UAVNET waarop twee nieuwe civiele onderzoeksprogramma's voor UAV's werden voorgesteld. Het gaat om een initiatief van IAI dat ook de coördinatie ervan op zich neemt. Het ontvangt daarvoor gedurende 2,5 jaar 9,8 miljoen Euro van de Europese Unie. UAV's zijn begeerd in militaire kringen voor o.m. spionageopdrachten. Hoewel de Europese steun geldt voor civiele toepassingen van UAV's spreekt het vanzelf dat de resultaten eveneens gebruikt kunnen worden voor militaire toepassingen. Het Belgisch leger kocht eind december 1998 drie UAV's van het type B-Hunter. Maar IAI heeft een hele waaier van aantrekkelijke producten, zo bleek later. Kort na de verkiezing van Sharon en in volle Intifadah maakte IAI op 18 februari bekend dat het een contract heeft binnengehaald voor de levering van 20 EHUD 'Pods' aan het Belgische leger (waarde 6 miljoen dollar). Deze Pods (Autonomous Air Combat Maneuvering Instrumentation – AACMI) beschrijft IAI zelf als het meest

geavanceerde trainingssysteem voor gevechtsvliegtuigen. Veel landen lijken in elk geval overtuigd van de waarde ervan want de luchtmachten van Duitsland, Turkije, Portugal, Italië, Frankrijk, Nederland (kort na de Belgische aankoop, voor 7 miljoen \$) en de NAVO-vlugschool beschikken er allemaal over. IAI stelt dat het tussen januari 2001 en de zomer van dat jaar voor 30 miljoen \$ aan EHUD systemen heeft verkocht.

IAI is ook voor heel wat andere producten in trek. De Lahav-divisie van IAI heeft vorig jaar 4 opgeknapt A-4 vliegtuigen geleverd aan het Europese BAE Systems om er trainingen mee te verzorgen voor de Duitse luchtmacht. Spanje heeft een IAI-radarsysteem voor de Spaanse luchtmacht geselecteerd. De Zwitserse luchtmacht heeft samen met IAI een heel UAV-systeem ontwikkeld met o.m. een grondstation en 28 vliegtuigen. De Australische luchtmacht heeft eind vorig jaar nog een contract gesloten voor de aankoop van elektronische vroege waarschuwingssystemen (60 miljoen \$).

IAI illustreert ook dat Israël's wapenhandel weinig wettelijke beperkingen worden opgelegd. Oorlogsdreigingen tussen India en Pakistan verhinderen niet dat Israël drie Phalcon verkenningsvliegtuigen (waarde 1 miljard dollar) verpatst aan India. Tel Aviv durft daarbij zelfs op de zere tenen van Washington trappen door ook China te verkopen wat het vraagt, zoals de bouw van China's F-10 gevechtsvliegtuig. Het kostte Washington een jaar lang zware druk tot zelfs dreigementen over het stopzetten van de militaire steun vooraleer Israël bereid was om de verkoop van hoogtechnologische radarsystemen (vergelijkbaar met AWACS) aan China niet te laten doorgaan.

MILITAIRE STEUN

Israël's defensieapparaat zou wellicht niet het huidige niveau hebben gehaald moesten de VS het land niet elk jaar verwennen met immense stromen dollars aan militaire steun. In een halve eeuw, tussen 1950 en 2000, kon Tel Aviv rekenen op meer dan 46 miljard dollar pure militaire steun, dat is 20 miljard meer dan wat

Egypte ontving. Tot vorig jaar keerden de VS jaarlijks 1,8 miljard dollar steun uit, waarvan ruwweg 475 miljoen rechtstreeks naar de defensie-industrie gaat. Ter vergelijking, dat komt overeen met drie kwart van het Belgische defensiebudget. Aan het einde van zijn ambtstermijn sloot de Amerikaanse president Bill Clinton nog een 'memorandum of understanding' waarin afgesproken werd dat de militaire steun aan Israël op termijn nog zou toenemen, terwijl de economische steun zou afnemen. Tegen 2008 moet de militaire steun 2,4 miljard \$ bedragen, goed voor een jaarlijkse stijging van 60 miljoen \$. Op dat ogenblik profileerden de VS zich zonder blozen als onderhandelaar tussen Israël en de Palestijnen. Diezelfde maand nog zou Israël samen met de VS en Turkije voor de derde keer marlene manoeuvres ('Mermaid') houden. Turkije is overigens ook een geprivilegieerde partner van Israël. Toen Ariel Sharon begin jaren '80 minister van Defensie was, stelde hij dat Turkije een belangrijke strategische rol speelde voor Israël. Beide

landen sloten in 1996 twee militaire samenwerkingsakkoorden. Het tweede akkoord ging specifiek over de militair-industriële samenwerking. Israël sleepte daardoor een aantal interessante opdrachten binnen, zoals de modernisering van gevechtsvliegtuigen.

Bronnen

Farah Naaz, *Israel's Arms Industry*, IDSA, 1999

Sharon Sadeh, *Israel's beleaguered Defense Industry in Middle East Review of International Affairs*, Vol. 5, nr 1, maart 2001-02-20

David Lewis, *Israel's Defense Industry in the geopolitical climate of the post-cold war era: diversification and niche market exporting*, Council for Foreign Relations, 1999

Haaretz, 13 februari 2002

SIPRI Yearbook 2001

Israel Aircraft Industries, www.tai.co.il

STOP DE ISRAËLISCHE TERREUR

| Ludo De Brabander |

STOP OORLOGSMISDADEN

Israël voert de open oorlog tegen het hele Palestijnse volk verder op. Gisteren heeft premier Sharon op de Israëlische TV gezegd dat het aantal Palestijnse slachtoffers moet worden opgevoerd. Verder zei hij: "De Palestijnen moeten er eerst eens behoorlijk van langs krijgen vooraleer we kunnen praten over vrede". Er duiken meer en meer berichten en getuigenissen op die het hebben over nog ernstigere mensenrechtenschendingen en standrechtelijke executies. De politiek om personen fysiek te elimineren is niet nieuw, maar voor het eerst gebeurt het op een dergelijk schaal.

Vrede vzw laakt de ongelooflijke hypocrisie van de westerse landen. Irak, Noord-Korea en Iran behoren tot de 'as van het kwaad', maar niemand lijkt in staat om de terreur en de oorlogsmisdaden van Sharon en het Israëlische leger te stoppen. De weigering van de Europese Unie om op zijn minst enkele sterke politieke signalen te geven, had wellicht de huidige terreurcampagne kunnen vermijden. De Europese leiders moedigden premier Sharon evenwel aan door nog altijd te weigeren het associatieverdrag met Israël op te schorten, hoewel de bepalingen van dat akkoord zelf dit voorzien. Via het vijfde Raamwerkakkoord van de EU rijft de Israëlische wapenindustrie projectgeld binnen. Zo krijgt Israel Aircraft Industries bijna 10 miljoen Euro voor de 'commerciële en civiele' toepassing van de UAV's, onbemande vliegtuigen die België besteld heeft. Later weigerde ons land het contract daarvan op te schorten.

Voor de politiek van de Verenigde Staten is nefast. Het is immers dankzij de jaarlijkse militaire steun van nu bijna 2 miljard dollar dat Israël in staat is de repressie in de bezette gebieden te handhaven.

Tef Aviv weigert al jaren straffeloos om het internationaal recht te respecteren. Nochtans is de enige weg naar vrede, op zijn minst de onmiddellijke stopzetting van de bezetting (VN-resoluties 242 en 338) en de ontmanteling van de illegale Joodse nederzettingen (in strijd met de vierde conventie van Genève). Dat is ook wat de sterk groeiende Israëlische vredesbeweging vraagt.

De Europese Unie moet nu reageren. Langer stilzwijgen en stilzitten staat gelijk aan medeplichtigheid. België mag zich niet langer verstoppen achter een gemeenschappelijk buitenlands EU-beleid, dat niet werkt. Ons land moet een voorbeeld stellen en Israël nu onder druk stellen om respect op te brengen voor de mensenrechten en het internationaal recht.

Meer info:
Ludo De Brabander,
09 233 46 88 of
0473 51 64 62

EU-PROJECTEN VERNIELD

† André De Smet †

Als het Israëlisch leger Palestijnse bezittingen vernietigt die de Europese belastingbetalers financierden.

De 15 ministers van Buitenlandse Zaken onderzochten in Brussel op 28 Januari 2002 de politieke nood om de Israëlische regering een nota te sturen. Het betreft met name de schade die door het Israëlische leger werd aangericht aan Palestijnse bezittingen die door de Europese belastingbetalers gefinancierd werden.

De E.U. beperkte zich tot het zenden van een lijst en een protest zonder eis tot schadevergoeding. Het argument hiervoor is dat deze infrastructuur niet meer eigendom is van de Europeanen, maar wel van de Palestijnen. De schadevergoeding zou dus aan de Palestijnse Autoriteit moeten betaald worden, wat door de E.U. kennelijk als onmogelijk wordt geacht.

Het is wenselijk dat de Europeanen hierover zo breed mogelijk geïnformeerd worden, lijkt me. De schade aan de zeventien vernielde infrastructuurwerken die door de EU werden gefinancierd wordt op € 17,29 miljoen gerekend.

Hierbij de lijst:

Protest tegen Israëlische militaire ATTAC

- Internationale luchthaven van Gaza in Rafah: € 9,3 miljoen (donoren: Spanje, Duitsland, Zweden, Europese Commissie)
- radio "Stem van Palestina" in Ramallah: € 3,3 miljoen (Duitsland, Denemarken, Franse Televisie, Europese Commissie)

Foto: L. De Brabander

- kamp van de stadspolitie - Gaza: € 2,05 miljoen (Europese Commissie)
- Hotel Intercontinental - Bethlehem: € 758.000 (Europese Investeringsbank)
 - Laboratorium - Gazas Stad: € 700.000 (Europese Commissie, Frankrijk, Zweden, Griekenland)
 - Haven van Gaza: € 335.000 (Frankrijk, Nederland, Europese investeringsbank)
 - Centraal Bureau van de Statistiek - Ramallah: € 300.000 (Duitsland, Zweden, Europese Commissie)
 - Politiemateriaal in de Gaza-strook: € 300.000 (Nederland)
 - Herbebossing in Beit Lahia - Gaza: € 53.000 (Nederland)
 - Herbebossing in Dair Al-Balah - Gaza: € 40.000 (Duitsland)
 - Secretariaat project vreedzame coöperatie - Jenin: € 38.000 (Europese Commissie, Duitsland)
 - Gemeentelijke infrastructuur in Qalqilya: € 38.000 (Griekenland)
 - Rioolwerken in Al-Burh: € 24.000 (Duitsland)
 - Scholen in Tulkarem en Jenin: € 23.000 (Europese Commissie)
 - Residentie in Han Younes - Gaza: € 11.000 (Oostenrijk)
- Weg van Halhoul bij Hebron: € 11.000 (Italië)
- Irrigatiesystemen in Jericho: € 11.000 (België) (ads)

EERLIJKHEIDSHALVE

ISRAËL EN ARGENTINIË

Jarenlang heeft Israël met de steun van het Westen, alle mogelijke inspanningen geleverd om het maximum aan joodse migranten uit de (ex-)Sovjetunie te importeren. Vandaag is 1 Israëliëse inwoner op 5 van Russische afkomst. Sinds enkele tijd hebben joodse agentschappen in het buitenland een bijzondere aandacht voor joden in Frankrijk en Zuid-Afrika. Maar sinds de verslechterde economische en sociale situatie in Argentinië, die in grote mate de middenklasse treft, gaat de aandacht nu naar dit land. In alle steden van Argentinië werden in dit perspectief joodse agentschappen opgericht. Men schat het aantal joden in dit land op ruim 200.000. Sinds de jaren 1970 kwamen reeds 59.000 Argentijnen zich in Israël vestigen. Sinds 2001 deden er nog 's 1400 de overstap. Ze worden opgevangen in het centrum voor immigranten van Ra'anana, een residentiële stad op een twintigtal kilometer van Tel Aviv. Men verwacht volgens Ilan Aritfacter, directeur van het opvangcentrum, er nog 260 de komende twee maanden. Van de 200.000 joden die in Argentinië wonen, rekent het joods agentschap erop tegen 2002 er zo'n 4500 nog te laten overkomen. Hiervan hebben er zich 1400 ingeschreven. Bij hun aankomst in Israël ontvangen de migranten een premie van 20.000 dollar om zich een huis te kopen. Verder ontvangen ze gedurende zeven maanden een familievergoeding van 970 euro plus vergoedingen voor huishuur, in afwachting dat ze eigenaar worden. Met de toenemende werkloosheid in Israël, op dit ogenblik meer dan 10% -, zal er weinig perspectief zijn werk te vinden. Wat wel te vrezen valt is dat deze nieuwe vreemde werknemers een enorme druk uit zullen oefenen op de lonen. De uitzichtloze situatie in Argentinië drijft vele van deze mensen de sprong in het onbekende te wagen. "Le Monde" van 14/02/02 citeerde een persoon die voorheen tandarts was in Tucuman in Noord-Argentinië, en die met drie kinderen in het opvangcentrum in

Israël verblijft: "We hebben geen angst om wat hier gebeurt. Statistisch hadden we meer kans ons leven te verliezen in Argentinië, dan hier in een aanslag. Geweld, dat kennen we sinds 10 jaar. Hier weten we tenminste wie onze vijand is." (ads)

"DE DERDE WEG" VAN DE SOCIAAL-DEMOCRAAT TONY BLAIR: EEN ALLIANTIE MET MARIE JOSE AZNAR EN SILVIO BERLUSCONI

Na een bezoek aan de Spaanse premier, de rechtse M.J.Aznar, in Madrid half januari trok Tony Blair een maandje later naar S.Berlusconi in Rome. De achtergronden van dit bezoek werden kort geleden door de Britse staatssecretaris voor Europese Zaken duidelijk gemaakt: "de as Frankrijk - Duitsland is voorbijgestreefd, en moet doorbroken worden". Premier Berlusconi had dit standpunt enkele dagen voordien ook reeds verkondigd. Het is bekend dat sinds de top van Cardiff in 1998 tijdens het Brits EU-voorzitterschap, Tony Blair een van de meest neoliberale regeringsleiders is van de 15 lidstaten. Maar er is meer. Deze drie regeringsleiders zijn veruit de trouwste bondgenoten van de Verenigde Staten. Ze staan pal achter de politiek van president Bush en zijn de meest verwoede voorstanders van de globalisering. Daarom wilden ze het eens worden over de inhoud en de vorm van de aanval die ze tijdens de top in Barcelona van volgende maand willen inzetten. En daar is de arbeidersbeweging het belangrijkste doelwit. In de gemeenschappelijke verklaring die ze in Barcelona willen verdedigen staan meer flexibiliteit en mobiliteit van de arbeidsmarkt en concurrentie op de dagorde. Zoals tevens afbouw van de staatssteun en liberalisering (als eerste gas en elektriciteit). Met andere woorden, de versnelling van de privatiseringen. Frankrijk en Duitsland die beiden dit jaar voor verkiezingen staan, kunnen een dergelijk radicaal standpunt t.o.v. hun

kiezers zeker missen, en zullen, dan toch voorlopig, afremmen. De drie spitsbroeders, waarvan Berlusconi, dank zij Wilfried Martens, en Aznar in de christen-democratische Europese Volkspartij zitten, blijken het er samen met hun bondgenoot Blair, en andere rechtse krachten, Europa naar hun hand te willen zetten. De vakbonden en arbeidersbeweging moeten er zich van bewust zijn dat zij hier wel de gebroken potten zouden kunnen betalen. Het zal erop aankomen nu reeds de stem te verheffen. (ads)

OVER CORRUPTIE GESPROKEN

Transparency International die sinds 1995 doorheen de wereld de lijst publiceert over corruptie, gaf voor het jaar 2000 zijn aangepaste lijst vrij.

Klassement van de minst tot de meest bloot gestelde landen

1. Finland	82. Tanzanië
2. Denemarken	83. Oekraïne
3. Nieuw-Zeeland	84. Azerbeidjan
4. IJsland	Bolivië
5. Singapore	Kenia
6. Zweden	88. Indonesië
7. Canada	89. Oeganda
8. Nederland	90. Nigeria
9. Luxemburg	91. Bangla Desh
10. Noorwegen	...

De score van enkele markante landen, waarbij de corruptie die door zakenlui of universitair vastgesteld werd, staat onderaan. De corruptiegraad wordt in % uitgedrukt, gaande van 10 % naar 0 %, waarbij % het hoogste niveau van corruptiegraad inhoudt. De gegevens over corruptie bij verkiezingen zijn hier niet ingerekend.

13. Verenigd Koninkrijk	8,3%
16. Verenigde Staten	7,6%
20. Duitsland	7,4%
21. Japan	7,1%
22. Spanje	7,0%
23. Frankrijk	6,7%
57. China	3,5%
79. Rusland	2,3%

DE EUROPESE CONVENTIE, NIETS NIEUWS ONDER DE ZON

| André De Smet |

No Genua en aan de vooravond van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie, vond premier Verhofstadt het nodig, en nuttig, een andere taal te spreken, dan die men gewoonlijk ten opzichte van de tegenstander van "hun globalisering" gebruikt. Meestal was het echter een monoloog. Als je er natuurlijk van uitgaat dat, wie zij de anti-globalisten noemen, "goede vragen stellen, maar verkeerde antwoorden formuleren", dan is de deur snel dicht. Het is de bevestiging van het eigen gelijk.

Tijdens het verloop van de Belgische top, en in de verklaring van Laken, hebben we vruchteloos gezocht naar de antwoorden op de juiste vragen, waarover de premier spreekt. De conventie die als een soort afronding wordt voorgesteld, had eigenlijk reeds lood in de vleugels, nog voordat ze kon vertrekken. Ze is weinig origineel, zeker niet sociaal, en de democratische alternatieven zijn er zoek. Het ziet er naar uit dat men opnieuw de platgetreden paden zal bewandelen.

Hoe hier iets nieuws uit moet komen, is één groot vraagteken. De mensen die worden aangezocht om de Conventie te bevolken zijn zelf grotendeels verantwoordelijk voor de huidige patstelling. Hoe zullen zij de band met de burger herstellen?

Beginnen we met de top van de Conventie. De gewezen Franse president

Giscard d'Estaing is toch typisch de man van het neoliberalisme? Hij lag aan de basis van de oprichting van de G-7, het eliteclubje van de rijkste landen, die zich geroepen voelden onder elkaar, naast en boven de Verenigde Naties, de wereld op ondemocratische wijze naar hun hand te zetten. Terloops mag hier aan toegevoegd worden dat Giscard de man was die 8 mei,

als feestdag van de overwinning op het fascisme, afschafte. Zo kon over dit verleden een kruis worden getrokken.

Na zijn aanstelling als voorzitter van

enigszins zou ingebonden hebben. Uitkijken is de boodschap.

En dan zijn er Jean-Luc Dehaene en

Guiliano Amato, die als ondervoorzitter werden aangesteld. Voor hen worden er eveneens zeer lucratieve vergoedingen genoemd. Als men nu weet dat Jean-Luc Dehaene, kort na zijn ontslag als premier, zitting kreeg in een vijftal beheerraden van multinationale ondernemingen, dan weet men ook wiens belangen hij zal gaan verdedigen in deze Conventie: die van de Europese burgers, of die van zijn broodheren. Het hemdje is altijd nauwer dan het rokje, weet de volksmond.

De gewezen Italiaanse premier Amato is, in zijn lang verblijf aan de politieke top, nooit als progressief uit de hoek gekomen. Integendeel. Hij stond steeds aan de kant van de machtigen.

De Conventie zal verder worden samengesteld uit de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten van de E.U. (1 per lidstaat); 30 leden van de nationale parlementen (2 per lidstaat), 16 leden van het Europees Parlement en 2 vertegenwoordigers van de Europese Commissie.

de Conventie, was hij er als de kippen bij om een voorstel te laten rondsturen dat hem als conventievoorzitter een maandloon toekwam van € 20.000, een luxeappartement in Brussel en de mogelijkheid 12 tot 15 medewerkers aan te werven die door hem zouden worden gekozen. Uit de laatste bekend geworden informatie blijkt dat hij zijn eisen

In de beslissing van de Eurotop in Laken werd voorzien dat, voor de deelnemers aan de Conventie, naast één vertegenwoordiger per land, ook de nationale parlementen twee afgevaardigden zouden kunnen aanduiden. Voor wat de regering betreft werd beslist dat Louis Michel, minister van buitenlandse zaken, zou zetelen, met Pierre Chevalier, voorzitter van de parlementscommissie buitenlandse zaken, als plaatsvervanger. Dit is correct, lijkt me. Gezien Michel veel in het buitenland vertoeft zal het Chevalier zijn die meestal aan de Conventie zal deelnemen.

Tot ieders verbazing pakte de regering ook uit met de namen van diegenen die Kamer en Senaat zouden vertegenwoordigen. Voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd Karel De Gucht, VLD-voorzitter, vooropgesteld ondanks het feit dat hij geen lid is van de Kamer maar van het Vlaams Parlement. Als plaatsvervanger werd Fauzaya Talhaoui, volksvertegenwoordigster van Agalev, aangesteld.

Voor de Senaat werd het de PS-voorzitter, Elio Di Rupo, alhoewel hij noch senator noch volksvertegenwoordiger is. Na zijn ontslag als Minister-President van het Waals Gewest verdween hij zelf uit het Waalse Parlement en is enkel nog burgermeester van Mons. Als plaatsvervanger werd Marie Naga van Ecolo aangeduid.

Het is wel zonderling dat de regering tot de aanstelling overgaat in naam van de verkozen lichamen zonder dat enig ander verkozen de kans krijgt zich kandidaat te stellen. Dit is het oude politieke spelletje van weleer en een vorm van ondemocratisch machtsmisbruik: een zonderlinge interpretatie van de nieuwe politieke cultuur, waar zoveel wordt over gesproken.

(ads)

De voorstellen waren nog niet goedgekeurd of daar was de Italiaan Berlusconi reeds om zijn minister van buitenlandse zaken onder druk te zetten om ontslag te nemen, en zodoende naast zijn functie van premier nu ook die post van minister van buitenlandse zaken te bezetten. Gesteund door zijn boezemvriend, de Spaanse premier Aznar die de eerste helft van 2002 EU-voorzitter is, eiste Berlusconi voor Italië een tweede lid voor de Conventie. Hij meende dat Amato niet de Italiaanse regering kon vertegenwoordigen. Niemand minder dan de postfascist Gianfranco Fini (gekend als een bewonderaar van Mussolini), kandidaat minister van buitenlandse zaken, wordt voor deze functie naar voren geschoven.

Het is goed om weten dat de rechtse partijen van Berlusconi en Aznar ook lid zijn van de Europese Volkspartij, EVP. Bij deze Europese christen-democraten zitten ook onze CD&V-ers, en de Britse conservatieven, onder leiding van voorzitter Wilfried Martens.

Na de rechtse overwinning in Denemarken, en de regeringsdeelname

van de ploeg van Haider in Oostenrijk, komt er een groeiende rechtse invloed in de Europese Unie die de democratische

Men neemt dezelfde en herbegint

beweging moet verontrusten.

Wat voor Italië kon, moest ook voor België kunnen. Of om aan Berlusconi toe te geven, moest ook België meegesleurd worden, zodat ook hier een tweede plaatsje voor een Belgische regeringsvertegenwoordiger voor de Conventie werd vrij gehouden.

Alles bij elkaar ziet de samenstelling van de Conventie er niet denderend uit. Men neemt dezelfde en men herbegint. Progressieven zullen er niet veel in de pap te brokken hebben. Veel nieuwe, originele of fundamenteel andere voorstellen die rekening houden met de verzuchtingen van de volkeren, kunnen hier niet verwacht worden. Het zal dus meer dan ooit noodzakelijk zijn de stem nog luider te verheffen.

GELD EN POLITIEK

Het Franse tijdschrift "Capital", heeft bekend gemaakt dat de verkozenen van het rechtse R.P.R. van Chirac, minstens drie maal rijker zijn dan de communistische of groene verkozenen. Op een vragenlijst gericht aan 650 verkozenen kwamen 300 antwoorden binnen. Hieruit zou blijken dat president Chirac over een patrimonium beschikt van 7,5 miljoen FF (€ 1,09 miljoen) maar de krant schrijft dat dit meer dan onderschat is. Premier Jospin heeft 1,97 miljoen FF (€ 297.742). Jean-Pierre Chevenement heeft het over 5,3 miljoen FF (€ 818.043). François Bayou heeft over een grote villa in de Pyreneeën (het Witte Huis genoemd) een appartement in Parijs, maar niet over zijn stal renpaarden. De rijkste van de presidentskandidaten is de extreem rechtse Jean-Marie Le Pen met 20 miljoen FF (een kleine € 3 miljoen). De andere presidentskandidaten Robert Hue, Arlette Laguiller en Olivier Bessancenot blijken maar bescheiden inkomsten te hebben. Het rijkste Franse parlementslid blijkt P.C. Tattinger van de R.P.R. te zijn. Hij geeft een bezit op van 125 miljoen FF (€ 18,59 miljoen). Dit is natuurlijk maar een peulenschil vergeleken met de verkozenen in de Verenigde Staten. (ads)

EEN TRIBUNAAL VOOR DE RODE KHMERS IN CAMBODJA?

| Willy Van Damme |

Reeds lang is er sprake van een tribunaal in Cambodja om de leiders van de Rode Khmer voor hun wandaden te veroordelen. Daarbij oefende de Verenigde Naties, gesteund door onder meer de VS en Frankrijk, druk uit op Cambodja opdat het via een internationaal tribunaal die leiders gerechtelijk ter verantwoording zou roepen. Daarbij zou een panel van internationaal aanvaarde rechters een soort van mensenrechttribunaal voorzitten als dat in Den Haag rond Joegoslavië.

De druk op het straatarme Cambodja om te plooiën voor die Westerse druk was enorm. Geen internationaal tribunaal geen financiële steun klonk het in sommige Westerse hoofdsteden en ook vele media. De leiders van de Rode Khmer waren monsters geweest en het kon toch niet dat de regering in Cambodja die niet ter verantwoording riep. De houding van de Cambodjaanse regering in de hoofdstad Phnom Penh was voor die heren in Parijs, London, Brussel en Washington onaanvaardbaar.

Recent heeft die regering geleid door Eerste-Minister Hun Sen echter gesteld dat Cambodja zelf een tribunaal zal organiseren en dat het alleen de wetten van het land zal toepassen en niets anders. Hij wees, uiteraard met groot financieel risico, die VN de deur. De vraag is of Cambodja daarvoor ook zal worden gestraft. Wie de mentaliteit van de Westerse regeringen kent beseft dat die kans reëel is.

Nochtans is die houding van de Verenigde Naties en het Westen, dat zich tegenwoordig de term internationale gemeenschap toeigent, best schoftachtig te noemen. Het vormt het bewijs voor de brutaliteit waarmee Westerse regeringen ook in 2002 landen uit de Derde Wereld behandelen.

IN OPSTAND

Om dit te begrijpen dient men een goeie 20 jaar terug in de geschiedenis van de regio te gaan.

Het probleem van de Rode Khmer

ontstond op het einde van de jaren zestig toen enkele geradicaliseerde jonge leden van de Cambodjaanse elite onder invloed van de Chinese Culturele Revolutie in opstand kwamen tegen het repressieve bewind van de toenmalig als president regerende Norodom Sihanouk, de huidige koning, protesteerden. Deze opstand kreeg extra elan toen in 1970 zakenlui en militairen onder leiding van generaal Lon Nol een staatsgreep pleegden en Sihanouk afzetten. Het land werd meegesleurd in de Vietnamese oorlog aan de kant van de VS. Sihanouk, de Vietnamezen en de Rode

gedwarsboomd. De VS had immers geen interesse meer in het gebied en wou dat drama alleen maar vergeten.

GROOTHEIDSWAANZIN

Cambodja werd onder de Rode Khmer van onder meer Pol Pot, Khieu Sampan en Ieng Sary geheel vernield. Wie niet tot de top der Rode Khmer behoorde en wat geletterd was tekende zijn doodvonnis. De steden werden geheel geledigd en van onderwijs, gezondheidszorg of economisch leven was onder de Rode Khmer geen sprake. Minderheden als de

Eerste-minister Hun Sen stelde dat Cambodja zelf een tribunaal zal organiseren waar alleen de wetten van het land toepassing zijn. De vraag is of het westen Cambodja daarvoor zal straffen. De kans is reëel.

Khmer, nochtans aartsvijanden, sloegen de handen in elkaar en haalden in 1975 de overwinning. Ondertussen was Cambodja door de Amerikaanse bombardementen en de oorlog totaal vernietigd. Een erg geradicaliseerde Rode Khmer die een primitief Maoïsme nastreefden kwamen aan de macht. Pogingen om een naoorlogse chaos onder de Rode Khmer te vermijden werden door de VS

Champs of de Vietnamezen werden uitgemoord.

Hoeveel mensen er onder dit schrikbewind stierven is moeilijk te schatten. Demografische studies wijzen in de richting van een 2 miljoen mensen op een bevolking van toen 8 miljoen. De Rode Khmer wilden een nieuwe niet beoedelde bevolking maken.

Daaraan kwam in 1978 een einde.

De Rode Khmer wilden immers het oude middeleeuwse rijk der Khmer van Angkor, de voorganger van Cambodja, herstellen in al zijn grootheid en delen van Thailand, Vietnam en Laos veroveren. Vanaf '77 begonnen de invallen in Vietnam door de Rode Khmer waarbij ganse dorpen werden uitgeroeid. De regering in Hanoi moest wel optreden om zijn bevolking te beschermen.

CAMBODJANEN ZIJN NIET BELANGRIJK

De kwestie kwam aldus op het diplomatiek toneel. Pogingen om via de Conferentie der Niet-gebonden landen een oplossing te bekomen liepen faliekant af. Onder invloed van China en de VS (?) saboteerde Joegoslavië de boel. Ook zocht Vietnam contact met de VS. Diplomaat Nguyen Co Thach zat in de VS dagenlang te wachten om diplomatieke betrekkingen met de VS aan te knopen. President Jimmy Carter wou wel maar zijn veiligheidsadviseur Zbigniew Brezinsky, een Pool, had medio '78 andere plannen voor de regio in petto.

Hij wou de spanning met Rusland opdrijven en daarvoor diende de bewapeningswedloop aangezwengeld en ook Rusland verder geïsoleerd. Alles was hieraan ondergeschikt, ook de problemen van Vietnam en Cambodja. En om Rusland te isoleren diende China een met de VS bevriende natie te blijven. En Peking koos voor de Rode Khmer om reden dat Vietnam weigerde afstand te nemen van Rusland. Als steeds poogde Vietnam immers zowel Moskou als Peking tot vriend te houden. Tot woede van Peking dat Rusland toen als zijn aartsvijand zag.

Voor Brezinsky was het dan ook simpel: de vijanden van mijn vijanden zijn mijn vrienden. China was een vriend en daar de Rode Khmer bondgenoten waren van Peking waren ook dat vrienden. Door Vietnam verder in de armen van Moskou te duwen vergrootte het de spanning tussen Rusland en China en creëerde men extra problemen voor Rusland in zijn relaties met Zuidoost-Azië. Tweemaal winst dus voor Brezinsky. Bovendien kon hij aldus bepaalde Amerikaanse militaire en politieke kringen plezier doen die hun

nederlaag tegen Vietnam nooit hadden kunnen aanvaarden. Wegens de reputatie van de Rode Khmer moest die steun natuurlijk zo stil mogelijk gehouden worden. Gezien de alliantie tussen de VS, China en de Rode Khmer bleef er in '78 voor Hanoi geen andere optie over dan het sluiten van een militair bijstandspact met Rusland. Voor Brezinsky een gedroomde situatie. Rusland was het doel en in dit spelletje stratego waren de problemen der Vietnamezen en Cambodjanen bijkomstig. Vietnam verdreef in '78 de Rode Khmer en China viel Vietnam binnen.

DE WESTERSE HYPOCRISIE

China leed militair echter zware verliezen en de Rode Khmer bleken militair een dwerg. De spanning in de regio was echter gestegen en de bevolking in Vietnam vreesde het ergste. Een nieuw embargo ontwikkelde zich en de repressie nam in

werken en beperkte het zijn acties tot de door de Rode Khmer en hun vrienden gerunde concentratiekampen. Daarmee de oorlog tegen Cambodja verlengend. Ook Amnesty International kende in Cambodja maar een probleem en dat was de interne repressie. Dat Cambodja in oorlog was en daardoor wel repressief moest optreden was helemaal geen punt voor deze ngo. En kritiek op de toestanden in die concentratiekampen bleek Amnesty amper te hebben. En in de Verenigde Naties bleef Cambodja tot in '90 vertegenwoordigd door de Rode Khmer.

Ook België dat fabrieken wilde verkopen aan Thailand en China deed mee. Mark Eyskens, toen staatssecretaris voor Ontwikkelingswerk, bevroor de hulp aan Vietnam en op Buitenlandse Zaken trok men voluit de kaart der Rode Khmer en hun vrienden. Patrick Nothomb, de Belgische ambassadeur in Thailand, liet

De roep van het westen en de VN getuigt van een grove hypocrisie. Zonder hun steun aan de Rode Khmer had Cambodja 10 jaar eerder vrede gekend.

Vietnam als gevolg van de nieuwe oorlog toe. Wie verdacht werd van sympathie met de VS of China was het slachtoffer. Bovendien begonnen Amerikaanse schepen voor de Vietnamese kust te varen en beloofde men al diegene die vluchten een nieuwe thuis in het rijke Westen. De bootvluchtelingen waren geboren.

Tegen Vietnam werd een ganse en soms plat demagogische mediacampagne opgezet. Zo gingen zangeres Joan Baez en mevrouw Jimmy Carter zich in door de Rode Khmer gerunde concentratiekampen laten fotograferen met baby's in hun arm. Kwestie van hun sociale gevoelens te tonen en te bewijzen dat die smerige Vietnamezen zelfs baby's het land uitgooiden. Ook het pas opgerichte Artsen Zonder Grenzen en Amnesty International deden mee aan die campagne. Zo weigerde Artsen Zonder Grenzen tot in 1989 in Cambodja te

zich zelfs fotograferen toen hij hulpgoederen ging afleveren in die concentratiekampen. Pas toen de Sovjetunie in '89 in elkaar klapte stopte de oorlog tegen Cambodja en ging Artsen Zonder Grenzen in Cambodja werken.

De roep van het Westen en de VN voor een tribunaal voor de Rode Khmer getuigt dan ook van een grove hypocrisie. Zonder hun steun had Cambodja tien jaar eerder vrede gekend en was er na 1978 van een Rode Khmer geen sprake meer geweest.

Als er iemand moet terechtstaan dan is het niet de Rode Khmer maar de hypocrisie van de VN, de Westerse regeringen en bepaalde ngo's als Amnesty International en Artsen Zonder Grenzen wegens het voeren van een oorlog tegen een straatarm land. En als Cambodja zoals Zuid-Afrika wil streven naar een politiek van verzoening dan is dat hun recht. ■

DE ZAAK ENRON, EEN KAPITALISTISCH MODEL

| André De Smet |

"Ik geloof in God en ik geloof in de markt", verklaarde de nu aangeklaagde Kenneth Lay, de gewezen president van de Amerikaanse energiegroep Enron, op 2 februari 2001 aan de krant Diego Union Libre. Sinds zo jaar was hij intieme vriend van de familie Bush. Ondertussen stond Enron reeds aan de rand van de afgrond, net zoals de miljoenen burgers die de gebroken potten zullen betalen. Enron, het zevende grootste bedrijf van de Verenigde Staten werd op 2 december 2001 failliet verklaard.

Sindsdien is een echt economisch en financieel gedrocht aan de oppervlakte gekomen. De economische gevolgen van de terroristische aanslag van 11 september op de WTC-torens verzinken erbij in het niet.

FRAUDE

Het gaat hier om frauduleuze boekhoudingen, vervalsingen, corruptie, bedrog, leugens en politieke medeplichtigheid. Vroegere affaires zoals die van Lernout en Hauspie zijn in vergelijking slechts klein bier. De Amerikaanse bevolking die onder de vlamme toe spraken van haar president de nationalistische toer was opgegaan, stelt zich ernstige vragen over haar economische en politieke leiders die zulke wandaden hebben geduld.

Vandaag blijkt immers dat sommige specialisten reeds vijf jaar het bankroet van Enron hadden zien aankomen. De energie-onderneming groeide in record tempo. Het zakencijfer verdrievoudigde tussen 1998 en 2000. Door allerlei boekhoudkundige trucs die de ware situatie verborgen, gingen de aandelen de hoogte in en wist Enron in 4 van de laatste 5 jaar geen dollar belasting te betalen.

Enron had via de dochteronderneming Chewco, met zetel in een belastingparadijs, 881 filialen uitgebouwd in verschillende belastingparadijzen waarvan 693 op de Kaaimaneilanden. Het bedrijf had via andere wegen bovendien nog 4000 filialen opgericht en kon op 28.500 klanten rekenen. Enron verhandelde voornamelijk grote energiecontracten.

Het vernieuwende van Enron was kennelijk vooral haar boekhoudkundige vindingrijkheid en uitstekende public relations zodat de beursnotering hoge ogen gooide. Enron was ooit een pijplijnonderneming, om dan van de pijpleidingen, gas en krachtcentrales over te schakelen op verkoop van contracten: een energie-trader, heet dat. Een van de technieken betreft het boeken van de netto actuele waarde van een contract. Dat wil zeggen dat men vandaag de totaliteit van de inkomsten boekt, ook al zullen die in de werkelijkheid gespreid liggen over een langere periode van misschien wel verschillende jaren. Daardoor verhoogde men omzet en cash flow, zaken waarop de beurs kickt. Bovendien kregen de directeurs daar enorme bonussen op uitbetaald. Daarbij werden de directeurs gesteund of gedekt door allerlei raadgevers, accountants en revisoren, die ook voor zichzelf aardige sommen wisten te laten factureren. Analisten van investeringsbanken schreven keer op keer positieve rapporten ook al hadden ze de feitelijkheid tegen. Maar daardoor waren toekomstige adviescontracten gegarandeerd. Een mooi staaltje hoe de beursnotering een duwfactor is om de zaak mooier voor te stellen dan ze in werkelijkheid is, ter meerdere eer en winst van de beursnotering en de directieleden die deels betaald worden met beursgenoteerde titels.

Daarenboven was het bedrijf erin geslaagd door druk op zijn arbeiders, een ontzaglijk pensioenfonds op te bouwen, waarvan het grootste deel rechtstreeks in Enron werd geïnvesteerd. Voor deze duizenden werknemers is het een catastrofe: hun aandelen waren destijds 83 dollar waard, vandaag is dat nog slechts 0,60 dollarcent. Men zal maar geloven in het privé-pensioen...

Vijfendertig leden van de administratie van Bush hadden Enron-aandelen die ze tijdig hebben kunnen verkopen vóór het bankroet.

POLITIEKE BANDEN

Enron-baas Kenneth Lay en zijn klik die hem omringde, hadden hun imperium zorgvuldig opgebouwd. Hun politieke invloed was aanzienlijk: in Texas en in het Witte Huis. De trouwe vriend van de familie Bush stortte miljoenen dollars in het verkiezingsfonds van de presidentskandidaten, ook in het verband met de stemmentelling in Florida. Dick Cheney, de huidige vice-president van de USA en een bekend figuur uit de petroleumwereld, was eveneens een uitstekende kennis. Om niet te spreken van

Bill Clinton die regelmatig met hem golf ging spelen.

Zo werd de huidige VS-regering volgestopt met vroegere werknemers en consultants van de Texaanse groep. Vijfendertig leden van de administratie van Bush hadden Enron-aandelen die ze tijdig hebben kunnen verkopen vóór het bankroet. Het is bekend dat 190 parlementsleden, onder wie 70 van de 100 senatoren (Republikeinen zowel als Democraten), gul dollars werden toegestopt voor hun kiescampagnes. Toen vice-president Dick Cheney de opdracht kreeg om de energieplannen van deze regering op te stellen, bleek Enron-baas Kenneth Lay, de enige te zijn die Cheney in zijn bureel in het Witte Huis mocht bezoeken.

Toen het failliet onafwendbaar bleek, namen de 29 leiders van de onderneming hun voorzorgen. Ze verkochten hun aandelen voor de prijs inzakte. Het bracht hen 1,1 miljard dollar op. De zaak blijft niet beperkt tot de Verenigde Staten. Heel wat buitenlandse banken waaronder de Belgische Fortis, BBL, Dexia en andere, hadden in het snelgroeiende Enron geld gestoken. Ze zijn nu ettelijke miljoenen dollar lichter geworden.

Het is nu zoeken naar de schuldigen. Belangrijke documenten werden reeds vernietigd (zie ook ander artikel in dit blad), senaatscommissies voor onderzoek werden opgericht, aanklachten worden in de media breed uitgesmeerd. Maar het blijft de vraag of men, gezien de venevenheid met de politieke wereld, wel het onderste uit de kan zal willen halen. Zo kwam tijdens een vergadering van de onderzoekscommissie over Enron, de gedagvaarde Kenneth Lay niet getuigen.

De 70 miljoen VS-burgers echter, die via pensioenfondsen dachten een spaarpotje voor de oude dag te kunnen aanleggen, zullen zich wel niet gelukkig voelen bij deze kapitalistische praktijken.

De zaak Enron is zeker een extreem geval, maar niet het enige. Sinds 1997 gingen in de VS reeds 730 ondernemingen op een zonderlinge wijze over kop. De burger begint, zoals uit vele lezersbrieven in kranten moet blijken, zich ernstige vragen te stellen over de eerlijkheid en de geloofwaardigheid van financiële en economische topmannen en politici. ■

ENRON EN DE PAPIERVERSNIPPERAAR

| Antoine Dytterhaeghe |

Bij de crash van het Enron energieconcern krijgt de neoliberale marktlogica van president Bush een behoorlijke knauw, en meteen ook zijn reputatie. Weliswaar is dit niet de eerste maal dat een of ander financieel schandaal in de Verenigde Staten ook het Witte Huis in opspraak brengt. Zo werd Bill Clinton in opspraak gebracht in de Whitewater zaak, met de financiering van vakantiewoningen in de staat Arizona. Toen betrof het echter een kleinigheid wanneer we het vergelijken met het schandaal dat sedert enkele weken op W. George Bush afkomt.

Het gaat hem hier om miljarden dollars en bovendien om verdwenen documenten over contracten in aardolie, gas en onlineverkoop. Het Texaanse energiebedrijf Enron stond vorig jaar nog met een omzet van 101 miljard dollar nummer zeven op de "Fortune

list" van de 500 welvarendste ondernemingen. In december laatstleden stortte het echter in elkaar gelijk een kaartenhuis. Het is de grootste faling van een concern met 3 miljard dollar schulden: 22 duizend werknemers verliezen hun baan en de pensioenkassen zijn hun belegd geld kwijt. De aandelenprijs is op 1 jaar tijd van 90 dollar verschrompeld tot een paar luttele centen. (zie ook ander artikel in dit blad)

CONNECTIES

Enron ontwikkelde zich tot een enorm politiek schandaal. Een nieuw woord deed z'n intrede bij commentatoren: 'enronisering', waarbij men verwijst naar onduidelijke boekhouding en naar de politieke connecties. De baas van Enron, Ken

Lay en de onderneming zelf zijn voor Bush als een soort peetoom opgetreden, eerst in zijn campagne voor het gouverneurschap van de staat Texas later om het Witte Huis. Dat alles was en is voor Enron zeer lucratief, want goede diensten moeten worden beloond, niet? De twee belangrijke Enron adviseurs, Robert Zolnick en Larry Lindsay werden onder Bush gepromoveerd als handelsadviseurs, d.w.z. tot de belangrijkste economische raadgevers. Een andere Enronlobbyist 'promoveerde' tot Republikeinse partijchef. De mensen van Enron namen deel aan geheime besprekingen met vice-president Cheney om de energiepolitiek van de Bush-administratie uit te werken. Zo had Enron er ook baat bij toen gouverneur Bush (broer van G.W.) de Californische energiecrisis van het voorbije jaar aan de vrije markt overliet.

De grote baas Lay had in de weken voor het debacle een directe verbinding met de minister van financiën Paul O'Neil. Ook hij heeft niets ondernomen om zijn baas in het Witte Huis te informeren over de opkomende onweerswolken van het Enron concern.

Volgens een rondvraag van het tv-station CBS zijn meer dan tweederde van de Amerikanen de mening toegedaan, dat Bush zeker niet gans de waarheid spreekt over het Enron-faillissement. Nu doet Bush alsof hij Ken Lay nauwelijks gekend heeft. Hij verschuilt zich achter een muur, zoals destijds Bill Clinton, als hij beweert dat Enron in 1992 bij de gouverneurs-

verkiezingen de democratische kandidate Ann Richard financieel steunde en niet hem. Van de onregelmatigheden in de Enron-boekhouding en het bankroet wil niemand iets geweten hebben in het Witte Huis. De winwar van de ondoorzichtige boekhouding en de structuren van de firma zijn nog niet ontraadseld. Maar duidelijk is wel dat Enron meer dan 800 "offshore" bedrijven had opgezet om zo aan massale belastingontduiking te kunnen doen. Enron betaalde in de voorbije vier jaar geen dollar aan inkomensbelasting om verliezen en problemen te verbergen.

BEURSECONOMIE

Enron Corporation werd in 1985 als gasleidingsfirma opgericht en ontwikkelde zich vrij vlug als 's werelds grootste energiehandelsconcern gespecialiseerd in het on-line verhandelen van leveringscontracten en deals met stroom, gas en hun derivaten. De innovatieve verschijning van dit lucratieve concern, maakte het Enron-aandeel op Wall Street zeer aantrekkelijk. Zoiets kan niet eeuwig duren. Zoals het geleidelijk duidelijk werd, heeft het concern bepaalde betalingen niet gedaan en haar boekhouding creatief bijgewerkt. De investeerders op zoek naar vlugge meerwaarde namen alles voor baar geld aan wat de concernleiding veropenbaarde. Deze toestand was kennelijk voor Enron op de duur niet meer houdbaar.

De grote baas, Lay, spoorde tot op het laatst de aandeelhouders aan om op lage termijn te blijven investeren en niet te verkopen, terwijl hij zelf zijn aandelen portefeuille verhandelde.

DOCUMENTEN VERDWIJNEN

Het Amerikaanse gerecht voert nu een onderzoek wegens bedrog. Justitie minister Ashcroft verzekert dat de verkiezingsgiften voor hem geen beletsel en geen enkele rol spelen. "Wait and see".

In het vizier van de minister zit de bedrijfsrevisor Arthur Anderson, ook een milde schenker van het verkiezingsfonds van Bush en andere republikeinse kandidaten.

Die heeft toegegeven dat ie zelf talrijke Enron-documenten door de

DEREGULERING

Een van de wettelijke boekhoudkundige technieken die ervoor gezorgd heeft dat de buitenwereld niet op de hoogte was van de financiële catastrofale toestand van Enron, betreft de "activiteiten buiten balans". Meer dan 10 jaar geleden werd al beslist dat ondernemingen die een zogenaamde "entiteit met speciale doelstelling" oprichten, waar een externe partner minstens voor 3% in participeert, deze constructie buiten hun financiële rapportering mogen houden.

Het Bestuur voor Boekhoudkundige Normen van de Verenigde Staten denkt er nu over, veranderingen aan te brengen aan dit systeem. Men denkt aan een wijziging van het externe aandeel van 3 naar 10%, en dat bij problemen deze partner als eerste de verliezen moet opvangen. Op die manier zullen grote ondernemingen verplicht worden meer samenwerkingsverbanden in de balans op te nemen. Waarnemers menen dat heel wat bedrijven op die manier grotere verliezen zullen moeten rapporteren.

Een ander manier nog, onwettelijk deze keer, waarop naar verluidt Enron een en ander uit het daglicht hield, was het inschrijven van leningen als participaties. Dat zegt meteen ook veel over de bedrijfsrisico's.

papierversnipperaars heeft gejaagd. Eigenaardig dat een firma met een faam als die van Arthur Anderson, met 85000 werknemers wereldwijd, zich geen vragen stelde over de boekhoudingsstijl van Enron. De revisor moet volgens het Amerikaanse rechtstelsel de investeerders verzekeren van de goede gang van zaken. Ze hebben de financiële aangiften van het concern nagekeken en juist bevonden. Maar nu moeten ijlings documenten verdwijnen.

Ondertussen heeft Enron zijn contract met Anderson opgezegd. Volgens de recente verklaringen van de firma Anderson draagt Enron de volle verantwoordelijkheid voor de miserie.

POLITIEKE WIL?

Tot op heden zijn er tegen Bush en C² nog geen rechtsovertredingen vastgesteld.

Bij de Clinton Whitewater affaire, hebben de Republikeinen onmiddellijk een campagne gestart tegen de man uit Arkansas, hem met een ganse reeks van dagvaardingen en speciale onderzoekscommissies achtervolgd, die ten slotte alleen maar de blauwe bezoddele jurk van Monica Lewinsky op de onderzoekstafel heeft gebracht. Men zou nu het zelfde kunnen verwachten vanwege de

De innovatieve verschijning van Enron maakte haar aandeel op Wall Street zeer aantrekkelijk.

De grote baas spoorde aandeelhouders tot op het laatste aan om te blijven investeren terwijl hij zelf zijn aandelen verhandelde.

Democraten. Er is echter een 'maar'. De dollars van Enron vloeiden rijkelijk bij gelegenheid van verkiezingen, ook naar de kas van de democraten. Eigenlijk naar alle politici die voor hen nuttig waren. Volgens de New York Times hebben 183 congresleden en 71 senatoren geld van Enron gekregen.

Wie uit dit milieu zou dan nog de moed en de wil hebben om een grondig onderzoek te starten?

AU
Bron: AD-Washington

¹ In de vrije verhandeling en levering van elektriciteit voerde Californië stroom uit naar andere staten; daardoor was er tijdens piekperiodes een tekort aan stroom in Californië zelf. Contractverkoper Enron vaarde er wel bij.

EEN BOODSCHAP VAN DE CYPRIOTISCHE VREDESBEWEGING

| Demis Cristofonis |

Cyprus was in 1974 het slachtoffer van een dubbele misdaad. Er was enerzijds de staatsgreep tegen president Makarios en z'n wettelijke regering, en anderzijds was er de Turkse invasie en de bezetting van 37% van het grondgebied van het eiland Cyprus. De NAVO, en meer in het bijzonder de Verenigde Staten, waren er de bedenkers van, omdat ze wilden dat Cyprus hun eigen "onzinkbare vliegdekschip" zou worden, zoals ze het zelf formuleerden.

Sedertdien moet de Cypriotische bevolking, reeds meer dan 27 jaar, de gevolgen van deze dubbele misdaad ondergaan. De Turkse "Attila"-troepen, zoals de invasie werd genoemd, hebben een grondige etnische zuivering doorgevoerd door de Griekse Cyprioten weg te jagen uit het bezette gebied en door de Turkse Cyprioten te verplichten naar het bezette noorden te migreren. Op die manier werden Cyprus en haar bevolking opgedeeld. Er werd een groot vluchtelingenprobleem gecreëerd waarbij een derde van de bevolking was betrokken, terwijl ook de mensen in de omsingelde dorpen gestaag verplicht werden hun huizen te verlaten. Het gaat hier over 500 gevallen. Het meest tragische aspect van deze misdaad is de voortdurende doodspijn van de families van de vermisten.

Turkije schendt alle fundamentele mensenrechten in Cyprus. In het bezette gebied installeerde Turkije een zelf uitgevaardigde illegale staat. Ze koloniseerde het land met kolonisten uit het moederland. De sociale economische en politieke omstandigheden in het bezette gebied maken er het leven zeer hard, en doen heel wat Turkse Cyprioten emigreren. De Turkse Cyprioten zijn nu een minderheid in dat gebied.

Ondanks de talrijke resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, en van de Veiligheidsraad, blijft het probleem van Cyprus zonder oplossing, ten nadele van de bevolking in haar geheel. Dit conflict verzwaart nog de

spanning in deze gevoelige regio van het oosten van de Middellandse Zee en het Midden-Oosten.

De laatste jaren hebben de Verenigde Staten grote luchtmachtbases gebouwd in het bezette gebied, en hebben ze de zogenaamde "soevereine Britse bases" ingeschakeld in het notoire Echelon spionage netwerk.

Cyprus is kandidaat om tot de Europese Unie toe te treden. Maar Turkije blokkeert niet alleen elke oplossing voor het Cyprus probleem, maar dreigt er tevens mee om het bezette gebied gewoonweg te annexeren mocht Cyprus inderdaad lid worden van de E.U.

De bevolking van Cyprus smacht werkelijk naar een snelle oplossing, en naar de toetreding tot de Europese Unie, in de hoop ook het eiland en haar bewoners te kunnen herenigen. Men wil veiligheid en vooruitgang, met gegarandeerde mensenrechten voor alle burgers, in een onafhankelijke, soevereine republiek met twee zones en twee gemeenschappen. Dit nieuwe Cyprus moet vrij zijn van alle buitenlandse troepen en bases, moet een brug kunnen zijn van vrede in de regio.

Er zijn hoopgevende gesprekken begonnen tussen de leiders van de twee gemeenschappen, president Clerides en de Turks Cypriotische leider dhr Denktash. Alvaro de Sotillo, als speciale vertegenwoordiger van de Algemeen Secretaris van de UNO, neemt er aan deel.

We hopen ten stelligste dat deze gesprekken een doorbraak kunnen

waarmaken, en het begin inluiden van het einde van het drama dat Cyprus treft.

Recente (voorafgaandelijke) harde verklaringen van leiders in Turkije, waaronder Eerste Minister Ecevit en Minister van Buitenlandse Zaken, Ismail Cem, en die van Denktash zelf over de noodzaak om eerst de illegale staat, die veroordeeld werd door de VN-Veilighedsraadresoluties 541 en 550, en de dreigementen om het bezette gebied te annexeren, doen het vertrouwen geen goed.

Nog niet zo lang geleden verbood Denktash zelf de Turks Cypriotische vakbondsleiders hun collega's van Grieks Cyprus te ontmoeten in het kader van het

Turkije moet de VN-resoluties aanvaarden

Vakbondsforum. Het regime van Denktash vervolgt het dagblad 'Avrupa' (Europa) in een duidelijke poging om de persvrijheid te onderdrukken.

Zowel de Griekse als de Turkse Cyprioten hopen op een spoedige oplossing van het probleem van Cyprus. Daarom roepen wij alle democraten en iedereen die streeft naar vrede, vrijheid en gerechtigheid op om de stem te verheffen opdat Turkije de VN-resoluties zou aanvaarden. ■

IRAN, 1953: DE STAATSGREEP TEGEN MOSSADEQ EN DE OORSPRONG VAN HET MODERNE ISLAMFUNDAMENTALISME.

| Jan Dumolyn |

Iran staat al meer dan twintig jaar gekend als hét fundamentalistische regime bij uitstek. Het onlangs platgebombardeerde Afghanistan had tot vóór de VS-bombardementen van vorig jaar nooit op de lijst van de 'terroristische staten' gestaan. De Taliban waren er in 1996 immers met de actieve steun van het bevlende Pakistan aan de macht gekomen. Saoedi-Arabië, waar het islamfundamentalisme veel strenger is dan in Iran, is vandaag nog steeds een bondgenoot van het Westen en krijgt een politieke en militaire voorkeursbehandeling in ruil voor lage olieprijsen. In Afghanistan en Egypte hebben westerse machten destijds fundamentalisten gesteund als tegengewicht tegen links. Maar ook in Iran waren de VS in grote mate verantwoordelijk voor het aan de macht komen van een fundamentalistisch regime. Dat deden ze door 25 jaar daarvoor in Iran het eerste democratische moslimbewind in de kiem te smoren om de oliewinsten te beschermen.

In een vorig nummer bogen we ons over de CIA-politiek op het Latijnsamerikaanse continent, geïllustreerd met het voorbeeld van de coup tegen de progressieve president Jacobo Arbenz in 1954. Die staatsgreep zette de toon voor de latere interventiepolitiek in hun zuidelijke achtertuin. De succesvolle operatie in Guatemala was in feite al een jaar eerder voorgegaan door een sterk gelijkaardig plan in Iran. Over deze combines zijn recent nog geheime documenten uitgelekt. Tijdens een bijeenkomst in november 1952, zo blijkt, hadden de Britse en Amerikaanse geheime diensten besloten om in Iran het democratische bewind van premier Mossadeq omver te werpen. De 'totaal destructieve en roekeloze houding' van deze regering kon niet langer worden getolereerd. Waarover ging het?

OLIE

Iran (het toenmalige Perzië) was gedurende de negentiende eeuw steeds een speelbal van de omliggende grootmachten Rusland en Engeland (vanuit India). Toen in 1908 duidelijk werd dat er zich in Iran grote hoeveelheden olie bevonden (een grondstof die op dat moment plots enorm aan belang was toegenomen), werd de Britse koloniale

honger nog groter. Iran is er echter steeds in geslaagd althans formeel onafhankelijk te blijven van de koloniale grootmachten. De Britten gingen wel lopen met alle vette oliewinsten. In 1925 nam de toenmalige Iraanse militaire dictator opnieuw de oude koningstitel ('sjah') aan. Hij toonde echter teveel sympathieën voor nazi-Duitsland

Nationaal Front. Eigenlijk was hij een democratische linksliberaal die onafhankelijkheid voor zijn volk wilde. Hij had een westerse opleiding gekregen, stond bekend voor zijn persoonlijke integriteit en kreeg als charismatische leider massale steun van de Iraanse middenklassen. Hij startte na de Tweede

Premier Mohhamed Mossadeq eiste dat de staat recht zou hebben op de helft van de oliewinsten die de buitenlandse bedrijven er maakten. Onnodig te zeggen dat dit bij de multinationals niet in goede aarde viel.

en werd in 1941 na een Brits-Russische invasie vervangen door zijn 22-jarige zoon Reza Pahlevi. Na de Tweede Wereldoorlog volgde een korte periode van parlementaire democratie en constitutionele monarchie. De sleutelfiguur was een zekere Mossadeq.

Deze dr. Mohhamed Mossadeq was lid van het progressief-nationalistische

Wereldoorlog een soort nationaal-democratische revolutie in het nog sterk archaïsche Iran. Hij eiste dat de staat recht zou hebben op de helft van de oliewinsten die de buitenlandse bedrijven er maakten. Onnodig te zeggen dat dit bij de multinationals niet in goede aarde viel. De belangen van de petroleumindustrie zouden een constante factor blijken te

worden in de Midden Oosten-politiek van de westerse grootmachten. In 1951 werd Mossadeq premier en ging hij over tot de nationalisatie van de *Anglo-Iranian Oil Company*, hoewel hij de Britse eigenaars van het bedrijf een integrale compensatie beloofde. Door bovendien de privileges van de heersende militaire kaste te ondermijnen, maakte hij ook vele vijanden in die kringen.

BLOKKADE

In 1952 startten de Britten een economische blokkade tegen Iran. Ze vroegen ook de VS om hulp, aangezien ze toen al goed beseften dat hun wereldleiderschap definitief voorbij was. Iran had als antwoord op de Britse blokkade intussen aangekondigd dan maar olie aan de Sovjetunie te gaan verkopen. De Amerikaanse pers, die Mossadeq aanvankelijk als een sympathieke nationalist had voorgesteld, wijzigde abrupt van koers en had het enkel nog over een gevaarlijke communistische gek. Na de omverwerping van Mossadeq zouden de Amerikaanse media haast nooit naar de sjah refereren als een dictator of een tiran. De absolute vorst was zogenaamd een welwillende hervormer die zijn land wilde moderniseren. De frauduleuze verkiezingen die hij organiseerde werden op gejuich onthaald. Het zal de aandachtige lezer al zijn opgevallen: al dit soort ingrediënten zijn vandaag nog even sterk aanwezig in de VS-politiek en de *mainstream* media. Op 4 april 1953 keurde de VS een budget van 1 miljoen dollar goed om Mossadeq ten val te brengen. Op 16 april werd een gedetailleerd plan afgewerkt. Sjah Reza Pahlevi en generaal Fazollah Zahedi, de meest prominente oppositionele figuur, zouden de hoofdrolspelers worden in de Iraanse staatsgreep. Er werd steun gezocht in het parlement, bij het leger, de religieuze leiders, de pers en zelfs bij straatbendes. De steun van de Sjah was nodig om het leger mee te krijgen tegen Mossadeq. Aanvankelijk leek die terughoudend en dus moest hij onder druk worden gezet om de staatsgreep te steunen. Zoals gebruikelijk werd de coup voorafgegaan door propaganda en

psychologische oorlogsvoering. Aan de *CIA art group* (sic) gaf men zelfs de opdracht om zoveel mogelijk anti-Mossadeq-cartoons te maken... De hele operatie werd gepland vanuit Nicosia, de hoofdstad van Cyprus, op het plaatselijke hoofdkwartier van de Britse geheime diensten. De Britten en Amerikanen werkten gedurende de maanden mei, juni en juli koortsachtig verder aan de voorbereidingen van de omverwerping van de democratisch gekozen regering van Iran. Eind juli werd ook de Sjah van het plan overtuigd. Een van de Amerikaanse generaals die zich het meest actief met de staatsgreep bezig hield, was de gelijknamige vader van de latere generaal Norman Schwarzkopf,

opperbevelhebber van de 'geallieerde troepen' tijdens de Golfoorlog tegen Saddam. Net zoals vader en zoon Bush: twee generaties echte Amerikaanse helden in dienst van de olielobby!

COUP

Een eerste coup-poging op 15 augustus 1953 mislukte door verraad en besluiteloosheid van de Iraanse samenzweerders. Er volgden zeer verwarrende dagen. Delen van het leger en het volk kozen hun kant, de communistische Tudeh-partij kwam op straat. Ook de voorstanders van de sjah werden echter gemobiliseerd. De CIA orchestreerde rellen met betaalde

De Sjah

deelnemers. Op 18 augustus tekende de Sjah dan een document dat generaal Zahedi tot eerste minister benoemde. Uiteindelijk werd Mossadeq gearresteerd. Hij werd onder valse voorwendsels drie jaar in de gevangenis opgesloten en zou daarna jarenlang onder huisarrest blijven. Na de coup namen de VS onmiddellijk 40% van de Iraanse olieconcessies over. Legerofficieren kregen 1,7 miljoen dollar smeergelden van de Amerikanen. De VS zou de sjah drie decennia blijven beschouwen als één van hun voornaamste politieke en militaire steunpunten in de regio. Iran was tijdens de Koude Oorlog ook de beste klant voor Amerikaans wapentuig.

Door zijn medewerking aan de staatsgreep was de Sjah in de ogen van het Perzische volk voorgoed verbrand als een marionet van de westerse grootmachten. Bovendien waren hij en zijn dienaars corrupt, dictatoriaal en wreed. De absolute heerser zocht steun bij de reactionaire ayatollahs omdat hij in hen een tegengewicht zag tegen de liberale en linkse middenklassen en arbeiders. Een tweepartijstelsel werd ingesteld, maar dat was pure schijn. Beide partijleiders waren eigenlijk lakeien van de alleenheerser. Het resultaat was dat enkel in de moskeeën nog aan legale politiek werd gedaan, en de onvrede van het volk grotendeels via het Islamitische integrisme werd gekanaliseerd. De Britse geheime diensten steunden de fundamentalistische organisaties als de 'minder erge oppositie', om de communisten de wind uit de zeilen te nemen. Intussen trainde de CIA de SAVAK, de gevreesde en gehate geheime politie van de sjah, waarvan de agenten zich aan de ergste gruweldaden te buiten gingen. Geregeld werd op betogingen geschoten en kwamen honderden mensen om. De rijkste 'duizend families' controleerden het land samen met het buitenlandse kapitaal.

CONSERVATIEVE CLERICI

In de jaren zestig voerde de sjah een aantal landhervormingen door, waarvan in feite slechts een kleine minderheid boeren profiteerde en waardoor de anderen er

vaak op achteruit gingen. Vooral de grootgrondbezitters vaarden wel bij zijn beleid. De slachtoffers ervan emigreerden naar de steden en vormden daar een onrustig lompoproletariaat, dat een goede sociale basis zou blijken te zijn voor het meest reactionaire islamisme. Enkel in de moskeeën konden ze rekenen op steun en opvang. Net zoals Hamas en Hizballah vandaag in het Midden Oosten waren het de conservatieve clerici die de enige netwerken van sociale bijstand organiseerden. In 1963 kwam er een eerste opstand van deze conservatieve clerici tegen pogingen van de sjah om het land te moderniseren. De clerus vreesde vooral haar semi-feodale grondbezit kwijt te raken. Dat oproer mislukte en een van de leiders, ayatollah Ruhollah Khomeini, zou voor 14 jaar in ballingschap gaan. Hij werd een icoon voor de oppositie tegen de dictatuur van de sjah. De communistische partij blonk uit door afwezigheid in de strijd. Een andere maatregel in het kader van de Sjah's 'witte revolutie' was de uitverkoop van alle staatsbedrijven aan zichzelf, zijn familieleden en VS-multi-nationals.

In 1977 en 1978 werd het land stilgelegd door een massale stakingsgolf en grote betogingen. De mullahs namen de leiding van de opstand en werden slaafs gevolgd door delen van het Nationaal Front en door de Tudeh-partij. In februari 1979 wierp de Islamitische Revolutie het regime van de sjah omver. Al vlug werden de progressieve krachten die er ook aan hadden deelgenomen politiek of fysiek gelliquideerd. Khomeini stelde een Islamitische Republiek in, onder controle van zichzelf en de rest van de hoge geestelijkheid. Er kwam een islamitische rechtspraak en de vrouwen-discriminatie nam sterk toe. In feite werd de greep van het buitenlandse kapitaal, ondanks de nationalisaties bij het begin van de revolutie en de retoriek over een islamitische economie, nog groter dan vóór 1979. De oorlog met Irak, waarvan de dictator Saddam Hoessein ten volle werd gesteund door het Westen, gaf het Khomeini-regime nog meer ruimte om het land terug naar de Middeleeuwen te leiden. De *sjaria*-wetgeving, ontwikkeld in

het kader van een primitieve zevende-eeuwse samenleving, werd opnieuw de basis van het rechtssysteem. Sociale activisten werden vermoord en progressieve leerkrachten uitgezuiverd.

ECONOMISCHE MOEILIKHEDEN

Fundamentalistische bewegingen zijn er de laatste decennia in geslaagd het volk te mobiliseren wanneer ze ook gebruik maken van een anti-imperialistische retoriek. Het discredit van het Arabische nationalisme *à la* Nasser en de ineenstorting van het communisme als geloofwaardig alternatief hebben deze rol enkel versterkt. De jaren tachtig en negentig brachten de massa's in de meeste Arabische landen enkel nog meer economische moeilijkheden. De olieprijs werden kunstmatig laag gehouden met behulp van de archaische golfdictaturen (die als VS-bondgenoten in feite vaak even fundamentalistisch zijn als Iran). Ook de andere grondstoffenprijzen kenden in de jaren tachtig een vrije val. Het is duidelijk dat zowel het economisch overleven als de traditionele levensstijl en cultuur door de neoliberale globalisering worden bedreigd. Figuren uit de oude heersende klassen (grootgrondbezitters, geprivilegieerde clerici en kleine handelaars) slagen er telkens weer in de massa's te mobiliseren met een combinatie aan progressief klinkende sociale en economische eisen en oude religieuze waarden. In Iran zit de mot al een beetje in dit soort fundamentalistisch regime omdat het zeker niet heeft opgeleverd wat beloofd werd. Het verzet van arbeiders, studenten en vrouwen tegen het regime neemt nog steeds toe en president Khatami ziet zich gedwongen gematigde hervormingen door te voeren. In heel wat islamitische landen staan grote delen van de bevolking echter klaar om aan de fundamentalistische lokroep te beantwoorden, in het kader van de nieuwe oorlog die de VS effectief aan de Islamwereld hebben verklaard en tegen de achtergrond van de escalatie van het staatsterrorisme gepleegd door het Israëliëse regime. Het Westen oogst wat het heeft gezaaid.

WEBSITEBESPREKING

| Merel De Smet |

Zoals steeds bespreken we hier een aantal websites die elke actieve burger informatie kunnen geven over maatschappelijk relevante thema's.

MEDIADEBAT

De jongeren van Vrede buigen zich over de rol van de media in de internationale politiek. We plannen daar een discussieavond over. In de aanloop naar dit debat raadpleegde ik het Internet, op zoek naar informatie over dit verschijnsel "media-concentratie" dat iedereen toch dagelijks beïnvloedt. Op internationaal gebied vind ik de situatie bijzonder goed gedocumenteerd. Niet alleen vind je gemakkelijk een aantal actuele organogrammen van de huidige zes dominante spelers op de wereldmarkt, het aanbod aan kritische artikels, alternatieve media en zogenaamde "mediawatchers"-sites is werkelijk overvloedig. Een greep uit het aanbod en meteen een uitvalsbasis voor wie zelf wel eens wil uitzoeken wie wat bezit...

INTERNATIONAAL

Mediachannel. Op deze uitgebreide en ongelooflijk interessante website vindt u het **schema** van de zes grootste mediabedrijven in de wereld met slechts "een selectie van hun huismerken". De giganten beperken zich overigens niet tot wat men klassiek als media beschouwt. Vivendi is in de eerste plaats rijk geworden dankzij de privatisering van drinkwater. De Walt Disney Company is niet vies van "een paar" (720) winkels en pretparken wereldwijd, naast hun reeds immense business in kinderspeelgoed en -entertainmentgoederen. De enige echte grote Europese speler (Bertelsmann) is dan weer gestart als drukker van de S.S. Tja. En dan hebben we het nog niet over de kwaliteit van de producten zelf. Gedetailleerdere organogrammen van de machtsverdeling per **deelsector** (nieuws,

entertainment, televisie, geschreven pers...) vindt u op <http://www.promo.org/> wat staat voor "Project On Media Ownership". Een heel fraaie site die jammer genoeg nog niet helemaal is afgewerkt. Een autoriteit op het gebied van massamedia is professor Robert McChesney. Op zijn **persoonlijke pagina** kan je boeiende artikels en boekbesprekingen vinden. **Alternatieve media** zijn er ondertussen echt te veel om op te noemen. U kunt zelf allerhande in een taal naar keuze vinden door middel van een zoekopdracht, al blijft <http://www.indymedia.be> mijn persoonlijke favoriet. Onder de categorie "**mediawatchers**" moet ik u zeker <http://www.corpwatch.org/> aanraden, al is deze site niet in het bijzonder toegespitst op de media. Fairness and Accuracy in Reporting is dat wel, net als "Palestine Media Watch". Het continu eenzijdig en onderbelichten van de Palestijnse kwestie in massamedia wordt hier scherp aan de kaak gesteld. U kunt er zich natuurlijk ook informeren betreffende de meest recente gebeurtenissen in Palestina (wordt bijna dagelijks geactualiseerd).

NATIONAAL

Indien u ook wil te weten komen wie de krant die u dagelijks leest in handen heeft en wie de Vlaamse radio en televisie bezit, dan kunt u een kijkje nemen op **Medialinks**, een Nederlandstalige site waar de machtsconcentratie en onderlinge verwevenheid van de media in Vlaanderen en de internationale connecties haarfijn worden uitgelegd onder de rubriek "mediagroepen". Laat u niet van de wijs brengen door het al te kleurrijke en flitsende openingsvenster

(de "nieuwsflash"). Deze bevat eveneens interessante informatie; over recente overnames en verschuivingen in het Vlaamse medialandschap.

De media-links voor u op een rijtje: <http://www.mediachannel.org/ownership/>
<http://www.promo.org/>
<http://www.robertmcchesney.com/>
<http://www.indymedia.be>
<http://www.corpwatch.org/>
<http://www.fair.org>
<http://www.pmwatch.org>
<http://www.medialinks.be/mediagroepen.htm>

MILITAIR-INDUSTRIEEL COMPLEX

Omdat men zijn vijanden moet kennen, ging ik een tijd geleden op zoek naar de aanwezigheid van vertegenwoordigers van het militair industrieel complex (MIC) op het web. Wat ik daarbij in eerste instantie totaal vergat, was dat zij, die de militaire industrie vertegenwoordigen zichzelf helemaal niet zo noemen. Het zijn de tegenstanders van het MIC die deze term ingevoerd hebben om het invloedrijke complex van onderling verweven industrieën te beschrijven. Via deze zoekterm kwam ik dus enkel bij die tegenstanders terecht. Hiermee raakte ik aan één van de belangrijkste problemen van het zoeken op het Internet: je kunt er niks vinden als je niet het juiste woord hebt, de sleutel tot elke website. De aanwezigheid van miljoenen en miljoenen pagina's laten een gebruiker niet toe vaag te zijn, of hij/zij zou dagenlang bezig zijn met het doorbladeren van irrelevante pagina's. De naamgeving van websites is nochtans vrij logisch; suffixen (achter-

voegsels .com, .org, .be, ...) en de websites voor commerciële producten hebben een overzichtelijke structuur. De zoekmotoren (zoals o.a. Google, zie vorige Vrede) werken naar behoren en zijn actueel. Zij zullen het grootste deel van het zoekwerk -het snel (in milliseconden) scannen van duizenden pagina's op de aanwezigheid van bepaalde trefwoorden- voor u doen. Maar zonder die specifieke combinatie van woorden zal zelfs de beste zoekmotor u niet naar de juiste pagina gidsen. Eens ik dit begrepen had, leek de opdracht al een heel stuk makkelijker. Hoe zouden die hoge pieten van de militaire industrie zichzelf graag noemen? Ik dacht aan alle eufemismen voor geweld, oorlog en lijden, deed aan de hand van deze denkoefening een zoekopdracht en kwam meteen terecht bij: The National Defence Industrial Organization (<http://www.ndia.org>). Deze site is een bezoekje waard. Je komt er onder andere te weten dat een van de belangrijkste doelstellingen van de organisatie "het versterken van de banden tussen de defensie-industrie en overheid" is door middel van dialoog.

OPROEP

Ik zou er graag in slagen meer informatie over het MIC te verzamelen en sites te vinden waar de doelstellingen even openlijk geëtaleerd worden als in het voorbeeld van de NDIA. Wat me hierbij enorm zou helpen zijn ... zoekwoorden! Wie suggesties heeft aan de hand waarvan ik sites van (vertegenwoordigers van) het MIC zou kunnen opsporen, kan deze bij me kwijt. Ik zou er uiteindelijk een internetgids over willen opstellen. Ik denk aan woorden in de zin van: high-tech equipment, warfare, defense industry, security agency en andere technische uitdrukkingen of eufemismen. Alvast hartelijk dank voor uw deelname aan dit webproject.

Merel de Smet
p/a Galgenberg 29
9000 Gent
merel.desmet@pandora.be
tel. 0495/66.56.93

TOP...PUNT

NIEUWE POLITIEKE CULTUUR?

Toen ik op 29 januari terug kwam van een vergadering, en thuis nog even het laatavondjournaal op tv wou bekijken, bleek ik nog te vroeg te zijn voor de uitzending. Wat doet men dan? Eventjes zappen natuurlijk.

De eerste die ik er opmerkte in een talkshow, was de eerbiedwaardige voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Herman De Croo. Op VTM. Herman was namelijk een van de drie wijzen die in het panel zaten voor een gesprek over seks in de sport en de ontevreden leraars. Het was een geschikte kans voor De Croo om zijn neoliberal gedachtengoed aan de man te brengen door te verklaren dat het hoog tijd was voor de werknemers om langer te werken en later op pensioen te gaan. Dat er een paar honderdduizend werklozen aan de dop staan en de bedrijfsleiders en aandeelhouders al slapend geld verdienen, bleek hij niet in acht te nemen.

Mijn tweede ontmoeting was met Jean-Luc Dehaene. Op zijn nonchalante en lompe manier had hij zich bij de VRT in een van de zetels van de Laatste Show wijd uitgespreid. Natuurlijk ging het over de Europese Conventie waarvan hij, met de gratie van de blauw rood groene regering tot ondervoorzitter werd benoemd. Het ging hier over het gerucht dat de voorzitter van de Conventie, Giscard d'Estaing, en de ondervoorzitters dikke lonen zouden opstrijken. Op de vraag "En als hiervan niets in huis komt?" klonk het antwoord: "Ik ben toch nog altijd burgemeester van Vilvoorde en beheerder van verschillende ondernemingen, en bovendien zullen er toch zitpenningen en onkostenvergoedingen uitbetaald worden".

De derde man diezelfde avond was niemand minder dan de gewezen secretaris-generaal van de NAVO, Willy Claes. Hij zat in een komische reeks met de flauwegrappenmaker Jacques Vermeire. Politieke standpunten kwamen hier niet aan bod. Het optreden sprak voor zich.

Arm Vlaanderen, waar politiciers zich moeten prostitueren in snertprogramma's om toch maar op het scherm te komen. In geen enkel land laten politieke leiders zich zo misbruiken door de televisie. De drang is kennelijk groot om toch maar in beeld te komen in de hoop wat meer bekend te worden (of te blijven) ten einde voldoende voorkeurstemmen te (blijven) werven.

En dan is men verwonderd dat de kloof tussen de burger en de politici steeds breder wordt. Dan is men verbaasd dat de burger steeds sceptischer staat tegenover de politieke wereld, omdat ie deze niet langer geloofwaardig acht. Maar de bestuurders van de televisiezenders die de politici betrekken in dergelijk soort shows gaan ook niet vrijuit. Ze zijn medeplichtig.

(ads)

EUROPEES NETWERK VOOR VREDE EN MENSENRECHTEN

1 William de Bruyn 1

Op 31 januari en 1 februari 2002 had in het Europees Parlement te Brussel een startconferentie plaats van het Europees Netwerk voor Vrede en Mensenrechten (European Network for Peace and Human Rights). De aanbevelingen naar de beleidsvoerders werden als volgt geformuleerd. Dit is een vrije maar (hopelijk) goed leesbare hertaling van het Engelstalige document.

We komen uit verschillende landen, steden en organisaties en hebben het gevoel in een wereld in nood en onveiligheid te leven. Hiervoor moet een oplossing gevonden worden door voor al de tegenstellingen een uitweg te concretiseren die vrede, mensenrechten en milieubescherming waarborgt.

Een betere wereld is mogelijk.

We pleiten voor veiligheid, nucleaire ontwapening, welzijn, vredesopvoeding en onderhandelingen bij conflicten. Tevens willen we een hervorming en een versterking van de Verenigde Naties.

We staan op een keerpunt. De grootste economische en wereldmacht, met name de Verenigde Staten van Amerika, verklaart zo maar de oorlog zonder overleg. De meeste Europese naties waren zonder meer akkoord en verlenen hun medewerking. We betuigen ons medeleven met alle slachtoffers van terrorisme, ook van staatsterrorisme. Oorlog tegen terrorisme is a priori verkeerd. Ooit gebruikte de VS het meest gevreesde wapen, de atoombom. Ze heeft alle militaire macht: ter land, ter zee, in de lucht en in de ruimte. Ze beheerst alles, 'full spectrum dominance' noemt Washington dat, en vraagt de volle steun voor haar interventies.

Zo iets is onaanvaardbaar. Wij roepen de Europese burgers op om zich achter dit appèl te scharen.

We hebben de verantwoordelijkheid, zeker in Europa, om vrede te bestendigen en een afbouw van de NAVO te eisen die leidt tot haar ontmanteling. Zo kan de Europese Unie vredevol groeien wat niet

kan als militaire mogendheid. Niet onze economische belangen staan centraal in onze vredespolitiek, wel onze historische waarden en onze afkeer van buitenlandse agressie.

We bouwen samen aan een Europees Netwerk voor Vrede en Mensenrechten, en sluiten aan bij het groeiend wereldprotest van vredesmilitanten, anti-nucleaire en anti-militaristische activisten, milieubewegingen, religieuze groepen, vrouwen voor vrede, vakbonden, mensenrechtenorganisaties en politieke bewegingen. Samengevat: allen die zich inzetten voor vrede, vriendschap en verdraagzaamheid (= cultuur) en de uitbouw verwerpen van het militair-industrieel complex (= bewapeningswedloop).

Europa moet de vrede bestendigen zodat de NAVO kan afgebouwd en ontmanteld worden.

Vervoeg ons en ban het militarisme, werk voor vrede en sociale rechtvaardigheid. Vrede, democratie en een veilig milieu zijn de toekomst: oorlog en milieuverloedering zijn de grootste vijand van de mensen. Democratie waarborgt de toekomst: jong en oud, man of vrouw moeten opkomen voor het juiste gebruik van grondstoffen, zeker niet voor het militaire gebruik ervan. Gezondheidszorg en onderwijs zijn het belangrijkste voor een harmonische samenleving.

Daarom deze oproep voor vrede en rechtvaardigheid.

We zetten ons ten volle in :

- om een gesprek met de Noord-Amerikaanse vredesbeweging,
- om een gesprek met vredes- en mensenrechtenorganisaties in de gevarenczones van het Midden-Oosten, Azië, Afrika en Israël. Ook deze in de bezette gebieden van de West Bank, Gaza, Oost-Jeruzalem en andere Arabische gebieden, teneinde steun te verlenen aan de Vierde Geneefse Conventie om zo het Palestijnse volk vrede en onafhankelijkheid te bezorgen
- om de acties voor vrede in Zuid-Oost-Azië te steunen
- om gewetensbezwaar te erkennen als recht

- om het systeem van de VN zo te wijzigen dat Europa een factor kan zijn tegen de hegemonie van de VS zonder daarom anti-Amerikaans te zijn
- om onze band met het Wereld Sociaal Forum van Porto Alegre in Brazilië te bevestigen, tegen het globale militarisme, ter ondersteuning van de mensenrechten en de verdere ontwikkeling van de democratie.

We werken verder en plannen voor de toekomst gemeenschappelijke acties. ■

PIERRE BOURDIEU

I Jaak Perquy I

Op 23 januari overleed Pierre Bourdieu te Parijs.

Deze op 1 augustus 1930 geboren socioloog was een van de belangrijkste intellectuelen van de tweede helft van de vorige eeuw. Hij was intellectueel, d.w.z. wetenschapper én sociaal geëngageerd.

ONTWORTELING

In 1955 trok hij naar Algiers om er te doceren aan de universiteit. Dat was niet evident gezien het einde van de Franse overheersing in Algerije al in de lucht ging. Hij baart al meteen opzien met publicaties als 'Sociologie de l'Algérie', 'France tu dors' en 'Le déracinement'.

Dit laatste boek over de ontworteling van de Algerijnen in (een gekoloniseerd) Algerije zelf en daarbuiten, is na al die jaren nog steeds een standaardwerk terzake. Het brengt hem bij z'n levenslang onderzoeksobject: hoe is het mogelijk dat mensen onderdrukt worden door machtsstructuren? Zijn antwoord: omdat mensen die structuren verinnerlijken en dus zichzelf onderdrukken. Daarin ligt de kiem van Bourdieus activisme dat in z'n laatste levensfase het duidelijkst naar voor is gekomen (waarover straks meer). En het zet hem op het spoor van z'n belangrijkste wetenschappelijke bevindingen: z'n theorieën over Habitus en het Veld. Deze theoretische besommeringen houden hem bezig in de jaren '70 en '80 (zo'n beetje vanaf de publicatie van 'La Réproduction' in 1971 tot en met 'Les règles de l'art. Genèse et structure du champ littéraire' van 1992).

REFLEXIEF

Zijn theorieën proberen een weg te zoeken tussen het structuralisme (Lévi-Strauss) en het subjectivisme à la Sartre. Samen met de structuralisten ziet Bourdieu wel degelijk maatschappelijke machtsstructuren aan het werk, maar tegen hen in ziet hij deze niet in mechanische termen. De machtsstructuren werken niet in een richting; het

komt ook vanuit de mensen zelf. Deze conclusies komen hem voor de geest te staan omdat hij zijn wetenschappelijk werk zelf kritisch bekijkt; z'n methode is reflexief. En omdat hij echt probeert te luisteren naar de mensen waarmee hij praat. Deze dubbele houding maken het hem onmogelijk om de realiteit in een theorie 'te duwen' en om zich tevreden te stellen met een theorie die hetgeen hij waarneemt slechts half verklaart (en de andere helft van de realiteit negeert).

Hoe is het mogelijk dat mensen onderdrukt worden door machtsstructuren?

Omdat mensen die structuren verinnerlijken en dus zichzelf onderdrukken.

Twee cruciale begrippen ontwikkelt Bourdieu: de Habitus (eigenlijk afkomstig van Thomas van Aquino) en het Veld.

HABITUS

'Habitus' slaat op een stel (systeem) van duurzame disposities, structuren, 'functionerings-maniëren' a.h.w. die door de bestaansvoorwaarden in een sociale context worden gevormd en die het doen en laten regelen en sturen; die dus de sociale groep en het individu orkestreren, socialiseren, normaliseren zonder dat er sprake is van een orkestleider of dirigent. In de mate dat men binnen die habitus functioneert, is men er zich niet van bewust. Het is een beetje vergelijkbaar

met de 'manier van doen' in een kleine dorpsgemeenschap. De Habitus bepaalt hoe en wat men doet, wie er de plak zwaait - openlijk en/of in de feiten of achter de schermen, waar ieders plaats is, wat ieders prestige en status is en hoe men zich verhoudt tot de anderen, wat de ongeschreven regels en wetten zijn, etc. Het zijn die dingen die ervoor zorgen dat een vreemdeling die in zo'n dorp komt wonen zich 'niet meteen thuis voelt'.

VELD

Het tweede belangrijke begrip dat hij introduceert is dat van het Veld (champ). Het betekent niet alleen veld (maatschappelijk veld, het veld van de politiek, het veld van de economie, etc.) maar ook: slagveld en markt. De individuen en de groepen (vb. huurders, huismoeders, leerlingen, dokters,...) concurreren elkaar op die markt, proberen er zich staande te houden of er de grote jan uit te hangen. Ze betreden die 'markt' met 'kapitaal'. Het inwisselbaar maken van dat 'kapitaal' dat je hebt is deel van de strijd. Dat 'kapitaal' is divers van aard: geld, diploma's, vakkennis, etc. Er is ook cultureel kapitaal, symbolisch kapitaal

en mythisch kapitaal (religieus) en schools kapitaal.

MENSBEELD

In 1980 trapt Bourdieu op zere teentjes als hij deze begrippen in praktische zin gaat gaan invullen. Hij beschrijft hoe groepen en individuen zich op de markt gedragen; welke mechanismen en strategieën ze hanteren om 'vooruit te geraken'. Dat levert een negatief mensbeeld op dat Frankrijk schokt, vooral dan omdat hij aantoont hoe bijvoorbeeld de Franse studenten net zo te werk gaan als 'exotische onderwerpen' van de sociologie (andere, liefst veraf wonende bevolkingsgroepen). Je mag in Frankrijk blijkbaar veel, maar je mag de zelfgenoegzamen geen spiegel voorhouden.

Het brengt ons terug bij Bourdieus activisme dat het laatste deel van z'n

Journalisten stellen de realiteit voor in gemediatiseerde vorm. Politici zijn doof voor de noden van de mensen.

leven domineerde. Hij neemt steeds meer afstand van de illusies die we over ons zelf hooghouden en probeert door te dringen tot de waarheid; en als dat botst, dan botst het maar.

MISERIE

In 1993 verschijnt onder zijn redactie 'La misère du monde', een heel toegankelijk boek (weinig theoretisch) dat duidelijke stellingen inneemt. Het boek bekijkt en beschrijft hetgeen wat werkelijk leeft in de straten, in de scholen, in de wijken.... Hij valt er in de journalisten en

"De symbolische macht die in de meeste maatschappijen afgescheiden toebehoorden aan de politieke en economische krachten, zijn vandaag samengebracht in de handen van dezelfde personen die de controle hebben over de grote groepen die communicatie beheersen, met name het geheel van de instrumenten van de productie en van de culturele waarden."

Pierre Bourdieu

Uit het boek "Vragen aan de werkelijke meesters van de wereld".

de politici aan die geen notie blijken te hebben van het leed in de maatschappij. Journalisten laten zich leiden door kijk- en leescijfers en interesseren zich alleen voor sensationele gebeurtenissen; ze stellen de realiteit voor in gemediatiseerde vorm. Ook de politici zien de echte waarheid niet, ze zijn doof voor de noden van de mensen.

In die sfeer en steeds nadrukkelijker neemt Bourdieu het woord in het maatschappelijke debat en voegt er daden aan toe.

ACTIE

Hij neemt het neoliberalisme op de korrel (In Le Monde Diplomatique, 1998), noemt het sociaal-democratisch trio Jospin-Blair-Schröder valse socialisten (want in wezen zijn ze neoliberalen), steunt arbeiders die staken tegen het beleid van Jospin, sympathiseert met boer Bové, helpt een internationaal parlement van schrijvers op te richten om schendingen van mensenrechten aan te klagen, hij richt (samen met anderen) een fonds op om vervolgd schrijvers te helpen, hij steunde de mensen zonder papieren, hij neemt duidelijk en publiek stelling tegen de globalisering enzovoort.

Alles samen publiceerde hij 340 werken (boeken, artikels etc.). Naast de hierboven geciteerde werken is ook 'Actes de résistance: contre la tyrannie du marché' uit 1999 en het kleine boekje 'Over Televisie' het lezen waard.

WIST JE DAT...

- ... na de recent gesternde begroting van de Verenigde Staten voor het werkjaar 2002/2003 G.W.Bush en zijn kliek per dag, - ja, iedere dag van het jaar - meer dan 1 miljard dollar uit zal geven voor defensie, lees bewapening, terwijl 32 miljoen VS-burgers zelf geen gezondheidsverzekering kunnen betalen?
- ... het beschikken over drinkbaar water voor vele volkeren op de wereld een cruciaal probleem is, maar dat 1,5 miljard mensen hiervoor afhankelijk zijn van privé firma's, en 250 miljoen burgers die moeten kopen van de groep Vivendi-Suez van de multimiljardair Jean-Marie Messier.
- ... tussen 1965 en 1973 de Amerikaanse luchtmacht tijdens 580.344 raids zo maar 2 miljoen ton bommen op Laos heeft gegooid, en dat dit een rij van 20-tonners zou uitmaken die reikt van Brussel tot de Middellandse Zee? Maar dat ze voor de duizenden doden, gekwetsten en vernielingen nooit één dollar schadevergoeding betaalde, terwijl Europa - en dit voor nog vele tientallen jaren - gedeeltelijk voor de ontminning instaat?
- ... sinds enkele tijd in Frankrijk een campagne loopt tegen de martelingen die het Franse leger in Algerije uitvoerde tijdens de dekoloniseringstijd. Eind de jaren '60 werd hierover door de toenmalige regering een amnestiewet goedgekeurd. Vandaag worden deze daden echter als misdaden tegen de menselijkheid aangeklaagd. Een Franse generaal Paul Assarès (nu 83 jaar) destijds leider van de folteraars, zegt fier te zijn op deze daden. Hij schreef een boek waarin hij dit erkent, maar kon door de bestaande amnestiewet niet veroordeeld worden. Uiteindelijk werd hij toch veroordeeld tot een boete van 7000 euro, niet voor de misdaden zelf, maar omdat hij dit publiceerde. 490 Franse generaals ondertekenden een petitie ten gunste van deze schurk.
- ... General Motors (Opel) de rechten heeft op het nummer "Fags it on" van de popgroep Chumbawanba, voor zeventigduizend Britse pond gekocht. De groep gebruikt de helft van het geld om de Actiegroep Corp Watch te steunen, die de handel en wandel van de multinationals controleert. De andere helft gaat naar het alternatieve informatienetwerk Indymedia. Corp Watch gaat het geld gebruiken voor een onderzoek naar het sociale milieuedrag van de autofabrikant.
- "Mochten ze geweten hebben waarvoor hun geld gebruikt zou worden, zou de directie van General Motors het zelf in hun dure leren zetels niet gemakkelijk gehad hebben", zei de woordvoerder van Corp Watch.

AGENDA

GENT

*Jongeren in Vrede
debat over media*
27 maart 2002 - 20u
Blandijn Gent
info: www.vrede.be

16 of 19 april 2002 – Argentinië
Door *Annemie Watteeuw*
Latijns-Amerikakenner, via haar Argentijnse
partner heeft ze een speciale band met dit
land
Zaal: Vrede Galgenberg 29 9000 Gent
Organisatie: Vrede Masereelfonds Regio Gent

14 mei 2002 – Palestina
Door *Ludo De Brabander*
Stafmedewerker van de vzw Vrede, volgt al
jaren het Midden-Oosten, was in februari
2002 nog op reis in Israël en Palestina, op
bezoek bij de vredesbeweging
Zaal: Vrede Galgenberg 29 9000 Gent
Organisatie: Vrede Masereelfonds Regio
Gent

VREDESCAHIERS NR 1/2002 VERSCHEIJNT 15 MAART 2002

Nr 1/2002
China,
de nieuwe wereldhandelspartner
Met bijdragen van Ruddy Doom,
Rik Coolsaet, Eric Florence en
Karel Depauw, die ook de
samenstelling van dit cahier verzorgde.

vredescabier 4/2001
**De nieuwe
kruistochten**

redactie
Guida Van Leemput (Ansoel VED) en
Ludo De Brabander (Vrede vzw)
Het orgaan van Vrede vzw december 2001

OOSTENDE
**22 april 2002 – De Lumumba-
commissie**
Door *Ludo De Witte*
Auteur van het boek "De
moord op Lumumba" dat aan
de grondslag lag van de
parlementaire commissie die
zich over de politieke
verantwoordelijkheid van
deze moord boog
Zaal: Den Anklap
Leffingestraat 85 8400
Oostende
Organisatie: Vredesbeweging
Regio Oostende

Mei 2002
Mensen- en kinderhandel
Door *Katlijn Declercq*
(gevraagd)
Coördinator van ECPAT, een
ngo die actie voert en politiek
werk doet rond de
kinderhandel
Zaal: Den Anklap
Leffingestraat 84 8400
Oostende
Organisatie: Vredesbeweging
Regio Oostende

AANDACHT: RECHTZETTING
Vrede neemt dit jaar geen deel aan de Vredespaasmars
in Dusseldorf. Deze werd namelijk vervroegd naar
Paaszaterdag. Maar die dag is er in Brussel "De Dag van
de Aarde" voor Palestina. Aangezien het Midden-Oosten
een politieke prioriteit is voor Vrede vzw, roepen we
iedereen op om naar het ACV-huis te komen in de
Pletinkxstraat in Brussel (niet ver van de Beurs)

“RETRO”-KRUISWOORDRAADSEL NUMMER 15

GEBASEERD OP DE INHOUD VAN NUMMER 353 (JANUARI-FEBRUARI 2002).

HORIZONTAAL

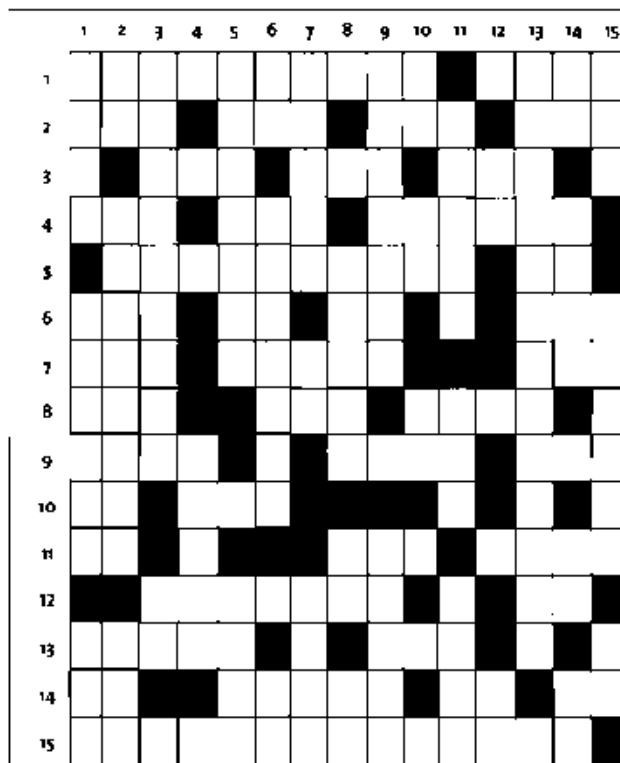
1) Een land in crisis-Uniek. 2) Mannetjeshond - Zijrivier van de Rhône - Zeehond - Mythologische figuur. 3) Plat ovaal vat voor het afnemen van melk - touw om iets vast te leggen - Hert'. 4) Gezellig huisdier van Egyptische origine - roeme - Bevoren water. 5) Nog altijd een gevaar voor de wereldvrede - Wereldoorlog (afkorting). 6) Bijbelse figuur - eminentie (afkorting) - Muziknoot - Baantje. 7) Tijdperk - Waalse provincie - Van ieder dezelfde hoeveelheid. 8) Zijrivier van de Rijn - Voorzetsel - Op 4 december 2001 trok de orkaan "Michelle" een enorm verwoestende streep over dit kleine eiland. 9) Eiland en westen van Sumatra - Koker - cirkelvormig plat lichaam. 10) Voegwoord - verhoogde muziknoot. 11) Niet genoemd (afkorting) - Wandversiering - Niet warm of heet. 12) De Verenigde Naties organiseerde een conferentie over dit onderwerp - Bijbeldeel. 13) Beroemde Italiaanse dichter - Meisjes- en vrouwen naam. 14) Ezelgeluid - Drentse gemeente - Slede - Loofboom. 15) Die vrouw werd terechtgesteld op 19 juni 1953 (Voor- en familienaam).

VERTICAAL

1) Rijstbrandewijn - Telegraferen - Aanwijzend voornaamwoord. 2) Muziknoot - Onverlaat (snoodaard) - Op haver gelijkend onkruid. 3) Serge Berten werd ontvoerd in dit land - radon (scheikundig symbool). 4) Geheel van grote waarde. 5) Dichterbij komen - Schriftelijk bewijsstuk. 6) Titaan (chemisch symbool) - Bouwstijl - Daar. 7) Gedurende (tussen) - Moeder - Alleenzang. 8) Vredesgodin (Mythologie) - Eminentie (afkorting) - "Deze" (de medeklinkers ervan). 9) Lisbloemen - Aanstond (dadelijk). 10) En omstreken (afkorting) - Nanometer (afkorting) - Koper (scheikundig symbool). 11) Ruim (uitvoerig) - Niet meer in de ruimte waar men vroeger was - Zijrivier van de Donau. 12) Dubbele klinker - Muziknoot. 13) Het gedicht van Jozef Vandromme (woord/cijfer). 14) Voorzetsel - Vervoegingsvorm van het werkwoord "wonen" - Muziknoot (do) - Landbouwwerktuig. 15) Waagstuk - de Iraakse hoofdstad - Rund.

Michel BILLIAU.

Werviksesteenweg 431, 7780 Komen

VREDESFONDS

SEPTEMBER OKTOBER NOVEMBER DECEMBER 2001

Stortingen op prk 000-0956015-80

LV. Gent 4000; F.D. Zedelgem 400, D. Assebroek 1000, V.R. Ranst 400, V.C. St-Niklaas 400, R.G. Kontich 800, D. Veldegem 400, T. Antwerpen 1200, L.M. Drongen 2000, J.D.L. Aalst 1000, M.T.D. De Pinte 1200, U.C. Torhout 400, D.S.P. Aalst 400, D.B.A. Oostende 1000, D.B.G. Oostende 400, B.L. Wilrijk 400, K.E. Mechelen 400, D.R.W.'s Gravenwezel 1000, L.E. Oostende 400, S.V. Leuven 1400, B.L. St-Ellois-Vijve 1400, M.E. Gent 1000, W.W. Kortrijk 400, D.S.C. Gent 400, V.H.M. Gent 400, E.J. Gent 1200, T.M. Zwalm 2000, D.B. St-Michiels 400, C.A. Mariakerke 800, LV. Antwerpen 800, G.Y. Hoevenen 400, B.P. Oostende 800, F.V.V. Gent 400, L.K. Gentbrugge 400, D.C.A. St-Martens-Latem 400, C.J. Antwerpen 400, V.Z.F. Bornem 400, B.N. Berchem 2000, M.R. Oostende 600, V.M. Pollare 800, D.S.H. Assebroek 600, V.S.H. Oostende 400, C.M. Bredene 400, J.D.S. Luik 400, A.D.S. Oostende 400, V.H.S. St-Amandsberg 400, W.W. Ruiselede 1000, O.S. Molenbeek 600, D.G.A. Stekene 400, A.W. Antwerpen 400, S.K. Gent 600, M.B. Merelbeke 200, D.A. Oostende 200, S.R. Oostende 400, V.H.J. Zomergem 400, V.N. Antwerpen 400, E.P. Schoten 400, V.R. Antwerpen 400, V.F. Antwerpen 600, V.G.P. Wortegem 400, W.R. St-Niklaas 400, C.R. Gent 400, W.R. Borgerhout 200, U.A. Gent 600, V.D.J. Antwerpen 400, C.W. Brussel 600, B.R. Gent 400, T.J. Deurne 400, J.S. Deurne 3000, D.B. Dilbeek 600, B.D. Buitzingen 600, G.S. Brussel 600, S. Wilrijk 200, F.S. Vilvoorde 400, J.E. Edegem 400, C.J. Lasne 400, S.J. Vilvoorde 400, D.B. Aalst 400, M.V. Schaarbeek 400, D.F. Deurne 200, C.P. Antwerpen 600, H.T. Deurne 100, M. Gent 400, V.J. Gent 400, H. Ohain 600, V.J. Izegem 600, V.I. Borsbeek 200, R.F. Vilvoorde 400, M.L. Antwerpen 300, G.C. Genk 200, C.G. Brugge 400, D.V. St-Niklaas 200, T.L. Destelbergen 200, F.E. Oostende 200, F.P. Oudergem 400, A.D.C. Edegem 400, V.V. Aalst 600, D.F. Gentbrugge 400, G.B. Beersel 300, BM Kapellen 200, V.A. Emelgem 600, B.W. Hasselt 400, G.D.M. Leopoldsburg 600, O.J. Oostende 600, L.J. Schepdaal 400, V.L.A. Gent 600, A.P. De Haan 600, D.H. Antwerpen 600, W.R. Beersel 400, K.M. Gent 200, W.F. Brussel 400, V.D.V. Antwerpen 600, D.R.J. Mariakerke 400, C.T. Mariakerke 400, L.D. Aalter 400, V.G.K. Edegem 600.

Totaal: 68600 BF ofte €1708. Hartelijk dank.

De Lingerie

van de Kerkstraat DE MUNCK

L O K E R E N

LINGERIE CORSETTERIE BADMODE

KERKSTRAAT 47 • 9160 LOKEREN • 09/348 58 23

*Wat gevoelig ligt,
wordt goed opgevangen.*

[Linde Vanneste]

*NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT !*

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. (09) 225 10 92

FAX (09) 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur.

De Lombarde

Camping en vakantehuisjes op 500 meter van de zee!

De Lombarde omvat een groene, kindvriendelijke camping met modern sanitair.

Voor de kleinsten is er een speeltuin en

tijdens de schoolvakanties is er een ruim animatie-aanbod voor groot & klein.

Je kunt hier ook terecht voor een partijtje air-hockey, tafelvoetbal, biljart, tafeltennis, petanque, basket, tennis ...

Vissers worden verwacht langs de uitgestrekte visvijver

Het restaurant en het cafétaria hebben een goede naam.

Door een ruim aanbod, lage prijzen en heerlijk verse broodjes, zorgt de winkel ervoor dat je van een deel van de dagelijkse besommingen verlost wordt.

Voor de fietser en/of wandelaar staat er 5 trekkershutten ter beschikking.

De routes kunnen ter plaatse uitgestippeld worden, er is een ruime keuze.

Kom gerust eens langs of vraag vrijblijvend een folder aan met prijslijst.

De Lombarde, Elisabethlaan 4, 8434 Lombardsijde - Tel. (058) 23 68 39

Een initiatief van vzw Volkstoerisme.

KAPITALISME DEFINITIEF OP WEG NAAR EEN ONOPLOSBARE IMPASSE

| Marcel Maes |

Ik heb in dit tijdschrift al eerder kunnen pleiten om de kritiek tegen de vrije markt te koppelen aan positieve alternatieven die het socialisme opnieuw in de discussie brengen. Naar aanleiding van de samenkomst in Brazilië van de anti- of andersglobalistische beweging, wil ik graag mijn ideeën nog 's opnieuw naar voren brengen.

"Vandaag komt het er op aan het probleem van het socialisme in directe termen te stellen, niet omdat er momenteel zich enige tendens in die richting zou aftekenen. Maar omdat het kapitalisme zich definitief op de weg van een onoplosbare impasse bevindt. Het kan niet anders zijn of het bewustzijn daaromtrent moet groeien. Tegen die tijd moet er zich een beweging kunnen aanbieden die het socialisme als oplossing voorlegt." Dit schreef wijlen Leo Michielsens, al jaren terug.

Men moet al stekeblind zijn om niet politiek te kunnen vaststellen dat de vrije markt, het kapitalistisch systeem, politiek en economisch ziek is. Dat "model" biedt kennelijk geen oplossing voor de mensheid. Hierbij nog een citaat uit teksten van L.Michielsens. "De onoplosbaarheden worden hoe langer hoe uitzichtlozer: de ecologische rampspoed, gewapende conflicten, derdewereldmisère, marginalisatie, maatschappelijke verloedering (drugs, maffia, fraude...). De wereldconcurrentie leidt dan op haar beurt weer naar andere fenomenen: het drukken van de lonen overal ter wereld, delocalisatie zonder dat ergens een hogere levensstandaard wordt bereikt, arbeidsbesparende investeringen overal."

Vele jaren terug, sprak en schreef men over de enorme kloof tussen arm en rijk. Vandaag weten wij allemaal, dat de productiecapaciteit in de wereld verveelvoudigd is tegenover vroeger en toch is de kloof groter geworden. De armoede neemt toe. Niet alleen in wat we de arme landen noemen, of de derdewereldlanden, maar ook in de rijke landen. De conclusie die zich opdringt lijkt mij duidelijk: het kapitalistisch systeem kan in het algemeen geen oplossingen bieden voor de mensheid. Bijgevolg is het absoluut noodzakelijk dat de linkerzijde perspectief opent. Wanneer zij over de mankementen spreekt binnen het kapitalistisch systeem, moet zij daar een politiek verlengstuk koppelen, in termen van het socialisme.

Ik heb bij Leo Michielsens leren inzien dat de arbeidersbeweging niet automatisch naar het socialisme leidt. "Socialisme komt er niet vanzelf. Het ontstaat niet 'par la force des choses' maar is een intellectueel ontwerp. Het is niet de

schepping van de arbeidersbeweging maar van socialisten, dus van mensen die van het onderwerp bezeten zijn. De rol van de intellectuelen is daarbij centraal". Dat politieke verlengstuk waar ik het over had, vormt dan een bijdrage om binnen de "geïntellectualiseerde" groep van de arbeidersbeweging het socialistisch bewustzijn in al haar vormen binnen te laten sijpelen.

Dit laatste lijkt mij een absolute vereiste. Indien het socialistisch bewustzijn niet groeit, dan komt er geen democratisch socialisme. Alleen maar aanklagen welke tekorten en mankementen er aanwezig zijn binnen het kapitalistisch systeem is in geen geval voldoende om het groeiproces van het socialistisch bewustzijn te stimuleren.

Het is niet omdat buitenuit het socialistisch ideeëngoed niet leeft, of niet 'in de markt ligt', dat daarvoor de linkerzijde monddood moet blijven, of zwijgen over het socialisme. Integendeel, vermits het een onbekend iets is, moeten wij er juist over spreken en schrijven. Zeker in een tijd van kapitalistisch verval.

Vandaag komt het er op aan het probleem van het socialisme in directe termen te stellen, niet omdat er momenteel zich enige tendens in die richting zou aftekenen. Maar omdat het kapitalisme zich definitief op de weg van een onoplosbare impasse bevindt. Het kan niet anders zijn of het bewustzijn daaromtrent moet groeien. Tegen die tijd moet er zich een beweging kunnen aanbieden die het socialisme als oplossing voorlegt.

Leo Michielsens

TEZOTOMLOSTELOPEN

President Bush heeft de Amerikaanse kinderen opgeroepen brieven te schrijven aan hun Afghaanse leeftijdsgenoten. Het zou wellicht goed zijn dat ze hem vragen welke indruk het heeft bommen op je kop te krijgen, en honger te hebben. Wanneer men weet hoe Amerikaanse kinderen geïndoctrineerd worden en hoe hen een superioriteitsgevoel wordt ingeprent, dan kan men vrezen dat het eens te meer een propagandastunt is.

De Franse presidentskandidaat, Jean-Pierre Chevènement, is op hol geslagen. Hij stelt zichzelf voor als de "wonderboy" die boven de partijen staat, en de incarnatie is van de Franse Republiek. Iedereen is bij hem welkom. Een aantal rechtse figuren, destijds verkozen op de rechtse lijst van Pasqua worden met open armen ontvangen. In het kader van zijn campagne bracht hij ook een bezoek aan de Koning van Marokko, en de rechtse presidenten van Algerije en Tunesië. Nu is het bekend dat in dit laatste land veel democraten in de gevangenis zitten o.m. militanten van ATTAC. Een woordvoerder van ATTAC-France wees er reeds op dat Chevènement, die ook Porto Alegre wil gebruiken voor zijn kiescampagne, nauw in het oog zal gehouden worden.

Jean-Marie Le Pen, de leider van het extreem rechtse Front National, dacht het middel gevonden te hebben om zijn figuur in een ander daglicht te plaatsen. Op 13 januari 2002 kondigde hij aan een bezoek te willen brengen aan Zuid-Afrika. Hierbij zou hij zijn standpunten bekend maken over de verhoudingen tussen Frankrijk en Zuid-Afrika indien hij tot president zou verkozen worden. Hij zou het dan daarbij hebben over de hulp aan derdewereldlanden om de migratie uit Afrika af te remmen. Hij dacht aan een ontmoeting met Nelson Mandela. En een foto waarop hij Mandela de hand drukte zou een mooie propagandastunt zijn. Het is hem slecht gekomen. Nelson Mandela liet reeds weten Le Pen niet te willen ontvangen. De reis is dan ook afgelast.

Ruslan Aouchev, president van de deelstaat Ingoetië, was de enige die het aandurfde de Russische oorlog in Tsjetsjenië te veroordelen. Het komt hem nu duur te staan. President Poetin heeft de zaak op zijn klassieke manier opgelost. Aouchev werd aan de dijk gezet.

Het is nogmaals duidelijk gebleken dat de zogenaamde BV's (Bekende Vlamingen), die als stemmenronselaar door de politieke partijen werden uitge-speeld, in eerste instantie mediageil zijn. De senator Jean-Marie Dedecker heeft, met medeplichtigheid van de zender VTM, aangetoond dat het hem daarom te doen was, met zijn bezoek aan Dutroux. De media, in het bijzonder de tv-stations die voor alles en nog wat de BV's opdissen bij allerhande spelletjes, zijn ook niet vrij van zonden.

Binyamin Ben Eliezer is als socialist minister van defensie in de rechtse regering van Ariel Sharon. Hij is gekend als een van de haviken van de Israëlische regering, die meedogenloos optreedt tegen de Palestijnse bevolking. Toch werd die man eind december, verkozen tot voorzitter van de Israëlische Arbeiderspartij. Tijdens een eerdere stemming werd de progressievere Abraham Burg al tot voorzitter gekozen. Met allerhande manipulaties werd deze verkiezing nietig verklaard en overgedaan. Slechts een paar duizenden van de 120.000 leden kwamen nog opdagen om voor Eliezer te stemmen. De Druzen en de Arabische leden van de partij weigerden aan deze komedie deel te nemen. De Arbeiderspartij is meteen geen alternatief meer tegenover Sharon. Ook Peres heeft afgedaan.

De broer van de koning van Marokko is met een aantal vrienden in Mexico geland om er lustige vakantie aan zee door te gaan brengen. Hij huurde er meteen een ganse verdieping van een hotel voor zichzelf en zijn gasten; kostprijs 10.000 dollar per dag. Ondertussen leeft een groot

deel van het Marokkaanse volk in de grootste armoede.

Vorige maand verscheen er een boek "Chirac ou le démon du pouvoir", waarin de schrijver o.m. over de presidentsverkiezingen van 1978 spreekt. Chirac stond in de eerste stemronde achter op Mitterrand. Hij had dan een geheim onderhoud met de extremist Jean-Marie Le Pen die 15% van de stemmen had gehaald. Hij vroeg aan Le Pen op een subtiele en onopvallende wijze zijn kiezers uit te nodigen voor hem te stemmen. Chirac ontkent vandaag vanzelfsprekend dit verhaal. Charles Pasqua, de gewezen boezemvriend van Chirac en vroegere minister van binnenlandse zaken die de ontmoeting organiseerde, en Jean-Marie Le Pen bevestigen ze echter. Dit monsterverbond dat uiteindelijk toch mislukte, toont aan dat rechts er niet voor terugschrikt samen te zweren met postfascisten als het er op aankomt de meerderheid te halen.

INSPIRATIE,

Misschien is dat een vogeltje dat tjlpend smeekt om wat brood op mijn besneeuwd terras...

Of is dat een oud vrouwtje zoekend naar een helpende hand om de drukke straat over te steken...

Of is dat het gepeste kind dolend langs een verlaten weg door allen in de steek gelaten...

Of is dat de dichter zelf die starend op een onbeschreven blad op de muze wacht...

Jozeif Vandromme